Digitaliseret af | Digitised by

DET KGL. BIBLIOTEK
Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):	Bønnelycke, Emil.
Titel | Title:	Floriane og andre Fortællinger.
Udgivet år og sted | Publication time and place:	København ; Kristiania : E. Jespersens Forlag, 1924
Fysiske størrelse | Physical extent:	208 s.

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

57, -104.

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Det Kgl. Bibliotek
130025449801

Emil Bønnelycke

Floriane

og andre Fortællinger

E. Jespersens Forlag
København - Kristiania

EMIL BØNNELYCKE

FLORIANE

1925. 170

EMIL BØNNELYCKE

ILD OG UNGDOM
(Digte 1917. Andet Oplag 1919.)
TAARER
(Digte 1918.)
FESTERNE
(Digte 1918.)
ASFALTENS SANGE
(Prosadigte 1918.)
ROSA LUXENBURG
(Symphonie Pathétique 1919.
Udsolgt.)
BUER OG STAAL
(Digte 1919)
SPARTANERNE
(Roman 1919. Andet Oplag 1919.)
GADENS LEGENDE
(Digte 1920.)
DEN TROSKYLDIGE
(Skuespil 1920.)
JOSCHJA OGOLL
(Novelle 1920.)
AURORA
(Roman 1920.)
GULDÆBLERNE
(Digte 1921.)
MARGRETHE MENKEL
(Roman 1921.)
UDVALGTE DIGTE
(1922.)
CHARLES DE FONTENAY:
»Ode à la Guerre« (1923.)
FLORIANE OG ANDRE
FORTÆLLINGER. (1924.)

EMIL BØNNELYCKE

FLORIANE

OG ANDRE FORTÆLLINGER

E. JESPERSENS FORLAG
KØBENHAVN - MCMXXIV - KRISTIANIA

INDHOLD

FLORIANE
MONSIEUR TCHAOU
EN DAG PAA SOLSIDEN
ENKEN FRA BORMES
BRØNDEN
HØJEST OG LAVEST
DEN BLAA HERTUGINDE
FRUEN FRA SKOVEN
LUDOVICUS VIVES HISTORIE OM EN HERREMAND
DE JURE
HAN MAATTE GØRE DET
DEN OBJEKTIVE SKØNHED
SKYGGEPASSAGEREN
VALFARTEN

A. Rosenbergs Bogtrykkeri - City-Passagen

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

FLORIANE.

DETTE skulde være en af de korte Fortællinger, hvori meget sker, hvori en Lykke og en Ulykke opleves. Hvad der staar her, er sandt. Jeg har selv i disse lykkelige Dage oplevet det....

Nu da hun er borte, gemt som en Blomst et Sted i den stormende, tordnende Storby, kan jeg skrive hendes Nekrolog, skønt hun lever endnu. For mig er hun død. Nu da hun, den lille, parisiske danseuse, som andre har begrædt før jeg, er forsvundet ud i den smertelige Evighed, og hvor jeg ved, hun ikke hører mig, kan mit Hjerte godt blæse Sorgens Basuner, Adskillelsens skingre Lurer, medens Erindringens bevægede Røst løfter sin Fanfare over et Barn af vort moderne Aarhundrede, en Pige, en Hjemløs, en Gadernes og Varietéernes Gratie, i Grunden en Stakkel i Døgnets Glans. Godt, Hjerte, syng da om Floriane, syng om hendes Navn, hendes Oprindelse, hendes Lykke og hendes Skæbne. Giv hende Hymnen, inden du glemmer hende.

Den første Dag, da det gamle Ægtepar, M. og Mme Ludelle, sad alene ved Bordet sammen med Værten, M. Fabien Graux, fandt jeg Huset kedeligt og Selskabet aandløst. Værten er en gammel Mand, der underholder

sine Gæster med indviklede Krigshistorier, som det er mig umuligt at forstaa, fordi han taler rivende hurtigt i en Argot, der stammer fra Montrouge eller Grenelle. Det gamle Ægtepar ler hjerteligt og taknemligt, og selv Thérèse, Stuepigen, ler med. Som en Høflighed imod sine Gæster lader Père Fabien en Brødrest fra Krigen 1870—71 under Paris' Belejring cirkulere ved Bordet, beskyttet imod Forfald af en lille Glasmontre. Saa meget Brød fik én Person én Gang om Ugen, siger han. Hvilket jeg forstaar og forundres over. Her skal De se, Monsieur, i Bunden af Kassen, hvad Mælk og Brød kostede, da Tyskerne holdt deres Indtog i Paris. Her, se her, Sellerier 12 Frcs. Stykket, Æg 40 Frcs. Stykket, Asparges 10 Frcs. Bundtet, Gulerødder 15 Frcs. Radiser 7, Artiskokker 12..

Pludselig hører jeg Skridt ude i Gangen. De klinger saa kokette og raske over Flisegulvet.

— Bonjour tout le monde. —

Der er hun, Floriane, som jeg ikke kender, men som sætter sig ned stirrende paa mig. Jeg fornemmer et Rige af Kvindelighed, Farver og Parfume. Hun har Hat paa til Déjeuner, naturligvis. Hun overtager øjeblikkelig Konversationen.

— Bonjour, Papito — siger hun til Værten, hvoraf jeg slutter, at hendes Fader er Spanier. — Cà va bien?

Très bien, merci. Et vous, madame?

— Ah, ah, assez bien, assez bien. J'ai mal à tête ce matin. —

Og saa kommer alle Historierne farende ud af hendes Mund, Gaarsdagens Oplevelser, Glæder og Ærgrelser. Hun taler et Fransk, der hvirvler mig om Ørene.

Hun drikker Øl, smider med Servietten, raaber, afbrydende sig selv, paa Thérèse, glemmer sit Emne, griber et nyt, ser en Gang imellem nysgerrigt paa mig, medens hendes skønne Hals ryger af et eller andet vellugtende ubestemmeligt, og medens Hundreder af Ord, Sætninger og Udraabstegn farer mig om Ørene. Et Uvejr af parisisk Fransk, saadan som det tales af Studenterne, Kunstnerne og Sportsmænd paa Café d'Harcourt paa Hjørnet af Place de la Sorbonne og Boulevard St. Michel. Stemmen er hæs, men Sproget er korrekt. Der er Fart i denne Samtale, Floriane fører an, jeg siger ingenting, jeg har fuldt op at gøre med at faa fat i hele denne gentile Smøre af Aabenhjertighed og Taletrang. M. og Mme. Ludelle tier forfærdet stille, Fabien, den gamle Vært, kan heller ikke være i Vognen. Floriane slaar i Bordet, slynger en Latter ud over Flasker og Glas, slaar sig paa sine spæde Knæ, peger ud i Rummet som en Heltinde, en Amazone, vender tilbage fra sin funklende smidige og kvindelige Gestus — denne Holdning af Ynde og Veltalenhed, som maa begejstre enhver Billedhugger og — staar paa Hovedet i Agurkesalaten. Medens hun spiser, mærker jeg pludselig, hvor tavs Stuen bliver. Det er givet: vi andre eksisterer ikke, vi er slaaet ud hver paa sin Vis, vi er bedaarede, maalløse, forargede, begejstrede. Alle ser paa hende, den eneste, som er tilstede: Floriane.

Jeg benytter Spisepausen til at se nærmere paa hende; thi hvordan ser Floriane ud?

Haaret er sort og staar som et Bælte af Fest og Purr om hendes smalle, fine Hovede. En Sky af Krølhaar, hvis Frisure ikke er en Frisure, men en Storm af Haar

lænket til hendes Elfenbenstindinger, hendes blege Pande. Hun ligner et klogt, opmærksomt Dyr, der ryster Manken, se, Salaten i Mundvigene, medens hun gnaver, rav, rav. Pludselig giver hun sig til at skoggergrine over et eller andet.

— Ecoutez, écoutez! Hah, hah! Thérèse, Thérèse!

— Oui Madame?

— De la bière!

— Oui madame. Tout de suite.

Medens hun raser over Gaardsaftenens idiotiske Publikum, over disse Englændere og Sydamerikanere! Je n'aime pas des Etrangers. (Det var én til mig), følger jeg hendes Hænders Bevægelser. Hun kaster dem hid og did i Rummet som et Par spinkle Blomsterbuketter. Hendes Fingre, der er slanke og tynde som Chrysantemumblade, spiller i Luften som paa et usynligt Klaver, eller er det en Violin? Hun gestikulerer som en Virtuos, strækker Haanden horizontalt ud imod sin Tales lammede Offer, vender den som et Blad i Luften, planter den i sin Hofte; det er den højre. Og saa begynder hun med venstre Haand, mætter Rummet med en Resonans af sit Sprogs Musik, opfylder i ethvert Fald mig med sit Liv, sin oratoriske Ynde, sin Glæde ved at le, føle Liv, samtale, blive ved og blive ved. Nej, jeg kan ikke sige, hvordan Floriane er. Hun er en Mangfoldighed af Ungdom, Spleen og utrolig Lunefuldhed. Hun er udholdende i sin Underholdning, og selv om hun intet ved, synes Alverden at foregaa i hende, ske i hende. Som en femme du monde er hun Livets Midtpunkt for os i dette Øjeblik. Hun gør Indtryk af at være kundskabsrig, men de, der kender lidt til Tin-

gene, hun taler om, og som hører rigtigt efter, fornemmer den ægte kvindelige Overflade af Aand og Viden. Jeg vil ikke sige noget ondt om Floriane. Det gribende Billede af hendes lille Skæbne er mig for kært til, at jeg skulde fortælle Ting om hende, som jeg ved vilde gøre hende ondt. Men jeg vil give hendes Verden, vise hende, som hun er i sin Sorg og i sin Glans, sin fabelagtige Sammensætning af Svaghed og Kraft, af den platteste, katteklynkende Sentimentalitet forenet med et forhærdet og forunderlig kynisk Væsen.

Da hun faar at vide, hvem jeg er, er hun høflig og yndig og giver mig sin lille Haand. Nu ser jeg hende rigtig en face, det mandelfarvede, næsten voksagtige Aasyn, hvori en violet Teint af Sminken udbreder sine bizarre, for mig fremmede Blomster. I Virkeligheden er hun bleg og træt af Sliddet paa »Cigalle«, Aarerne svulmer paa hendes Pande, naar hun purrer op i sin afrikanske Manke, sin ellevilde Hovedpynt. Munden er et Pletskud af karmoisinrød Læbepomade, tegnet foran Spejlet i omhyggeligt faldende og stigende Linier. Det er den sakrosankte Trutmund, der straaler som en Valmue midt i Ansigtet, levende ved sin Farve, korresponderende med det abyssinisk sorte Haar og fremfor alt Øjnene. Hvor disse er klare, uden Spor af Træthed i deres brune, stærke Glans. De er hendes Vaaben, hvormed hun forsvarer sig, naar hun græder, naar hun »tænker« vemodigt ud i Luften, bare for at appellere til min Beundring og sværmeriske Medlidenhed. Med disse Øjne fægter hun, skyder hun, hader og ringeagter hun, idet Blikket koket og impertinent fortaager sig op under Pandens og Haarets Mulm. Ved Gud, hun ligner Sarah Bernhardt!

Den første Dag spurgte hun mig om tusende, skandinaviske Ting. Jeg følte mig tiltalt af Verdensdamen, der fuldendt høflig, med et hjerteligt Smil glædede sig ved Bekendtskabet. To Dage efter atter ved Frokosten slog hun igen i Bordet, knaldede en Latter i Hovedet paa mig og — kaldte mig ved Fornavn. Gudbevares Madame, som De vil. Hun lo af sit Indfald, aah, jeg maatte endelig tilgive hende hendes Frihed, jeg var en gentil garçon, sagde hun. Og i samme Øjeblik skoggerlo hun, saa jeg blev i Tvivl om, hvorvidt hun sad og gjorde tykt Nar af mig lige op i mit ærbare Ansigt. Rystende af Latter rettede hun sin fine Arm, Haand og Pegefinger mod mig. Det var, som om en Fleuret svirrede foran mig.

Du rødmer, Emil. Emil, du rødmer!

Hun skreg af Latter, rev sig i Haaret, slog i Bordet. Gamle Fabien Graux' Mave hoppede. M. og Mme. Ludelle bifaldt Morskaben. Og nu rødmede jeg. Jeg er overbevist om, at jeg var kobberrød i Hovedet. Jeg kunde ikke lade være. Floriane jublede. Det var lykkelige Dage.

Hun plejede at tage Toget 1,16 ind til Paris. Uden ringeste Agtelse for Bordskik fløj hun fra Bordet, saa snart hun havde spist, op ad Trapperne, Overtøjet paa og tilbage til Spisestuen for at præsentere sin Pragt. Det var først ved disse Præsentationer af en eminent Garderobe, at jeg blev klar over det paafaldende i, at Floriane havde en ny Kjole paa bogstavelig talt hver Dag. Var det koldt, var hun i sort Fløjl eller brogede uldne Sweaters. Eller i tyndere og tykkere Silkeliv, broderede nydeligt skaarne Crèpe-de-Chine-Bluser. Paa

samme Maade med Overtøj og Hat. Hun gik i forede Silkecapes, en kort, brun Pels, hvis høje Krave begravede hendes Hoved, sorte Straahatte uden Besætning stundom med en stor, kokardeagtig Silkesløjfe i Panden, Blomster eller lange Fjer. Hun gik med Turbanhatte i gyldne Mønstre, Handsker som en Komtesse og Sko som den sande Danserinde. Jeg tænkte: Hvor faar hun det fra? Ja, det er i Grunden mærkeligt: Hun bor i Fontenay, faar den dyreste Mad, rutter med Penge, gaar klædt i en for en Statistinde paa et Boulevardteater usædvanlig Pragt?

Oh, en Dag fik jeg Sammenhængen at vide. Madame Graux fortalte mig den. Floriane havde en Kæreste, en fiancé, M. Georges Berlaine, Ejeren af et af de gamle, idylliske Scaux' mange Slotte. Hans Fader havde mange Penge, sagde hun, og Floriane skulde om kort Tid være Madame Floriane Berlaine. Og ha' Slottet, eje det, det hele skulde være hendes, Automobiler, Tennisbaner og de gyldne, højloftede Stuer. Men hun er ikke f i n nok, hviskede Madame Graux og bukkede sig lidt sammen. Ak, sukkede jeg krænket paa Florianes Vegne.

En Dag løb jeg paa Floriane i Korridoren ud til Verandaen. En lille, ung Mand med den franske Kalot paa Hovedet fulgte lige efter hende.

— Aah, Monsieur, maa jeg forestille Dem min Forlovede, M. Georges Berlaine.

Jeg bukkede let og gav ham Haanden. Det er en virkelig Franskmand, tilbageholdende, tier taktfuldt stille i første Omgang, trækker sig straks ind i sig selv, tænkte jeg. Jeg var beæret, beundrede hans skrøbelige,

unge Skikkelse, hans fine, skønt trætte Ansigtstræk. Saa forsvandt de. Han ogsaa. Jeg kunde ikke se paa ham, at han var en Forbryder, et fængselsstraffet Individ i stor Stil.

* *
*

Floriane fik en Sidekammerat ved Bordet, en lille tre Aars Pige, Datter af et sydamerikansk Ægtepar fra Montevideo, en Ingeniør Juan Maria Gardia, som flyttede ind i Pensionatet. Datteren Olgita vækker øjeblikkelig Florianes Jubel. Hun vil lære hende Fransk, pynte Hat til hende, hun bærer hende paa Armen og lader, som Barnet er hendes. Hun giver hende Abrikoser og Ferskner efter Frokosten, overtager fuldfuldstændig Moderens Rolle, giver hende Serviet paa, kommer op om Morgenen og vækker hende bankende paa Ægteparret Gardia's Dør. Af alt dette ser jeg Florianes Hjertensgodhed, hendes Menneskelighed, hendes Kærlighed til de smaa Ting, men det bringer mig samtidig til at tænke paa Florianes egen Barndom. Har hun savnet den Ømhed, hun nu selv i rigt Maal uddeler? Hvor ligger hendes Fortid, før hun naaede op til Herligheder i Silke og glidende Automobiler, til Slottet i Sceaux? Hvorfor kom hun til Teatret?

En Dag fortæller Madame Ludelle mig, at Floriane er Datter af en fransk Danserinde og en belgisk Adelsmand. Han skød hende, siger hun, fordi, fordi — naa, ja, De forstaar nok, saadan en Danserinde havde jo mere end ét Bekendtskab. Nu forstaar jeg, hvorfor Floriane er saa begejstret for Bruxelles og Verviers.

Hun nævner saa tit disse to Byer, men jeg skylder Sandheden at sige, at det altid er i Forbindelse med den eller den moderne Dans. Saadan er Floriane. Dans diskuterede hun med Gæsterne, som var det en højere, æstetisk Videnskab. Hun taaler ikke, at nogen modsiger hende. Hun ved vel nok, hvordan en Jazz danses, og det kan jeg forsikre Dem om, Messieurs-dames, at det ved de to gamle Hønisser ikke dérovre. Igen gaar Diskussionen. Igen slaar Floriane i Bordet. Hendes Kjoler bliver kostbarere og kostbarere. Der ligger noget bagved, tænker jeg. Floriane er jo klædt som en Hertuginde. Hun er hele Husets, alle Gæsternes, hele Egnens Midtpunkt simpelthen. Kommer der nye Gæster, attraperer hun dem øjeblikkeligt og vinder dem for sig. For bagefter at foragte dem, udvinde Morskab af dem til Næring for sit lattermilde Hjerte. Jeg forstaar i Grunden godt Svigerforældrene, og jeg er ikke mere krænket paa Florianes Vegne. Floriane, Du er jo et Indbegreb af Uopdragenhed. Du møder i Negligé ved Bordet. Du roder op i din omskiftelige Frisure som i en Kragerede. Du render under Maaltidet. Medens vi andre sidder dydige mellem Grøntsagerne og Osten, sidder du og fanger Lopper..... Jeg skammer mig, Floriane.

Da jeg opdagede, hvor det glædede hende at diskutere, kastede jeg en Dag en Brand ind i Selskabet. Jeg beklagede mig til Père Fabien over, at jeg i Robinson, ganske vist paa en fornemmere Restaurant, havde maattet give 7 Frcs. for en Kop Kaffe og et Par Kager.

— Gud, sagde den gamle Madame Ludelle — det var dog forfærdeligt.

Straks saa jeg Floriane i Luften med virrende, oprakte Hænder som en Druknendes Arme.

— Ah non! Non, non. C'est ne pas cher. Ecoutez, écoutez, Madame Ludelle.

Madame Ludelle vil ikke høre. Hendes Ord staar fast. Da eksploderer Floriane. Hun udstøder et Brøl, der lyder, som om en Kanon bliver affyret. Hendes søde Næve falder i Bordet. Olgita stirrer forfærdet paa hende. Glas og Flasker danser, og den gamle M. Ludelle giver en Slags apoplektisk Spjæt med Benene, som om han vaagnede pludselig af en indre, hyggelig Drøm.

— Mais pardon, Madame! — Dette »Pardon« kommer med en frygtelig Appel. Nu udsteder hendes Øjne Dødsdomme, og hendes bedre Videns Vrede rammer skyldige og uskyldige. Hun ser paa os paa en Maade, som om vi allesammen kunde vente os en Omgang. Ordene fyger som en Ild om Ørene paa mig, en Knitren, en Hvisken, en rullende Vellyd med Punktum og Afbræk. Bon! Bon! Alors, moi je connais tous les restaurants parisiens. Je vais vous dire, Madame, o. s. v. Nu vanker der. Fabien Graux, Værten, og Madame Ludelle er de eneste, der endnu vover at sige hende imod. Men de faar ogsaa Veltalenheden og Harmen serveret som een Ret. Aarerne stiger paa Florianes Hals. Hun knytter sine Hænder i ekstatiske Protester, slaar med Hovedet, saa Manken hopper som en Røgsky, og jeg er klar over hendes store Hysteri. Hun kan ikke holde op, naar hun er begyndt. En af os maa standse hende. Det gør mig ondt for hende, hun lider, hun koger og raser. Hvad var det, vi talte om? En

Kop Kaffe! Jeg ser ind i en Verden af forflygtigede Følelser, af Nerver, af stormende Temperament. Herregud, Floriane, over en Kop Kaffe.

Nu er alle tavse, Fjenden besejret. Floriane er for ophidset til at triumfere. Jeg beslutter at komme hende til Hjælp.

— C'est entendu, Mademoiselle. Vous avez raison, siger jeg.

Floriane er ved at falde mig om Halsen. Hun strækker Haanden ud, aander befriet.

— Merci, Monsieur. Merci!

Som om jeg havde udvist Heltemod. Og Latteren gik igen. Floriane fløj op og klædte sig om til Toget. Der stod hun igen i sin skinnende Pragt.

Saa er det, det sker en Dag. Den gamle M. Ludelle sidder i Haven og læser sin Avis, en Lokaltidende, Le Tribun. Da det ringer til Middagsbordet, og vi er ved at tage Plads, kommer han løbende ind i Spisestuen med et Udtryk af Lammelse i sit Ansigt, denne aldrende Forfærdelse, der viser sig i gamle Menneskers Aasyn, naar noget frygteligt er sket. Vi ser alle paa ham. Floriane er fraværende. Ingen har set hende i de sidste Dage.

Han begynder at læse højt af Avisen, jeg forstaar ikke alt, hvad han siger, men jeg fatter Meningen. M. Georges Berlaine og Faderen, den gamle Spidsborger, som ikke vilde vide af Floriane, er begge arresterede, anklagede for Millionbedragerier imod den franske Stat. Ved Ejendomstilvendelse eller saa. Lige meget. Der røg Slottet, Floriane. Hvor er du henne? Hvorfor er du ikke kommet hjem i Aften? Ved du det allerede?

Les deux bandits, staar der i Avisen om Kæresten og hans Fader. Jeg læser og læser....

Der var stille om Aftenen i Huset.

— Hvad skal der blive af Floriane? spurgte jeg Madame Ludelle. Naar hun faar det at vide? —

— Hvor gammel er De, Monsieur? spørger Madame.

— 28 Aar, Frue.

— Saa har De ikke Lov til at være saa naiv, at De forstaar ikke, at Floriane er med i dette her. —

Jeg vil ikke modsige Madame Ludelle af Frygt for Diskussionen. Hvis Fruen har Ret, tænker jeg, maa vi jo have Politiet her i Løbet af Dagen imorgen.

Jeg var spændt paa at se, om Floriane kom ned til Frokost den følgende Dag. Vi havde allerede siddet en Stund ved Bordet, da hun kom. Hvor var Silkekjolerne? Hun var iført en plisseret, ulden Nederdel og et enkelt, nærmest fattigt Bluseliv. Hendes Ansigt var næsten ukendeligt af Ophovnethed, saadan havde hun grædt. Ingen af os talte til hende. Hun kunde se paa os, at vi vidste Besked om Kærestens Skæbne. Hun forsøgte at tage de gamle Emner op til Behandling, Livet paa Café d'Harcourt og Café de Versailles lige overfor Montparnasse Banegaarden, vilde smile, men det blev til en sønderknust Graad, en pludselig overrumplende Hulken, der gjorde Olgita fortvivlet. Jeg saa hende tørre Øjnene. Jeg saa hendes Kamp for at faa tvunget et Smil igennem al denne Sørgmodighed, men det var forgæves. Graaden sad i hende, hun bøjede sig sammen, gemte sig ind i sig selv og forlod Bordet uden at have rørt sin Mad.

Postbudet fortalte mig, at hun havde givet ham

Breve, adresseret til La Santé-Fængslet. Floriane, der efterhaanden kom til at se mere og mere nedbrudt ud af de mange Rejser ind til Forhørene, slap fri for Straf. Thérèse hjalp hende Garderoben, som hun maatte aflevere, op paa Politistationen i Sceaux.

Det var godt, Floriane rejste, ingen af os kunde længere udholde at lytte til Lyden af hendes Taarer. Jeg har selv maattet bide Tænder, hver Gang jeg saa hende.

— Jeg har lejet et Værelse i Rue de Rennes — sagde hun. 150 Frcs. om Maaneden. —

Madame Ludelle, til hvem hun havde henvendt sig, trøstede hende og fandt det billigt. Denne Gang sagde hun hende ikke imod.

Pludselig slog Floriane en Latter op midt i Sørgmodigheden.

— Paa femte Sal! — udbrød hun og slog Hænderne sammen.

Det var hendes sidste Dag i Fontenay hos gamle Fabien Graux. Frygtelig var Afskeden med lille Olgita Gardia, der græd, som om hendes sidste Time var kommet. Kan du nu lide Sydamerikanerne, Floriane?

Hvor danser du nu din spanske Dans? Jeg ønsker for dig Publikumssukcesser paa »Gaité« eller »Noctambules« eller hvor du er. Rue de Rennes er lang og dyb, og Paris er en illumineret Afgrund, hvor jeg ikke tør stige ned for at finde dig. Nu, Floriane, slutter min Sang til din flygtige Ungdoms Ære. Nu er du blevet Minde. Nu er det ligemeget, om én af os var død. Lev vel, Floriane.

MONSIEUR TCHAOU.

DER var blevet saa stille om Bordet, da Floriane var rejst. Jeg følte øjeblikkelig Stilheden efter hendes Sjæls disharmoniske Orkester, hendes Farver og Glans, naar hun troppede op gennem Korridoren for fuld Musik. De gamle Gæster ved Bordet faldt hen i en Døs og røbede deres Mangel paa indre Liv, og Værten sagde ingenting. Han spiste bare. Under Maaltiderne fik vi Besøg af en kæmpestor, hvid Angorakat, der i et Spring fra Haven satte op i Vindueskarmen og adræt lettede ned paa Spisestuegulvet. Der var saa stille, mens vi puttede Maden i Munden, at jeg kunde høre Kattens Trin paa Gulvet. I denne Stilhed var det, han dukkede op, Monsieur Tchaou, Kineseren, den unge, vordende Læge fra Sorbonne.

Jeg maatte have siddet fordybet i et eller andet Billede, et Minde, en kær Tanke, thi jeg lagde slet ikke Mærke til, at han var kommet ind i Stuen. Jeg fik Øje paa ham, da han uden en Lyd løftede sin Stol ud fra Dugen og satte sig ved Bordet. Han var ganske lille, men overordentlig smuk. Hans Bevægelser var faa og fine, og i Stilheden af hans diskrete Tilstedeværelse fik jeg Lejlighed til at danne mig et uforglemmeligt

Billede af hans Person, et Billede, der skulde blive endnu stærkere i Beundring for hans Personlighed.

Hans Hoved havde de spidse Ovaler, de stramme Drag og pludselige Kanter, der kendetegner den gule Race. Jeg kunde se Mongolen igennem Ansigtets Solbrændthed, hvori der intet gult var. Det laa derfor altsammen i disse Træk: Asien, Østen, det ældgamle Rige bag Murene i sære Farvers Mystik; men Monsieur Tchaou's Ansigt havde en ubestemmelig Tone af Fornemhed over sig, han betog os med sin Tavshed, hans Mund bevægede sig næsten ikke, naar han spiste, og uden at forekomme genert eller pedantisk sad han og lyste af Sirlighed og viste faktisk os andre, hvordan vi skulde spise. Jeg saa paa min Vært, der spiste Bønner, som om han stoppede Hø i en Tagluge. M. Tchaou var stille, fuldt sig selv, og den Atmosfære af Andagt og sublim Velopdragenhed, der laa omkring ham, forsvandt ikke senere hen. En Gang imellem løftede han Øjnene og saa op igennem de skinnende Guldbriller, der forekom mig at klæde hans Ansigt som et Smykke. Hans blaasorte, blanke Haar laa fast om hans Hoved, kortklippet, med en fin Linie i Skilningen. Naar han drejede Hovedet og kiggede efter Katten, fik jeg hele Billedet af hans strenge, karakterfulde Hovedform, som, sammensat af faa, stejle og ædle Linier, forekom mig langt ejendommeligere og mere holdningsfuld end nogen Europæers.

Endelig efter Dages Forløb tog Mademoiselle Laudanne, en ældre Pariserinde, der var flyttet ind i Huset sammen med sin gamle Fader, Mod til sig og spurgte Monsieur Tchaou om hans Navn, hans Hjemstavn,

hans Studium. Jeg havde Ret, jeg kunde se Medicineren i den Ro og Fjernhed, hvormed han undgik at se paa os, med en uudgrundelig Mine, som om han for længe siden havde set, hvad vi indeholdt af Nysgerrighed og angrebne Indvolde. Og dog var jeg paa Jagt efter noget andet i disse Træk, noget barnligt, noget drømmende, noget fordybet, som maaske gjaldt hans Hjem i Shanghai eller hans Tro eller — nej, jeg kunde ikke faa fat paa det.

Monsieur Tchaou talte et stille, ligesom syngende Fransk. Naar det kneb med at faa fat i Ordene, glippede han med Øjnene, og jeg saa de fintskaarne Øjelaag, der ligesom snappede efter Vejret, og saa smilede han over sin Ubehjælpsomhed, rødmede under den mørke Teint og viste et sandt Korporalskab af straalende stærke Tænder. Jo, M. Tchaou læste paa Sorbonne. Nu var han snart færdig med sin Eksamen og rejste i August Maaned til Marseille for at indskibe sig til Hjemmet. Han havde været i London i fem Aar, i Berlin i eet og i Paris i to. Engelsk talte han som en indfødt, jeg tog en Dyst med ham og kørte ham fast i Tysk. Saa talte vi Fransk og kæmpede uafgjort. Hans Evne til uden at miste Venligheden og Smilet at bevare sin Faamælthed betog mig i hvert Fald saa stærkt, at jeg ogsaa ønskede at vise, at jeg kunde være dannet ved at tie stille.

Medens Samtalen i Florianes Tid ofte havde drejet sig om Spørgsmaal, som efter danske Begreber bevægede sig paa Grænsen mellem anvendt Velanstændighed og et svulmende, ofte lascivt Frisprog, syntes ethvert dekolleteret Emne nu bandlyst. Vi talte ikke mere

om, hvor meget eller hvor lidt en Danserinde skulde have paa for at være très chic, som Floriane altid sagde. Et helt andet Menneske var kommet i Stedet. Monsieur Tchaou. Asketen, det nøgterne, strenge Livs Repræsentant, Manden, der ikke mænger sig med hvemsomhelst. Der var noget ophøjet i den Ensomhed, hans Adfærd udtrykte. M. Tchaou tav altid, naar Kvinden var paa Tale, ingen fik hans Mening at høre. Hans Sind var i Tugtens forædlende Fængsel. Den Mand er alene. — Det syntes vi alle at føle, og naar M. Tchaou ikke var ved Bordet, sagde vi til hinanden, at otte Aar var en lang Tid i Ensomhed blandt fremmede.

Da havde vi nær alle faaet et Slagtilfælde af Forbavselse, da vi en Dag kom ned til Middagsbordet. Monsieur Tchaou havde imod Sædvane allerede indtaget sin Plads. Ved hans Side sad en ung Pige, en lille Skikkelse, vi saa det, en yndig, ung Kineserinde. Mademoiselle Laudanne's brune Øjne kom smilende paa Stilke, og den gamle Laudanne kiggede over Brillerne, idet han sænkede Hovedet. Jeg som sad vis à vis det sjældne, tavse og tyste Par, kunde se lige ind i den lille Verden af et allerkæreste, spidsøjet Pigeansigt, hvis umærkelige Kantethed yndefuldt gled over i faa fine Buer og sirlige Linier. Oh, hvilke Tænder, kølige, blanke som frossen Sne og en Mund, der af Angst for at tale blev lille og sort i Linierne. Det tykke, glansfulde Haar svøbte sine faste, kyske Fletninger om det smalle Hoved, Ørene var forsvundne, men den gratiøse, lille Opstoppertud kiggede paa mig med de lange Næsebor. Ah, Monsieur Tshaou, din Erkegavtyv, du har altsaa en Kæreste, du er forlovet, du gaar bare saa stille med

det. Du er nøjagtg som alle vi andre. Vi har opdaget dig. Hvad hedder hun? Hvor er hun fra? Er hun kommed med Skib fra Shanghaj? Jeg gætter, at hun hedder Loa Ho eller Tchij Fung. Det sande Navn fik jeg aldrig at vide.

Medens Monsieur Tchaou, der til daglig bar et sæt stribet Cheviot-Tøj, har faaet et pillent, øjensynlig fuldstændig nyt Sæt graat Sommertøj paa i Dagens Anledning, diskret suppleret af et strikket, sølvagtigt Slips, bar hans Dame en jævn, ulden Kjole med hvide Linninger, om Halsen et dekorativt Smykke af farvet Ben og om Haaret den yndigste Ring af let Guld, der som en Glorie ligesom svæver om hendes Hovede. Hendes Hænder er tynde, Haandleddene ligesaa, Halsen mager, uforholdsmæssig lang og derfor ikke smuk. Jeg tænker paa Florianes tordnende Maaltid. Tchaou's Kæreste siger intet, intet som vi forstaar. Nu og da hvisker Monsieur noget til hende, en Puslen i Munden, en sirlig Lyd, en Hvislen mellem de Tænder, der pludselig viser sig i det benede, hvide Smil. Og hun svarer med et spædt Spil om Læberne, en i Sandhed asiatisk Mumlen og Beholden Ordene, hvoraf vi intet forstaar. Hvad siger du, Loa Ho? Hedder du Tchij Fung eller hvad? Jo, du er allerkæreste. Jo, du er. Tchaou kan sagtens være glad for dig. Men med eet gaar det op for mig, at han ikke ser glad ud. Det er sandt, i Kina ser man glad ud med en sørgmodig Mine. Tchaou, du er uhøflig imod din Kæreste. Sig noget til hende. Smil! Giv hende et Kys! Aah, lad os se, hvordan I kysser hinanden paa kinesisk. Men H. Tchaou sidder med det samme fromme Ansigt, nej, ikke fromme, det er snarere en Mine af ung Værdighed,

hans lille, korte Hoved udtrykker. Man bruger maaske ikke i Peking at udtrykke sin Glæde, hvad enten den er dyb og bestandig eller blot primitiv og umiddelbar? Hah, hun taler Engelsk. I beg your pardon, Miss, begynder jeg, og nu har jeg hende, hun har været i London i fire Aar, hun studerer Kunst og Filosofi (art and philosophy). Naah, tænker jeg, helt direkte kommer hun dog ikke fra Hjemmets rygende Templer. M. Tchaou skæver, løfter Hovedet, kigger lavt i Brillen, maaber lidt. Da smiler Tchaou, han sørger med andre Ord.... Er du jaloux, Tchaou?

Efter Bordet, som M. Tchaou og hans lille Kæreste forlod før os andre, hører vi Musik inde fra Salonen. Hvem er det, der spiller? tænker jeg. Ingen har rørt Klaveret i den Tid, jeg har boet der. Og det var dog en mærkværdig Musik! Mademoiselle Laudanne og Faderen er forlængst væltet ind i Salonen, jeg følger efter. Det er Kineserinden, der spiller. Det lyder monotont, dilettantisk, men alligevel klingende og ubestemmeligt musikalsk. Der er en egen orientalsk Gang, en Slentren i Takterne, der er ægte primitiv og forunderlig melodisk sensuel. Temaet er let skelneligt, thi Bassens Ensformighed fremhæver Sangen. Det lyder som en Vild, der nynner. Det lyder især besnærende. Klaveret, det ukinesiske, synes for groft et Instrument for denne Musik, men Tchaou's Elskede tager blidt paa det, som om hun lagde Blomster paa Tangenterne. Mademoiselle tænder Lys, og jeg ser rigtig Kineserinden, dukkeagtig, fordybet i et Legetøj. O, Kina!

Nogle Dage gaar. En Aften ved Desserten oplives vi alle af endnu en Kineser, som venligt, næsten intimt

hilser Tchaou's Kæreste. Det er en høj, ung Mand med Guldbriller, kraftigt, blankt, tilbagestrøget Haar med en Frisure som den moderne Franskmand. Det giver et Sæt i mig, da M. Tchaou forstiller sin Ven, Monsieur Lieng Foh, den unge Kineserindes Forlovede.... Men Tchaou dog? Hun er altsaa slet ikke din Kæreste? Du h a r ingen? Du e r ganske alene? Hvad vi forestillede os at være imellem jer, eksisterer slet ikke. Hun spiller igen, og nu kan jeg denne lille hoppende, gratiøse og melankolske Melodi, la—la—.

De er borte. Lieng Foh og hans Kæreste. Aldrig mere se hende. Ikke tiere den sære Sang. —

— Kender De de kinesiske Restauranter i Paris? spørger Tchaou mig en Dag paa sit stille Fransk, og jeg ser hans uforanderlige Mine af fornem Ro.

— Nej, Monsieur?

— Jeg vil vise Dem en af dem, hvis De vil.

— Tak med Fornøjelse, Monsieur.

Vi tager med Toget til Paris næste Dags Eftermiddag, kører helt hen til Gare Luxembourg, gaar ad Boulevard St. Michel og drejer om Hjørnet til højre ad Rue des Ecoles. Helt nede paa den anden Side af Akademiet ligger en lille Gade, Rue des Carmes, her er den kinesiske Restaurant. Over Døren ser jeg paa brun Bund de store, forunderligt dekorative, kinesiske Bogstaver. Ruderne er smykket med et snurrigt Mønster i Træ, Labyrinter for mine Øjne. Inde paa Bordenes hvide Duge ligger de sorte Pinde, man spiser med, smaa blomstrede Porcelænsteskeer, der s t a a r paa Dugen paa Fødder. Jeg kigger paa Menuen, der er fransk, men med talrige originale Retter paa Modersmaalet.

— Hvad skal vi spise? spørger Tchaou.

Tak skal du ha', tænker jeg. Bare jeg vidste....

— Vil De have Chop suoz eller Fong chop?

— Jah — jeg ved ikke — hm —. Hvad er vrai chinois? — føjer jeg hurtigt til.

— Begge Dele.

— Enfin, vi spiser Fong chop — sagde jeg endelig. Og tænker: Det lyder mest af, at vi faar noget for Pengene....

Fong chop skuffede ikke. Hed Suppe i høje, keramiske Skaale. Og i Suppen trevlede Kyllinger. Biret: Ris i en Dynge, der mættede mig øjeblikkelig. Det var nøgen Ris, kølig uden Krydderier, jeg gnaskede pekingsk.

Men saa begyndte Monsieur Tchaou at spise paa Modersmaalet. Efter bedste indfødte Mønstre. Det gik stærkt, han sad der og spillede Pind lige foran mig. Det var, som om han strikkede Risen i sig med én Haand, han holdt Skaalen op under Mulen og skuffede Bundfaldet ind i sit stramme Gab. Han saa, jeg iagttog ham, og grinede. Jeg kunde ikke følge ham, jeg sad og kludrede med Pindene. Saa tyede jeg til Skeerne.

— De maa smage Chop suoz — sagde han, og saa fik vi en Ret, en Gang kinesisk Forvirring af lange Løglaser, Kødtrevler, Macaroni, Sirupsauce og Ris i en Skaal. Det var den mest indfiltrede, ubestemmelige og fremmedartede Mad, jeg har faaet i mit Liv! Men den smagte stærkt og æggende, bedre end Fong chop, og den var simpelthen kæmpesolid.

— Jeg kan ikke mere — sagde jeg undskyldende.

— Her er Chop Tso med kinesiske Kager.

— Jeg kan ikke, Monsieur.

— Poulet de Shanghai?

— Ikke Tale om.

Men den hvide Vin og Melonen slap jeg ikke for. Jeg mærkede, at jeg blev pludselig hed efter den Diner. Det var Løgene, den ejendommelige Suppe, Risen og Vinen. Jeg saa mig om i Salen. Gæsterne bestod af Kinesere, Forretningsfolk og Studenter, fine, adrætte Typer, Pindene stødte i Skaalene, dansede under Næserne, og brede Smil lyste i det dunkle Rum. En Del Amerikanere, især Damer, der syntes vante til Kosten, og som spiste med stor Færdighed. Der var kun faa Franskmænd og ingen, det lagde jeg Mærke til, kinesiske Kvinder. Da jeg gik ind i nogle bagved liggende Lokaler for at laane en Børste, saa jeg nogle smaa, høje Stuer optaget af kinesiske Selskaber. Her sad Kvinderne tilbagetrukket i gule Omgivelser og rørte Vifterne, konverseret af stilfærdige, elegante, smaa Landsmænd i europæisk Snit. Jeg husker tydelig disse citronfarvede Interieurer med røde Borde, smaa Hænder med funklende Brillanter og de tyst bølgende Vifter.... Da jeg vendte tilbage til Restauranten, studsede jeg ved paany at træffe det barnlige, drømmende og fordybede i Tchaou's Ansigt. Længtes han? Sørgede han?

Da vi gik, sagde han: — Jeg skal op paa Montparnasse.

— Naa, vel.

Jeg vilde tage Afsked. — Men De kan godt gaa med — sagde han. — Jeg, jeg — jeg skal paa Kirkegaarden.

Cimetière Montparnasse ligger paa den anden Side Luxembourghaven op imod Denfert Rochereau. Vi gik

rundt ad Rue Monge og Boulevard de Port Royal. Jeg sagde ingenting undervejs. Monsieur Tchaou gik forrest ind paa Kirkegaarden. Han førte mig hen til Urneafdelingen, en Slags Tabernakel-Bygning, som i en Halvcirkel var rejst om en stor, velholdt Græsplæne. Indvendig paa Muren stod i Tusinder af smaa Rum Krukkerne, Urnerne, de bortgangnes Aske.

M. Tchaou, hvis Ansigt sitrede, viste mig én af Krukkerne. Nu saa jeg først, hvor smukke de kinesiske Bogstaver var. Jeg kunde ikke læse, hvad der stod skrevet paa Urnen. Tchaou sagde med en undselig Mine og visende med usikker Haand:

— Det var — det var en ung Pige. Det var — som jeg kendte.

Jeg nikkede.

— En Kineserinde. Hun studerede Medicin. Ja, ja.

Han kiggede paa Krukken.

— Hvad døde hun af, Monsieur?

— La grippe. Oui, oui.

O, Tchaou, saa havde du alligevel en Kæreste. Og det forklarer det noget, det barnlige, det fordybede, som jeg ellers ikke har kunnet forstaa. Shanghai? Det er langt derovre øst paa, hvor det er Dag, naar vi har Nat. Sov sødt, Lien Tchin eller Si Lung eller hvad du hedder, du unge Pige.

Om Dagen ser jeg Tchaou pakke sammen paa sit Værelse, alle Bøgerne, Hefterne. Hans store Kufferter staar rede. Det er en Damper af den ostindiske Rute, som kalder i Marseilles Havn.

Farvel Tchaou. Farvel. God Rejse. Lev vel, Monsieur.

EN DAG PAA SOLSIDEN —.

Raymond var en af Florianes Bekendte. Han klippede Billetter ved Nedgangen til Métro'en paa Operapladsen, hvor Floriane som en hyppig Gæst paa de indre Boulevarders Restauranter havde truffet ham. Han sad ikke som mange af sine Kolleger ved den underjordiske Jernbane og sov i Zinkskuret, denne opretstaaende Kiste for levende begravede — han var ikke sløv, tvær og ond paa Tilværelsen. Raymond havde et konversabelt Væsen, han elskede at være galant, vise en Dame hendes 1ste Klasses Kupé midt i Toget, samtidig med at han (her svigtede Dannelsen ham) slugte hende med Øjnene, drog Vejret lykkelig over Parfumen — morderlig pæn Dame. Raymond lagde hver Mandag Penge tilside af sin Maanedsgage, de skulde være til Barbering, til ydre Vedligeholdelse. Raymond h a d e d e snavsede Flipper, det var det mindste, man kunde gøre som en ung Tjenestemand: at holde Kravetøjet i Orden! Raymond's Overskæg kom ind som et pænt Nummer Eet paa d e n Linie. Han passede det ogsaa, smurte det, saa efter, om alle Haarene var exactement paa Plads, og det var Mustachen i Forbindelse med Glimtet i de brune Barneøjne, som havde tiltrukket sig

Floriane's Opmærksomhed. Hun valgte tit Métroen paa Operapladsen blot for at hilse paa Raymond. Han sad dernede hele Dagen, Stakkel. Han saa ikke andet end de blinkende Tog, der bremsede i Gnisterne, hørte kun de klappende Døre og Drønet, naar Togene fløj ind paa Perronen. Aah, det var i Grunden oprørende, at Raymond skulde sidde i denne blæsende Tunnel hele sit Liv, havde han ingen Planer, v i l d e han ikke noget andet end at klippe Billetter? Raymond, har De ingen Ærgerrighed?

En Dag fik Floriane en vovelig Idé. Hendes Raymond skulde se Livet og Menneskene, Kaféerne, Beaumonden, en Dag paa Solsiden, værsgod, det manglede bare, denne n y d e l i g e, unge Mand. Da hun en Eftermiddag kom ned i Métroen, sagde hun til ham:

— Monsieur, jeg bor i Fontenay. Har De Lyst at spise til Middag hos mig i mit Pensionat, er De velkommen.

Raymond røg op af Stolen og stirrede paa hende.

— Qu'est-ce que vous dites, Madame?

— Oui. Alors, à demain, à cinq heures. Forstaar De mig? Tag Toget. Paa Gensyn. —

Hun var forsvundet i Toget.

De næste hundrede Billetter klippede Raymond ved Siden af, han kludrede i det, var distrait, var rød i Hovedet. Han kunde ikke tro sine egne Øren. Han stod og stangede med Saksen, Folk gloede paa ham. Sover De, spurgte en arrig Herre? Pardon, Monsieur, svarede Raymond med Forskrækkelsen i Øjnene og skyndte sig at klippe Mandens Billet.

Hvad i Alverden, tænkte han, vil hun mig? Hun el-

sker mig, den er tydelig nok, eller — nej, hun kan da ikke pludselig elske en Billettør ved den underjordiske Jernbane? Hvis hun gør det, kan hun i hvert Falk ikke tilstaa det. Hun elsker mig, tænkte Raymond hed og angst og saa sig om ligesom svimmel og forvildet. Jernbanestationen under Jorden forekom ham med eet som en illumineret Eventyrhule, et Palads af blanke Sten, fuldt af Glimmer og Lamper paa Havets Bund. Han lyttede. Hvor var der pludselig stille i Métroen, dybt, dybt inde i Jorden fløjtede Togene, det lød som melodiske, fantastiske Signaler. Hun elsker mig, hun venter mig, hun kalder paa mig, jeg hører hende gennem Jorden. — Men, hvad vil hun mig, hvad er det, jeg staar i Begreb med at gøre? Ah, Madame, der ligger noget bag. Aah, gaa væk, man har hørt saa tidt om Forbrydersker, der lokkede deres Ofre op i deres Lejlighed, det er en Fælde, jeg skal rodes ind i noget, javel. Alligevel hamrede hans Hjerte, han havde ligesom faaet et Stød, sjælelig talt, i Mellemgulvet. Det var ham, som om noget var dumpet ned til ham fra Himlen, en Invitation fra en eventyrlig Dame, som maaske var en Comtesse fra Fontenay eller Sceaux, der var jo saa mange af den Slags derude, maaske en Prinsesse. Han gned sig i Hænderne. Tak ska' du ha', tænkte han, den er moderlig fin. Lad mig nu se: Flipper har jeg, Kravetøj, jeg hefter Manchetterne fast med et Par Naale, jeg laaner Fénou's, Værtens Lakstøvler og Gudskelov for mit ny Tøj. Mon Dieu, hvor det passer altsammen! Saa, skynd jer nu lidt, Folkens, jeg skal til Middagsselskab hos en Grevinde. — Raymond, dit Navn faar Vinger, du hører til de udvalgte. Eventyret venter dig. Din s a n d e Skæbne. Imorgen, imorgen!

Raymond's Skæg fik en ekstra Omgang, han tog Ansigtsmassage, det som stod der paa Væggen hos Coiffeuren, han vidste ikke, hvad det var for noget, men det gjorde Pokkers ondt. Barberen arbejdede med hans Haar, pustede paa ham, som om han var noget skrøbeligt, en fin Vare, Kram, hva'? Han saa sig i Spejlet. Han var ildrød i Hovedet, tyk i Huden, syntes han. Han boede i Nærheden af Porte d'Orléans og havde nemmest ved at tage Toget i Sceaux-Ceinture, som laa i Montsouris-Parken.

Han tog første Klasse. Han var saa uvant med at befinde sig i komfortable Omgivelser, at han ikke kunde blive enig med sig selv om, i hvilket Hjørne af Kupéen han skulde sidde. Naar han sad i det ene Hjørne, angrede han, at han ikke benyttede sig af Pragten i det andet. Det er Hemmeligheden ved det utilfredsstillende i endelig at faa det godt. Han var kæphøj i Arcueil og tænkte: Der gaar saamænd en Billettør, han ser ikke glad ud, han har det haardt, stakkels Billettør. I Bourg la Reine bankede hans Hjerte, to Stationer endnu, mon hun venter mig? Maaske var det bare i Spøg, hun havde sagt det, maaske bliver hun rasende, fordi jeg benytter mig af Chancen? Lanskabet dirrede som noget uklart for hans Øjne, Farver svømmede sammen, grønne Træer og brune Huse, gylden Himmel, han var hed, gyste, det løb ham koldt ned ad Ryggen, ved Gud, Tænderne klaprede i Munden paa ham....

Floriane tog imod ham ved Toget. Hun kom dansende hen imod Vogndøren, som hun holdt for ham, medens han hoppede ned paa Perronen.

— Madame — sagde Raymond og havde Hatten i Haanden.

— Bon jour, mon ami — svarede hun og gav ham sin Haand. Han kyssede den, spjættede lidt i Ryggen. Det var en Slags Lampefeber. Raymond var jo uden Rutine, han var jo ikke ganske klar over, naa, hm, alors, Madame, han vilde sige noget, men tænkte: Hvodden skær'en? — Je vous remercie beaucoup de votre —

— Aah Gud — sagde Floriane og lo. — Lad os ikke snakke om det. Tak fordi De kom. Kom nu, jeg skal vise Dem, hvordan vi har det herude — og forestille Dem for Gæsterne.

Raymond bukkede, blev staaende ligesom paa Spidserne af sine Fødder, hans Overskæg drejede stærkere opad, han lignede en Dukke i Habit, som han stod der med Hatten i Haanden, de blanke Støvler, det blanke Haar og den lille, blussende Nellike i Knaphullet. Det var, som om han holdt Generalprøve paa Præsentationen....

Da Raymond traadte ind i Spisestuen, var Gæsterne forsamlede om Bordet. Min Ven Raymond, raabte Floriane paa en Maade, som om hun hemmeligt tilføjede: og herefter har enhver sig at rette —. Raymond satte sig stødte paa Manchetterne for at sende dem op i Ærmerne, hvorfra de ikke gerne skulde vende tilbage —. Raymond strammede Hagen ind, susede lidt i Tænderne, bed sig i Læben, vovede lige at se paa den Gamle derovre, ham med Ordensbaandet. Javel, du er pensioneret Dommer eller saadan noget lignende. Og jeg er kuns Billettør i den underjordiske. Men det er der ingen, der skal se paa mig. Vel, Floriane? Sidder jeg ikke meget pænt og passer paa Manchetterne? Raymond havde betragtet sin Monsieur Ludelle, nu fik han Øje

paa dennes Frue, der saa paa Floriane's »tvivlsomme« Gæst med et prøvende, haardt Blik. Der var noget urokkeligt, noget truende i hendes sorte Mine. Ellers gled Raymond fuldstændig ind i Milieuet, hans forlegne Skotten til Siderne tog ingen Notits af. Han tav pænt stille, sad ret som et Lys, talte kun, naar Floriane henvendte nogle Ord til ham. Da Maaltidet var ved at være forbi, beherskede Raymond hele Bordet.... Hans Smil, Øjne, Sløjfemustache og smukke Haar betog ganske den gamle Mme. Ludelle. Det sodede i hendes Blik var forsvundet. Hans belevne og opmærksomme Væsen henrykte hendes Mand. Floriane var bare glad for sin Ven, fordi han var Raymond, en ung Mand med et ædelt Hjerte. Hun sad og nød den Maade, hvorpaa han, medens han fortalte om en Ulykke i Métroen, balancerede med sit Sprog mellem bredt Slang og et eget kunstigt konverserende Tungemaal. Ja, forstaar De, Monsieur, det skete ved en Kortslutning, der gik Ild i Vognen, medens Toget kørte, det var en skrap Historie, hele Køretøjet brændte sgu, eller jeg mener — det værste var, at den gik istaa øjeblikkelig, Vognen forstaar're, lige med det samme, Folk ku' ikke komme ud i det snævre Hul, jeg vil sige Dem, Messieursdames, det var en skrækkelig Affære.

— Très intéressant — sagde den gamle Fru Ludelle og nikkede anerkendende, da Raymond havde sluttet Historien.

— Epouvantable — sagde den lille Madame Ducrétot, der sad ved Siden af Floriane.

Raymond havde vundet alles Hjerter, Raymond den almindelige Mand. Han var synlig lykkelig over sin Sukces, han saa paa Floriane, som vilde han sige: Gør

jeg dig ikke Ære? Ude i Haven følte han sig midt i Eventyret, en rigtig Have, en Park saagar med ludende Akacier og klingre Springvand. Raymond drak Kaffe. Raymond konverserede. Raymond sparkede med Benene af lutter Lækkerhed. Raymond bukkede begge Ender sammen paa sig selv, votre humble serviteur, Madame. Og saa grinede han. Saadan er altsaa Livet paa Solsiden, tænkte han. Den skal jeg snart ordne —. Pludselig satte han sin Kaffekop fra sig paa det lille grønne Jernbord. Han havde opdaget, at Floriane var forsvundet. Han skyndte sig op paa hendes Værelse.

Nu skulde det være. Nu vilde han trænge ind paa hende, have Besked, vide, hvad hendes Mening var med ham. Hvorfor skulde hun invitere ham ud paa Landet, hvis det ikke var, fordi hun elskede ham. Hun huskede en Film i Raspail-Palace, et Stykke, hvori Elskerinden, en gift Kone altsaa, var grusom imod sin Elsker. Det kunde lige passe, at der skulde spilles Filmskomedie med ham! Han bankede paa hendes Dør.

— Qui est là?

— C'est moi, Raymond.

— Entrez, cher ami.

Floriane stod barbenet ude paa Altanen — og vaskede Strømper. Hun havde Sandaler paa Fødderne, var i en ulden, kort Kjole, hun skrubbede og skurede med opsmøgede Ærmer, ved Siden af hende laa en stor Bunke vaadt Vasketøj paa en Stol.

— Vil De have et Nap med, Raymond? raabte hun. Her er noget at gøre for en rask Mand....

— Mais Madame? sagde Raymond maalløs.

— Ja, hvad er der? svarede hun og skrubbede paa sit Linned, saa Sveden sprang paa hendes Pande.

— Jeg troede — stammede han.

— Troede De, jeg var en Hertuginde?

— Næh, men — men.

— Blev De mæt, Raymond?

— Ja Tak, Tak Frue, Tak for Mad.

— Jeg er ikke Frue. Jeg er Frøken, ved De, min kære. Og jeg er bare en Danserinde.

— Er De Danserinde? spurgte han overrasket.

— Ja, Statistinde.

— Saah? sagde Raymond.

Modet sank i ham. Han vilde sige noget til hende, noget oprigtigt, noget længselsfuldt, noget med Armene op i Luften. Han vilde falde paa Knæ for hende, gribe hendes Kjolesøm og kysse den. Han vilde sige til hende, at han elskede hende, men hun stod der saa underlig barbenet foran ham paa Hovedet i Vasketøj og Sæbevand, hun lignede slet ingen Prinsesse. Hun kunde ingenting sige. Raymond, hvad nytter dig dit nye Tøj, hvad hjælper dig dit Mesterværk af et Overskæg, du er hjemløs paa Solsiden....

Da Floriane var færdig med at vaske og hænge Tøjet til Tørring, lavede hun Kaffe paa et Spritapparat — og trakterede Raymond med Kirsebær. Han saa sit Snit til at gribe hendes Haand og kysse den. Hun lod som ingenting, blev ikke vred, ikke glad for hans Utaalmodighed. Hun foreslog, at de skulde gaa en Tur, men først skulde Raymond se hendes Kjoler, hendes Kaaber, hendes Hatte, hendes Pelsværk. Da var Raymond nær besvimet. Var det virkelig Floriane's alt dette, disse skinnende tunge Kjoler, disse kostbare Sager, Handsker og Hatte? Tak ska' du ha', tænkte Raymond maabende og anede alligevel Eventyret .... Der var ingen Tvivl.

Floriane var en *virkelig* Dame, sandsynligvis af høj Byrd. Hvordan skulde hun ellers faa Raad til at købe sig alle disse dyre Ting? Saa foranderlig var altsaa Floriane.

— Gaa nu ned i Haven, kære Raymond. Jeg skal bare klæde mig paa. Saa kommer jeg.

Han ventede med bankende Hjerte. Hun kom. Han syntes, hun var noget uforklarligt smukt, noget eventyrligt. Hendes smalle Skikkelse i den fastsiddende, sommerlige Silkekjole. Hendes lille, chike Hat, der sad som om den havde faaet et Puf ned i Tindingen. Floriane satte Hænderne i Hofterne og lod Raymond mønstre hende. Hun er forandret, tænkte han med en egen barnlig Betagelsens og Forelskelsens Feber i Hjertet, hun er en anden end før, det er noget frygteligt, noget mystisk, noget overnaturligt, det er Kvinden.... jeg elsker dig, Floriane, jeg elsker dig....

Aa, hvor Raymond var paa Solsiden. Han syntes, han gik gennem ophøjede Haver, gennem Parker og Lunde, hvor Fuglene sang. Hun gik ved hans Side snakkende om Pensionatet, om Dyrtid, om Strømper og Pelsværk.... Han fik Øje paa en Bænk paa Vejen. Nu maatte det ske. Nu maatte han sige det. Nu skulde hans Kærlighed faa Luft.

— Jeg skal sige Dem, Raymond, alt det faar jeg af min Kæreste.... Han har foræret mig Kaaben og — —

Raymond traadte et Skridt bort fra hende. Han var tilmode, som om han havde faaet en Kniv i Ribbenene.... saadan lige ind, tschju, av....

— Er De — er De forlovet? spurgte han sagte.

— Ja, det er jeg rigtignok, sagde Floriane venligt og saa paa ham.

Pludselig blev Raymond ude af sig selv. Raseriet rev ham Ordene ud af Munden.

— Hvad skal de betyde? næsten raabte han. — Hvad er Deres Mening med mig, maa jeg spørge? Tror De, De filmer med mig?

Floriane standsede.

— Men sødeste Raymond?

— Hvorfor vilde De ha' mig herud, naar De ikke — naar det ikke var, fordi — —.

Hun afbrød:

— Smagte Maden Dem ikke godt? Var det ikke elskværdige Mennesker, De var sammen med ved Bordet? Har De ikke haft en rar Dag? Raymond, er De utaknemlig? Fordi jeg rækker Dem min lille Finger, vil De straks ha' hele Haanden.

— Jeg troede, Floriane — at — —.

— Kan vi ikke være gode Venner? Jeg elsker at ha' Kammerater, gode Kammerater, Raymond.

Det var noget nyt for ham, det havde han aldrig før hørt....

— Selvfølgelig maa De elske mig.... Det gør alle mine Kammerater.... De maa ogsaa gerne kysse mig .... Kom, Raymond, saa skal jeg gi' Dem et Kys.... Maa jeg sige Du til dig?

— Ja — sagde Raymond bevæget.

Hun kyssede ham. Et Øjeblik var Raymond lykkelig. Han gik med Floriane om Livet.

Da de kom hjem i Pensionatet, var der kommet flere Gæster. Floriane sagde til Raymond:

— Kom, lad mig forestille dig for Pierre.... Pierre Boissin....

— Er det — er det din?

— Nej, det er en anden af mine Kammerater.... Han er kommet fra Paris.

De sad alle tre sammen paa Floriane's Værelse. Floriane kom til at tale om sin Kæreste, og der kom noget fortvivlet i hendes Øjne. Hun græd....

Om Aftenen kørte et Automobil op for Døren. En ung Herre med Kalot steg ud, Monsieur Berlaine, Florianes Kæreste.... Han havde et Par Sko med til Floriane.

— — —

Der var saa underligt paa Solsiden, tænkte Raymond den næste Dag, da alle Menneskerne begyndte at myldre i Métroen for at køre til Hallerne. Jeg egner mig vist ikke for den Slags Mennesker. De er indviklede som en Métro.... Men klippe Billetter hele mit Liv, d e t vil jeg ikke. Jeg skal vise, at jeg har, hva' er'et det hedder, Ærgerrighed. Raymond spekulerede og spekulerede, snoede Mustachen og lagde Planer for Fremtiden.

En Dag, da Floriane steg ned i Métroen og vilde hilse paa sin Raymond, var der kommet en anden Billettør i Zinkskuret.

— Hvor er Monsieur Raymond? spurgte hun og saa skuffet og træt ud.

— Raymond arbejder i Hallerne. Han har faaet et Job hos en Gartner.

— Saah? sagde Floriane.

— Ja, han har store Fremtidsplaner. Han tænker paa at faa sin egen Butik, i Hallerne. Jo, for han har Ærgerrighed, Madame.

ENKEN FRA BORMES.

FORLADER man den store, kontinentale P. L. M.-Jernbane i Toulon og stiger om i den knudrede, sydfranske Bane Toulon—Hyères—St. Rafaël, et fransk Stykke Skagensbane, kommer man til Bormes efter tre Timers Kørsel langs en Riviera, der er forholdsvis ukendt af Riviera-Rejsende. Folk, som har været i San Salvador, St. Tropez, Cavalaire og St. Maxime, men først og fremmest i det omtrent afrikanske Hyères, vil erindre Modsætningen mellem disse mondæne og kultiverede Badesteder og den vilde, øde Skovegn omkring Bormes, vor lille By ved Foden af de franske Søalper.

Jeg var flyttet ind paa det beskedne Hotel Bellevue hos den sirlige Madame Lachaud, som ikke tager mig det ilde op, at jeg nævner hendes Navn i Forbindelse med de idylliske Dage, jeg tilbragte i Mimosernes By. Om Morgenen, naar jeg vaagnede, ophovnet paa Hals og Pande af overrumplende Moskito-Stik, stod Døren aaben ud til Altanen. Mine fjerne Genboer var den dybe, vingrønne Dal, hvor Jernbanen kom og forsvandt i Landskabet langt, langt nede bag Bormes By's askeagtigt skoldede Teglstenstage. Bjergene og det blaa, tyste Middelhav, Solen, den provencalske Sol, Sydens

stejle Sol brændte ind ad Vinduet og hedede Gulvets røde Stenfliser. Til venstre for min Altan laa Byens Terrasse, tung af tropiske Palmer, ældgamle, afbladede Eucalyptustræer og de høje, dunkle Cypresser, der melder om Italiens Nærhed. Fra Terrassen slog Landevejen sine flotte, komfortable Sving ned igennem Byen, ned imod Dalen, ned imod det dejlige Lavandou ved Havet, Havenes Hav. Til højre laa det gamle Bormes, som dør ud, fordi Jernbanen flytter Byen ned i Dalen. De unge Folk af Byens gamle Slægter søger ned til den moderne Verden, Handelssamkvemmet og har allerede bygget mange nye Huse omkring Jernbanestation. Men oppe paa Bjergsiden ligger Byen med de forladte Huse, de faldefærdige Gader, som Tiden gnaver, Ukrudtet befolker, og Opløsningen gør til et sørgmodigt Maleri. I et af disse forladte Huse var det ‚hun boede, Enken fra Bormes.

Jeg kunde se Huset fra mit Vindue. Det laa i Udkanten af »den døde By«, ikke langt fra den pyntelige, rosensmykkede Ejendom, hvor Vognmanden, Michel, som kørte mig fra Stationen op til Byen, havde sin Forretning. En Morgen, da jeg, fortabt i Henrykkelse over den glødende og vidunderlige Udsigt fra mit Vindue, stod ude paa Altanen, bankede de paa min Dør. Det var Postbudet, Casonne, som bragte mig nogle Aviser. Jeg bød Casonne indenfor, rakte ham Cigarerne og gav mig i Snak med den lille, sveddryppende Mand. Han lagde Kasketten paa Sengen, satte sig i Lænestolen ved Altandøren og tørrede sin Pande. Jeg begyndte at udspørge ham om alle de forfaldne Huse, der ligesom viste en By, der gik sin Undergang i Møde.

— Folk rejser fra Byen — sagde Casonne og rystede paa Hovedet. — Eller Folk dør. Man siger, at Bormes er bekendt for sine mange Begravelser. — Postbudet rejste sig og pegede skraat ned over Byen. — Dernede ligger Enkens Hus.

— Enken?

— Ja, det er en forfærdelig sørgelig Historie.

— Værsgod og sæt Dem ned, Casonne, — sagde jeg venligt og varsomt.

Casonne satte sig paany i Lænestolen. Og saa kom Historien.

* *
*

Madame Bercet's Mand havde haft et lille Gartneri i Bormes. Da han døde, var deres eneste Søn, Maurice, endnu ikke konfirmeret. Madame Bercet solgte sin Mands ringe Forretning og købte Huset i Rue Rompi-Cuou, hvor hun aabnede et Trikotage-Udsalg. Efterhaanden som den unge Generation flyttede fra Byen, og Beboerne i den gamle, skønne Gade blev færre og færre, gik Madame Bercet's Forretning istaa, hun opgav den, lejede Huset ud til Lager for en Kork-Opkøber og boede selv i to tarvelige Loftsværelser, der vendte ud imod Dalen.

Hver Gang Sorger og Skuffelser bedøvede hendes Sind, vendte hun i sin Forvirring Blikket imod sin Søn. Maurice kunde køre et Par Heste, han kendte Vejen gennem Bjergene op til La Cantine, hvor Værten ejede tamme Vildsvin, som fremvistes for Turister. Maurice kunde køre en Plov igennem høje Vinstokke uden at

knække Snorene eller brække Pindene. Han kendte Ormene, som satte sig i Artiskokkerne og var paa Jagt efter dem. Olivenhøsten var en Højtid for ham, og han havde været Faderen en slidfuld Hjælp i Gartneriet. I Aarene, der kom efter Konfirmationsalderen, blev han en ivrig Boccia-Spiller, en barnligt passioneret Deltager i de Kast med store Trækugler, som Spillet bestaar af. Boccia er det uskyldigste Spil af Verden, og Maurice, som var sin Mor en god Søn, spillede kun om Aftenen i Timerne før Solnedgang og om Søndagen, som Regel udenfor Beværtningen »De tre Nationer«, hvor Vejen var mest jævn og fast.

Naar man saaledes deltog i de Voksnes landlige Leg i Byen, kunde man se en lille, sortklædt Kone komme gaaende langsomt op ad Bakken, der førte fra »den døde By« op til Terrassen og Pladsen ved Hotel Bellevue, hvor Boccia-Spillerne løb og knaldede med de sorte, støvede Trækugler. Man havde den største Medlidenhed med Madame Bercet. Overalt hvor hun kom, hos Naboerne, i Butikkerne, paa Postkontoret, hjalp man hende tilrette og lod venlige Ord dale som Olieblade over hendes knuste Sind. Men Fru Bercet kom ikke for at høste Folks Venlighed, som ikke trøstede hende. Hun kom kun for paa Afstand at belure sin iegende Søn. Et Ord var en Melodi i hendes Hjerte, et Navn: Maurice, Maurice. Hun frygtede ikke, at han skulde blive forfalden til Spil og drive Tiden hen, den Tid, som, naar den spildes, er som selve de rullende Kugler, der skifter troløst og bestandigt. Hun vidste, at han var en god, energisk Dreng, der havde arvet Faderens rastløse, interesserede Sind, hans emaillebrune

Øjne, hans tætte, fine Haar, og det synes ogsaa hans kraftige, bondetunge Skikkelse, der endnu havde Barnets Ynde i Legen.

Ja, hun elskede denne Dreng. Han, som var Fortsættelsen baade af hendes og Faderens Liv. Han, som var den Barndom, hun engang selv havde mistet, nu hendes hele Tilværelse, Faderens Billede, hele hendes Verdens Billede. Fra Vinduet i Søstrene Grumaud's Butik kunde hun se ham rende og springe derude, kaste kaadt med Kuglerne, naar han ikke skulde k a s t e og blive pludselig eftertænksom og sammenbidt, naar Skomageren Rossin havde kastet, og Turen kom til ham.

Sank Solen i Bormes By bag Bjergene og alle Mimose-Haverne, medens den ældgamle provencalske Landsbykirke ringede til Bøn og Godnat i Verden, fulgtes Maurice og hans Moder ned ad Bakken hjem til det ensomme Hus i Rue Rompi-Cuou. De gik op ad Stentrappen sammen. Fru Bercet raslede med lidt Køkkenservice, Aftensmaden, Brød og Vin ligesom i Biblen, ligesom i Gallilæa paa Kristi Tid, blev fortæret i Stilhed, og Moderen bad Madonna bevare sin Dreng. Saaledes gik Bardommen for Maurice, indtil han naaede sit nittende Aar.

Det var i Sommeren 1914. Den frygtelige Sommer, da Soldaterne, Soldaterne, Soldaterne vældede op af Jorden. Alt i Frankrig blev med ét Slag Uniformer, Farver, Faner, Militær, en gysende Vind gik hen over Provence, som om nogen fo'r igennem Luften med et grusomt Budskab, det var Krigens macabre Depeche til Legioner af Fædre, Mødre, Brødre, Søstre. Den usynlige Skikkelse i Luften efterlod en stum Isnen i Sin-

dene. Maurice kunde ikke forstaa, at Moderens Omfavnelser blev hyppigere og næsten smerteligt heftige. Hun kunde pludselig gribe Drengen og knuge ham ind til sig med sine svage Arme. Hele hendes Sinds Modermæle strømmede imod ham med nogle underligt forvirrede Forsikringer om hendes Kærlighed til Sønnen.

Men en Dag forstod Maurice sin Moder. Det, som hun havde ventet, frygtet og følt, det kom. Det, som gav hendes Uro al dens Styrke, indfandt sig. Det var Postbudet Casonne, der bragte Maurice Bercet et stort, gult Brev: Indkaldelsesordren. Da blev Maurice som en Sten paa Trappen til Moderens Hus. Han tog Brevet af Casonne's Haand, et Forventningens Smil kom over hans Ansigt, men Smilet blev siddende som Aftrykket af en Maske i hans Træk. Han frøs, da Casonne gik. Moderen snappede Brevet ud af hans Haand, hun mimrede Ordene med blege Læber og sank sønderknust sammen paa Stentrappen til det gamle, svagelige Hus.

Den følgende Morgen rejste Maurice til Militærskolen i Toulon, hvorfra han blev forflyttet til Barakkerne i Tarascon ved Rhone. Den 11. Februar 1915 kom han til Domfront. Ildlinjen!

Af Boccia-Spillerne i Bormes les Mimosas var kun de gamle tre, fire Stykker tilbage. Skomageren, Casonne, Michel og Madame Lachaud's døve, hvidhaarede Mand. De andre: Snedkersvendene Celestin, Marcel og George og Korkkuskene Etienne og Sylvestre var allesammen indkaldte. De boede nu med Ansigtet den samme Vej —, i Verdun, ved Somme og Marne.

Ingen saa i lang Tid noget til Enken i Rue-Rompi Cuou.

Hun levede stille inden Døre. Hun foldede Hænderne og bad med sit Liv paa Læberne for sin Dreng: Guds Moder, bevar min Dreng. Vær du en Mor for ham, hvor han hviler og styrker sig, og hans Beskytter, hvor han kæmper. — Hun mumlede Ordene om og om igen. Endelig gik hun ud. Hun gik op ad Bakken til Søstrene Grumaud's Butik; men hun vendte Ryggen til Terrassen og Boccia-Spillernes forladte Plads.

Maurice oplevede at faa Orlov to Gange. Rejsen fra Fronten over Paris—Dijon—Lyon forekom ham frygtelig lang. Han gensaa Moderen, men fandt, at hun var blevet saa lille. —

— Du maa skrive mere, Maurice — sagde Moderen og saa Sønnen ind i Øjnene med et Blik, hvis Bevægelse var stilnet af.

— Ja — svarede Maurice smilende og snakkede derpaa om andre Ting.

Men Maurice skrev ikke hyppigere. Hans Hænder var ophovnede af Jord og Arbejde derude. Han kunde daarligt fatte om et Penneskaft. Kort efter hans sidste Permission holdt Brevene fuldstændig op, hvilket ikke straks forundrede Moderen. — Om Sommeren samme Aar faldt Maurice Bercet ved Massines i Champagne.

Der gik et vildt Drag af Smerte over hele Bormes By, baade den ny og den gamle, da det rygtedes, at Maurice Bercet var død. Det besynderlige var, at Myndighederne meldte ham »savnet«. Korkkusken Sylvestre, som netop kom hjem fra Verdun paa Tredages-Orlov, kunde fortælle, at Maurice's Bataillon havde været i Ilden længere sydpaa. For Resten vistnok der, hvor det var gaaet skrappest til i den senere Tid, sagde han.

Men han vidste ikke rigtig, hvor det var, og om hvem og hvad.

Maurice udeblev og blev derude.

Da Krigen var forbi, gjorde Bormes sit Regnskab op: 14 Døde, deriblandt Celestin, Snedkersvenden og Korkkusken Etienne, Marcel og George var forlængst begravet paa Kirkegaarden i Bormes. Sylvestre kom levende hjem, men manglede sit ene Ben. Maurice's Skæbne var den ukendte Død. Han taltes stadig blandt de »Savnede«.

Naar Madame Bercet en sjælden Gang formummet i sort, i et Fængsel af en Sørgedragt, viste sig i Byen, sagde Folk: »Der gaar Madame Bercet, den stakkels Maurice Bercet's Moder. Hun fik ikke en Gang sin Søn tilbage.« Lægen i Byen besøgte nu og da den lille, blege Enke. Man hørte ham sige, at han ikke troede, at Fru Bercet holdt længe ud. Søstrene Grumaud besøgte hende. Maurice's Moder laa til Sengs. Hun havde ingen Kraft til at være oppe. Hendes Evne til at leve videre havde ligesom forladt hende. De to Søstre plejede hende, bragte hende Vin og Brød og Frugt. Ligesom i Biblen. Ligesom i det hellige Land. Tiden gik, stille og uden noget nyt. Fuglesangen meldte Foraaret over Bormes les Mimosas Dal. Frøernes uendelige Kvækken forkyndte en ny Sommers Indtog i Provence.

Det forunderlige skete, at Enken blev rask. Langsomt, langsomt. Hun kunde staa op. Gaa ud. Det var, som om et Mirakel var sket.

I det fjerde Aar efter Krigen kom Katastrofen.

Enken var blevet fuldstændig restitueret efter sine

Lidelser under Krigen. Ligesom man taler om en syg Plante, sagde man, at hun havde rettet sig, imod Livet og Solen. Søstrene Grumaud havde givet hende lidt at bestille i deres Butik. Gamle Madame Bercet, som hun nu kaldtes, kunde smile og snakke med Folk som i de Dage, da hendes Mand levede. Hendes Øjne havde faaet det nye Liv, som sagde, at hun var blevet fortrolig med Tabet af sine Kære, det skulde nu være saadan, sagde hun, og hun havde gennem fem Aars Sorg og Sønderknusthed endelig evnet at indrette sine sidste Aar efter dette Savn.

Det var Vognmanden Michel, som i et Nummer af »Le petit Marseillaise« blev opmærksom paa en Artikel, der handlede om Fundet af de mange Døde ved Somme og Verdun. I Verdun, stod der i Avisen, havde Efterrettelses-Myndighederne ladet oprette et stort Depot, hvor de fundne Døde, Tusinder af faldne, franske Soldater, blev sat ind i smaa Zinkkister, mærket for Endefladen med et Nummer. Det var i Sandhed det sælsomste og uhyggeligste Depot i Verden. De Ukendtes Depot. Dette Depot, som den Dag i Dag eksisterer i Verdun og ved Somme, arbejdede med de gamle Krigslister over »Savnede«, det sendte Breve til mange, mange Familier i Frankrig: »De bedes komme til Verdun for at identifiecere Deres Søn (Mand, Broder, Svoger), som menes fundet.« Der fortælles i Frankrig talrige Historier om mange Mødre og Hustruer, som, efter i flere Aar at have gennemgaaet den smertelige Lutring efter Tabet af deres Kære, for smaa Penge, ofte i en høj Alder maatte gøre denne forunderlige Rejse til Depotet i Verdun. For at gense Deres Paarørende.

O g — f o r a t b r i n g e d e m h j e m. De skulde ikke nøjes med at miste dem. De skulde ikke nøjes med at tro deres Børn, Fædre og uundværlige Kære faldne i Krigen, døde og forsvundne. De skulde ogsaa rives ud af den Tro, at de hvilede under nye Blomster, at de havde faaet Fred i Jorden, at de ikke v a r mere. De skulde h a v e d e m t i l b a g e. De skulde have dem h j e m. Det var jo selve Nødvendigheden. Dette Oprydningsarbejde. Denne frygtelige Revision af Slagmarkerne efter fire-fem Aars Tavshed, Stilstand, Turistliv! Dette Magasin, Stormagasin af Døde var Krigens sidste frygtelige Alvor. Den haardeste, macabre Triumf!

En Dag modtog Enken i Bormes et saadant Brev fra Krigsefterrettelses-Væsenet: »Kom til Verdun! Deres Søn er fundet.«

Et Tordenslag for Enken! Et Stød i hendes martrede Hjerte, i de gamle Saar. En Stivnen for alt Liv i hende. Hun forstod ikke dette: Jeg skal have ham tilbage?

Madame Bercet faldt saa brat sammen ved denne Efterretning, at hun aldeles ikke kunde rejse. Den yngste af Søstrene Grumaud tog afsted med Legitimationspapirer, Fotografier og Meddelelse om hans Paaklædning og Signalement. Virkelig, Maurice kommer tilbage. Ja, sagde Frøken Grumaud, han kommer. Hele Byen forundredes, forfærdedes og — ventede.

Men den Dag, Maurice Bercet efter seks Aars Fraværelse kom tilbage til sin Fødeby, Barndommens By, Mimosernes By, i en lille Zinkkiste til Bormes Station, — døde Moderen. Hun saa ham ikke. Hun sank om af

et Hjerteslag. Livet havde budt hende for stort et Martyrium. Den sidste Lidelse skulde Enken ikke kunne gennemgaa. Hendes Hjerte standsede. Er der ikke en vis Visdom i dette? Mødte hun ikke sin Søn bedst saaledes?

Dette er den ringe Historie om Enken fra Bormes.

* * *

Da Casonne havde endt sin Beretning, rejste han sig fra Lænestolen og satte sin Kasket paa Hovedet. Jeg bød ham en frisk Cigar, og vi fulgtes ad ned ad Trapperne. Klokken var bleven noget over Middagstid, da Kirkens Klokker mod Sædvane begyndte at ringe.

Casonne standsede i Døren ud til Boccia-Spillernes Plads.

— Hvad er det? — spurgte han ligesom henvendt til sig selv. — Det vidste jeg ikke, at der er Begravelse i Byen.

Vi fulgtes ad i Retning af Posthuset, som laa en Terrasse under den gamle, munkemurede Kirke.

Der kom et Ligtog os i Møde.

— Det er en af dem — udbrød han med en neddæmpet Forskrækkelse. — Det er en af dem fra Verdun.... — Fra Depotet.... —

— Hvorpaa kan De se det? — spurgte jeg lidt tankeløst.

— Paa Tricoloren....

Jo, der var vundet en Tricolore om Kisten. Jeg mærkede den forunderlige Duft af Kordrengenes Røgelse og de mange, mange hedt blussende Blomster. Jeg

følte mig smerteligt til Mode, hviskede Farvel til Casonne og gik en Tur i Bjergene.

Højt oppe fra La Cantine i de vilde Skove, fra Vejene med de forladte Huse kunde jeg se Bormes og Dalen foran Byen, de fjerne Bjerge og Middelhavet, Havenes Hav. Jeg saa noget bevæge sig langt, langt nede paa den lille Kirkegaard.... Det var en af d e m, som vendte hjem til Mimosernes By....

BRØNDEN.

DA jeg kun havde i Sinde at blive i Mimosernes By i nogle Dage, henvendte jeg mig som sidst til Madame Lachaud, Værtinden paa Hotel Bellevue, og bad om et Værelse. Hotellet var fuldt besat, Folk gik i Tropetøj, de unge, amerikanske Damer, som hver Dag gik Turen ned gennem Dalen til Lavendou for at gaa i Vandet, promenerede barhovedede og solbrændte paa Terrassen foran Hotellet, og de ældre Damer sad i de store, algierske Stole med brogede Paraplyer over deres umaadelige Frisurer. Det var i Begyndelsen af Maj Maaneed i de franske Søalper. Korkskovene omkring Bormes les Mimosas flimrede, som om de stod og forkullede i det stærke Sollys, Olivenlundene lyste som blaa Flager i det yppige, provencalske Landskab, hvor Vinmarkerens nye Skud rislede grønt ned ad Bjergene i saa tydelige Rækker, at man næsten kunde se Sejlgarnssnorene over den murstensfarvede Muld. Toget fra Toulon, som var paa Vej til Fréjus, forbi de hvide og lyserøde Byer ved det blaa Vand, San Salvadour, Hyères og Bormes, piftede nede i Dalen, det skreg som en Stemme dybt, dybt nede som i en Brønd, og hvid Damp viste sig mellem Bjergene.

Fru Lachaud, min smilende og venlige Husmoder, tilbød, at jeg kunde ligge en Nat i hendes private Dagligstue, indtil hun skaffede mig Husly andetsteds i Byen. Men dette havde større Vanskeligheder, end hun troede. Alle Hoteller, Logier og Pensionater i Byen var optaget. Om Aftenen, inden jeg gik i Seng, bankede hun paa min Dør og sagde med en beklagende Mine paa sit sirlige Pariser-Fransk, at alle hendes Forespørgsler om Værelse til mig havde været forgæves.

Besluttet paa at fortsætte til Nizza næste Dag, sov jeg længe om Morgenen, og det var langt op ad Formiddagen, da jeg tog Moskito-Rammen fra det aabentstaaende Vindue. I Modsætning til Hotellets Værelser vendte Fru Lachaud's Dagligstue, som laa i et Hjørne af Bygningen, ud til Torvet og Hulvejen, der slog sin Sløjfe af Sten og ældgamle, hushøje Murværker ned gennem Byen lige neden for mit Vindue. Palmer, Agaver, Kaktus og Rester af gamle Eucalyptustræer kravlede paa Murene, klamrende sig begærligt til Kampestenene, spyende deres Pigge, Rødder og Grene som et Krat ud over Vejen. Jeg vidste fra tidligere Tid, at mange af Husene i Bormes les Mimosas stod ubeboet hen, fordi de var for forfaldne til, at andre Logerende end Rotter og Flagermus kunde bebo dem. Jeg var vænnet til flere af disse fuldkommen forladte Gader, hvor Græsset overgroede Stenbroen, hvor ildrøde og brogede Blomster myldrede paa de faldefærdige Trapper, hvor Stumper af Murværk flød paa de sunkne Fliser, der laa i et sønderbrudt Billede som efter en svag Jordrystelse, hvor nedfalden Kalk knastes blødt under Støvlen, og hvor sande hængende Haver af Efeuguir-

lander, Græsser og Rødder og sorte Cypresser midt i det Grønne syntes at have forvandlet denne Del af Byen til ét stort Gravsted.

Paa den anden Side af Gaden laa et Hus, der i sit maleriske Forfald øjensynlig angav, at her begyndte den døde Bydel. Der var Gardiner for Vinduerne. Altsaa boede der Mennesker. Jeg følte Lyst til at gaa i disse gamle, uddøde Gader, der som en Blanding af en romantisk Teaterkulisse og et Stykke gammelfransk, døende Bykultur laa forladt af levende Mennesker et Stenkast fra mig. Jeg gik op ad Trappe, ned ad Gade, ind gennem lave, ludende Porte, kun Blomster og Sten, men ingen Mennesker. Sine Steder var Vinduesrammerne faldet ud, og Husenes gabende Tomhed saa mig sort i Møde, et brændende Solskin stod ind over Støvet, et tyst, men gloende Lys, der fik Ruinernes Valmuer til at blive som Blod i Stilheden.... Jeg havde ikke skænket Genboerne nogen Tanke, før min Fod stødte paa noget haardt, som laa halvskjult i Græsset mellem Fliserne ud for en gammel, udskaaret Egedør, der var lukket og uden Ruder. Jeg bukkede mig ned og tog en Træplade op fra Jorden, den var bemalet med nogle halvt udviskede Ord, og der stod: Maison a louer. »Hus til Leje«. Bygningen havde kun én Etage, der var smykket med smaa Altaner i gammelt kunstfærdigt smedet Jern og der var Gardiner for Vinduerne. Det var sikkert et fornemt, gammelt Hus. Jeg ved ikke hvorfor, pludselig blev jeg klar over, at det var Genbohuset, jeg havde set fra mit Vindu i Madame Lachaud's Dagligstue. Huset havde altsaa kun én Etage til Gaarden eller Haven, hvor jeg befandt mig, men tre Etager til Gaden, hvor Muren falder dybt ned mod Hulvejens Bund.

Med ét følte jeg mig ubehagelig og nervøs til Mode, noget kom over mig, jeg mærkede, at jeg følte mig iagttaget, men kunde ikke se af hvem. En Refleksbevægelse jog igennem mig, en underbevidst Manøvre af mine Nerver, jeg vendte mig om, kastede Træpladen paa Jorden og fik Øje paa et Ansigt af en gammel, sortklædt Kvinde, der, uden at jeg havde bemærket hende, var standset paa Trappen, som i nogen Afstand fra mig førte mellem Husene ned til Byen. Hun havde været paa Vej op til den uddøde Bydel. Jeg saa hendes Hoved over det øverste Trappetrin. Jeg sagde venligt Goddag, og hun fortsatte op ad Trappen, kom mig nærmere og besvarede min Hilsen.

Hun var barhovedet, iført en højhalset, sort Taftkjole med Pufærmer og bar en lang, fin Guldkæde om Halsen. Hendes Haar var snehvidt; men Trækkene i hendes Ansigt tydede paa, at hun var tidligt ældet. Under Haaret og den blege, faste Pande saa et Par levende Øjne imod mig, sorte som Graven, Øjne, der havde glemt at le og smile, og som udtrykte en Alvor, en indre Forstenelse, som kun haarde og pludselige Prøvelser giver Sindet. Straks troede jeg, at hun var forbitret, fordi jeg havde været nysgerrig og nærmet mig et stille Sted —, hun havde sikkert øjeblikkelig set, at jeg var en Fremmed. Men saa blev jeg uvis og gættede, at hun bar Sorg, en haard Sorg, der gjorde hendes Blik koldt, eller var det blot hendes Apparition, der virkede mørkt som Sydens Nattehimmel, sort som Graven?

— Ønsker De at leje Huset, Monsieur? — spurgte hun, idet jeg gjorde Mine til at tale til hende.

— Det er maaske Deres Hus, Frue? —

— Ja, jeg har haft det staaende i lang Tid uden at kunne faa det lejet ud. Jeg er Madame Jouval. Jeg bor hos Jaques Locandre, Købmanden, hvis De ønsker at leje Huset.

— Hvorfor bebor De det ikke selv, Frue? — spurgte jeg.

— Fordi — fordi —. Hun tav et Øjeblik. — Fordi jeg er alene. Jeg behøver kun et Par Værelser til mig selv. Jeg foretrækker at leje det ud.... —

— Hvad er Deres Pris, hvis jeg vil bo der i fjorten Dage? —

— 50 Francs. —

— For hele Huset? —

Hun nikkede, men fortrak ikke en Mine.

— For hele Huset.

Jeg bad hende vise mig det indvendigt, og hun tog et Nøgleknippe frem af sin Kjole. Med en stor, blankslidt Nøgle aabnede hun Egedøren, og vi traadte ind i en flisebelagt Forstue med nogle tomme Knagerækker. Huset var fuldt af et velholdt, antikt Bohave, der syntes saa gammelt, at det maatte være gaaet i Arv fra Generation til Generation. De bonede, blanke Gulve knagede og knirkede under vore Trin. Et gammelt Ur over Kaminen var gaaet i Staa, men ellers tydede Intet paa, at der ikke boede Mennesker. Alle Værelserne var møbleret, og Sengen i Sovekamret kunde Fru Lachaud montere i en Haandevending. Og 50 Frcs. for fjorten Dage, Røverkøb, meningsløst billigt; jeg var Herre over hele Huset.

Jeg slog til og betalte Fru Jouval 50 Francs. Jeg var henrykt over at skulle bo alene i det gamle, for-

nemme Hus, midt imellem Blomsterne, Ruinerne, mellem Farverne, de tavse Solstraaler og de maleriske, tilgroede Trappegader. Jeg kunde spise paa Hotellet og arbejde i Ro i mit lille Chateau, hvile, læse, ligge i Vinduet og se ud over Dalen, ud mod Søalperne og det Glimt af Middelhavet, som blaanede ind i Billedet af Iles d'Hyères. Bjergbyens uforanderlige Poesi var blevet min, Provence laa for mine Fødder, jeg var blevet Fyrste af Mimosernes By.

Jeg havde set Huset nøje efter, og vi skulde til at forlade det, da jeg fik Øje paa en Dør, som syntes at føre ud til et bryggerslignende Rum, der vendte ud til Haven. Jeg rev Døren op og opdagede indenfor Dørtrinet en rund Blomsterrabat. Der var intet Gulv, men fasttrampet Jord, og jeg fandt det et Øjeblik besynderligt, at Blomsterne kunde trives i det overdækkede Rum; men i Provence er der Blomster alle Vegne, baade ude og inde, baade i Haver og i Kældre, Produktionen af Roser til Parfumerierne i Omegnen viser sig overalt, Øjet er vænnet til en bugnende Flora, og jeg skænkede derfor ikke Blomsterrabatten flere Tanker.

Der skete det mærkelige, at Fru Lachaud, min Værtinde, bebrejdede mig, at jeg var flyttet ind hos Fru Jouval. Det er ikke noget rart Hus, sagde hun. Hun blev mig næsten fremmed, og flere af Byens Beboere, bl. a. de Handlende, hos hvem jeg købte Tobak og Bøger, isolerede mig, syntes jeg, da de hørte, at jeg var flyttet ind i Huset over for Hotellet. Selv frydede jeg mig sorgløst Dag efter Dag over de vidunderligt skønne Omgivelser. Solen brændte ind gennem de aabentstaaende Vinduer, og om Aftenen var Cikaderne,

Frøernes Kvækken og et Bilhorn fjernt i Bjergene den eneste Lyd, som brød ind i mine Læse- og Skrivetimers Ro.

En Aften, mens jeg sad og arbejdede, gik Lyset i Stagen paa Kaminen pludselig ud. Jeg havde Lysæsken staaende ude i det lille Rum ud til Haven, jeg strøg en Tændstik, tændte for at hente flere Lys og gik gennem Huset med det tændte Lys i Haanden. Idet jeg aabnede Døren ud til det lille Rum, glemte jeg Blomsterrabatten, havde nær sat min Fod i den paa den anden Side Dørtrinet, og jeg maatte gøre et Spring til Siden for at undgaa Blomsterne....

Hvad var det? Jeg standsede i min Bevægelse, lidt forskrækket over en hul Lyd under mine Fødder, der gav Genlyd dumpt og fjernt ved mit Spring. Jeg stod med Lyset i Haanden og saa ned paa Blomsterne .. De begyndte at blive mig mærkværdige .. Jeg satte Lyset fra mig paa Bordet ved Vinduet, bøjede mig ned og løftede paa Blomsterne .. De fulgte med i en Ring .. Det var ingen Blomsterrabat .. Det var en Bunke Kranse ..

Jeg maa tilstaa, at jeg hurtigt tog Fingrene til mig .. Hvorfor laa de her? Havde Fru Jouval Kranseudsalg? Eller stod de i Forbindelse med en Begravelse? Jeg aabnede Døren ud til Haven og hørte Hjulene af en Vogn gnave sig op ad Hulvejen. Uden at spørge Nogen om Tilladelse gav jeg mig til at fjerne Kransene .. herut med dem .. ud i Haven .. Men efterhaanden som jeg fjernede Blomsterne, kom et Træunderlag til Syne .. det var cirkelrundt .. det lignede en Lem .. Træet var fugtigt og fuldt af Mos .. Jeg løftede paa

det .. Det fulgte med .. Det var et stort Laag .. og en sort, tilsyneladende dyb Brønd kom til Syne ..

Jeg begyndte at blive vred paa Fru Jouval. Hvorfor havde hun skjult for mig, at denne Brønd fandtes i Huset? Hun burde have gjort mig opmærksom paa, at disse Blomster paa den anden Side Dørtrinet dækkede over en uhyggelig Tingest, intet mindre end en Faldgrube; thi Lemmen var saa raadden og mør, at jeg havde braset igennem, hvis jeg havde sat min Fod midt i Blomsterne. Ja, Blomsterne, Kransene? Hvad betød de?

Jeg besluttede at laase Døren og tage Lysæsken med ind i Stuen. Derpaa forlod jeg Huset og gik over paa Hotellet.

— Fru Lachaud — spurgte jeg min Madmoder — hvorfor er den Brønd lige inden for Dørtrinet i Fru Jouval's Hus? —

Madame Lachaud syntes at trække et Lettelsens Suk. Hun svarede:

— Den kan ikke være andre Steder, siger de, paa Grund af Hulvejen. —

— Hvad betyder alle de Kranse, der ligger over Brønden? —

— Aah, kære Herre — sagde Værtinden med en bekymret Biklang i Stemmen. — Spørg Madame Jouval selv. —

— Véd De det ikke, Frue? —

— Jo, men jeg vil ikke sige det .. —

— Ikke sige det? — gentog jeg utaalmodigt. — Jeg er ikke overtroisk. Jeg er ikke bange for Spøgelser. Hvorfor vil De ikke sige mig det?

— I Morgen, i Morgen skal jeg sige Dem det, Hr. Ikke i Aften. Bed mig ikke om det i Aften. —

Jeg plagede hende ikke mere, men gik en lang Tur gennem Byen ned ad Bjerget til Stationen. Jeg vidste, at der skulde komme et Aftentog fra St. Raphaël, jeg vilde ligesom gense Toget, hilse paa det, se de travle, sunde og glade Mennesker i de oplyste Vinduer, de hjemvendende, barhovede Aviskoner, der foretog Dagsrejser uden Overtøj eller Hovedtøj, de sad altid og kastede Aviserne ud af Vinduerne, ind over Villamurene omkring Husene, idet Toget kørte forbi. Jeg undersøgte Køreplanerne inde i Ventesalen og havde en Følelse af, at det ikke vilde vare længe, inden jeg skulde rejse. Oplivet og adspredt af de friske, landlige Indtryk og træt af den lange Aftentur vendte jeg hen imod Midnat tilbage til Huset, der laa dødsensforladt under Stjernerne. Jeg skævede gennem Forstuen ind til Døren, bag hvilken Brønden laa, som jeg havde forladt den. Skulde jeg ikke gaa ind og lægge Lemmen over Hullet og ordne Kransene? Kransene? Disse forbandede Kranse? Hvad Fanden laa de dér for? Aah, Skidt, det hele kunde ligge til i Morgen. Jeg lo ad mig selv, da jeg laasede alle Dørene, inden jeg gik i Seng.

Trods min legemlige Træthed kunde jeg alligevel ikke sove. Noget optog mine Tanker. Noget dybt og mærkeligt, sære Tanker arbejdede i mit Hoved. Jeg tænkte paa Natten uden for mine Vinduer, jeg tænkte paa alt det sodede og sorte, som omgav mig, medens jeg laa og stirrede ind i det bare, flimrende Ingenting. Mørket. Ja, hvad er Mørket? Er det en Verden, der kommer imod os, og som vi ikke forstaar, en Verden, der hviler som et Mareridt paa vore Nerver?

Eller er det et mægtigt, sortblaat Tæppe, der engang skal drages til Side for alle de Herligheders Legioner, som Stjernerne røber med deres Straaleglimt gennem Himmelforhænget....? Eller er Mørket selve Underverdenen? Hvis d e t er Tilfældet, er der vidunderligt smukt i Underverdenen.... Som jeg laa dér i min Seng og hvilede, forekom Rummet mig som en dyb Brønd, og Jorden dens Bund, hvorpaa jeg hvilede.... Eller var Brønden dybere endnu ude omkring os, ude i Natten, i Universet — —?

Jeg maatte være faldet i Søvn og vaagnet igen, eller sov jeg endnu? Jeg sad over Ende i Sengen. Jeg havde faaet en Idé, som jeg maatte følge. Jeg stod op, tændte Lys, aabnede Døren til mit Sovekammer og gik gennem Huset til Yderrummet med Brønden.... Jeg vilde undersøge den, jeg m a a t t e undersøge den....

Den laa, som jeg havde forladt den. Den forekom mig umaadelig stor. Jeg undersøgte dens Sider og fandt, at der var hugget Fodtrin ind i Stenene, saa langt Lyset lyste ned i Hullet.... Jeg satte Lyset fra mig paa Kanten af Stenene og begyndte varsomt at stige ned....

Jeg tog mange Trin, jeg blev ved med at gaa og gaa, det maatte være en ualmindelig dyb Brønd. Jeg frøs i det kolde Rum og følte mig dog varm af Anstrengelsen ved Nedstigningen. Jeg holdt mig fast, standsede et Øjeblik, turde jeg stige længere ned —? havde jeg Kraft nok til at komme op igen? Jeg fortsatte .. nedefter ..

Det forekom mig, at jeg havde gaaet nedad i Timevis. Endnu ingen Bund, fandtes der ingen Bund i dette Forehavende? Jeg v i l naa Bunden, tænkte jeg forbitret, sveddryppende og kuldegysende, j e g v i l v i d e,

hvad denne mystiske Verden indeholder — —.

Jeg fortsatte, stadig nedefter, nedefter, nedefter.

Endnu ingen Bund.

— Der er altsaa ingen Bund i denne forbandede Brønd — mumlede jeg. — Godt, saa op igen. —

Men nu begyndte en Kamp for Livet. Jeg var kommet for langt ned. Jeg saa Lyset langt oppe, akkurat som en Stjerne.... Hvor langt havde jeg ikke igen, inden jeg naaede op? Hvor længe skulde jeg ikke kæmpe endnu, inden jeg naaede mit Maal — —? Men jeg vilde blive ved, blive ved, arbejde mig gennem Kulde og Sten og Mørke, gennem Tomheden og Ensomheden, som omgav mig, bare blive ved opad, opad, om Hænderne saa skal sidde i blodigt Kød og Sveden endnu i Timevis skal rende af mig, bare op, op — —, mod Lyset — —, mod Stjernen — —.

Jeg kunde ikke. Udmattelsen overmandede mig. Jeg gav efter. Jeg slap mit Greb, jeg faldt og faldt gennem Rummet — —.

Jeg vaagnede i min Seng. Uden for mit Vindue i Dagens første Lysning stod en stille Morgenstjerne .. netop som det Lys, jeg havde set i Drømme....

Jeg stod op, aabnede Vinduet og saa ud over Dalen ned mod Iles d'Hyères. Olivenlundene traadte blaa ud af Dæmringen. Rosen- og Vinmarker fik deres glade Farver i Morgenlyset. Forhænget var trukket til Side, Herligheders Legioner laa udbredt for mine Øjne.

Nu maatte jeg rejse.

Da jeg klædte mig paa, hørte jeg Fru Jouval rumstere ude i Forstuen ud til Haven. Hun var den eneste foruden mig, der havde Nøgle til Huset. Jeg aabnede

Døren og saa hende staa og ordne Kransene over Lemmen, som hun havde anbragt paa sin Plads over Brønden. Jeg spurgte hende ikke om Noget, men forstod nu, at det var et Gravsted i Huset.... Jeg pakkede min Kuffert og tog Afsked med den sørgende Kvinde.

Da jeg forinden min Afrejse til Nizza samme Formiddag sad i Madame Lachaud's Hotel og spiste min sidste Frokost for den Gang i Bormes les Mimosas, fortalte Fruen mig følgende:

»Jo, ser De, — Fru Jouval, som har været Enke i mange Aar, havde to Sønner, som var 16 og 18 Aar. De unge Mennesker gik i Skole i Hyères, hvor de lærte saa mange Unoder og Tossestreger. Ved et Ulykkestilfælde faldt Marcel, den ældste, en Dag i Brønden og druknede. Det er en meget dyb Brønd, og de havde et stort Besvær med at faa ham op. De ledte efter ham i mange Dage, loddede og fiskede, og Locandre, Købmanden, havde nær troet, at der ingen Bund var i Brønden. Marcel ligger nu paa Kirkegaarden. Der gik lang Tid; men saa forfærdedes hele Byen for et Par Maaneder siden ved den uhyggelige Meddelelse om, at George, den yngste, o g s a a v a r f a l d e t i B r ø n d e n.... Hun tror, at Brønden drager, hun vil ikke bo i Huset, hun er bange for den Brønd, vi er alle bange for den, vi er alle bange for det Hus, tænk Dem, begge Brødrene —, og George, tænk Dem, har De ikke fundet endnu — —.

Det var en dejlig og lys Foraarsdag i Maj, da jeg rejste fra Mimosernes By. Den ligger oppe paa Bjergsiden med sine romantiske, gamle Huse, et Eventyr af Farver og Maleri.

HØJEST OG LAVEST.

SVENSK Baron Cederlén var i Monte Carlo. Han havde været saa stor en Del af sit endnu unge Liv i Frankrig, at han i Vaner, Sprog og Ydre mente sig naturaliseret. Ingen skulde se paa ham, at han ikke var Franskmand. Ingen skulde høre paa ham, at hans Sprog ikke var ægte Pariserfransk fra Avenue Henri Martin. Baron Cederlén var som en ægte Adelsmand ingen Snob, men et jævnt, ægte hverdagsagtigt Menneske, hvis gennemførte Stilfærdighed og tilbageholdende Væsen var hans Fornemheds sande Stempel. Naar Baronen rejste saa meget i Frankrig, var det af en uforklarlig Kærlighed til at v æ r e i dette Land, fornemme dets Duft, se dets Billede ved Foraar og Høst. Og det var udelukkende af Lyst til at forsvinde i Mængden som et Menneske af det store Tal, at han gemte sit Modersmaal som et Klenodie og snakkede Fransk. Med Værten paa Hotellet, med Dragere og Postbude og undertiden, naar han var tvunget til at indlade sig med dem, med Gæsterne paa Hotellet. Det blonde Haar, det ædle Ansigt med de vertikale Træk, der gav hans Ydre en egen rolig Virkning, røbede Nordboen, Manden, der kender og elsker Birketræerne, sejler i Kutter

i Skærgaarden, og som ejer en Spejlning af fjerne, lyse Nætter i det blaa, men lidt dunkle Blik. Baron Cederlén fra Stockholm.

Han var klædt om, klar til at gaa i Casinoet. Han knappede sin Smoking og gjorde den mest menneskelige af alle Bevægelser: stillede sig foran Spejlet. Nu er du, Carl Adolph, sagde han til sig selv, blevet saa gammel, at du vilde være komisk for Verdens Øjne, hvis du indrømmede, at du elskede en Kvinde. Du har mødt hende i Monte Carlo blandt Monte Carlo's tvivlsomme Kvinder, og din egen evige, mandhaftige Tvivl om Menneskers Værd, om Livets Værd gælder ogsaa hende, den Bevægelse i dit Sind, du føler for hende. Skal jeg tage hende med mig hjem til Sverige? Skal jeg, hvem og hvad hun end er, slaa en tyk Streg over hendes Fortid og kalde hende min Hustru, min Kone, min? Med en for Manden dyb og typisk Angst for alt latterligt, uværdigt og barnagtigt slog Baronen disse Tanker ned i sig selv. Jeg kender hende jo ikke, tænkte han. Jeg ved ikke, hvem hun er, end ikke hvad hun hedder. Jeg ved kun, at hun spiser paa Hotellet hver Dag sammen med os andre. Og at hun er alene. Jeg ved blot, at hun er pragtfuld, og at jeg elsker at se hende bevæge sig gennem Salen, og at der gaar en Tone, en Stemning af Stilfærdighed gennem hende, som om hun blot med sin Gang, sin Holdning formaaede at vise sit Væsen. —

Det bankede paa hans Dør. En Piccolo lagde en Avis ind i Værelset. Baronen blev afbrudt i sine Betragtninger. Han tog Le Figaro, aabnede den og kastede et Blik hen over Nyhederne i Bladet. Poincaré i Lon-

don. Nye Forhandlinger med England om Orienten. Boksekamp. Forbryderne fra Tyveriet hos Lévy i Rue de la Paix endnu ikke fundne. »Det store Indbrud hos den parisiske Juvelerer Lévy i Rue de la Paix er stadig uopklaret. Efter Henvendelse paa Politipræfekturet —«. Baronen lukkede Avisen, lagde den fra sig, gad ikke læse mere. Det er uudholdeligt at læse, tænkte han, om alt det Pak, vor Tid vrimler med. Det er snart ikke andet end Tyverier, Mord og Indbrud, man hører om. Menneskeheden gaar rivende ned ad Bakke imod mørke Maal. Ned mod Lavhed og Uværdighed. Baronen lettede sig op. Han løftede Hovedet foran Spejlet, som om han for sig selv aflagde et stærkt, hemmeligt Løfte om at holde sit eget Livs Fane højt. At leve i en Følelse af Højhed og Værdighed overfor Tilværelsen midt i Livets røveriske Enfoldighed og Fornedrelse.

Pludselig kom han med nogen Skamfølelse til at tænke paa de Penge, han havde tabt i Casinoet. Naar disse Tanker kom op i ham, trøstede han sig med, at han ikke kunde tabe mere, end han havde paa sig. Den Mulighed, at han i Nødsfald skulde tvinges til at l a a n e hos Banken, faldt ham ikke ind. Han havde forestillet sig den Behagelighed at vinde de 20,000 svenske Kroner, han havde tabt, tilbage, inden han rejste fra Monte Carlo, han var ikke blind for det uværdige i dette Kræmmerønske, men paa den anden Side fandt han det latterligt at have skænket Spillebanken, denne Parvenu-Institution, en Formue.

Han forlod sit Værelse, gik ind i Elevatoren og traadte et Øjeblik efter ud paa Pladsen foran Casinoet. Aftenen var stille. Kun faa Mennesker i Monte Carlo.

De, der var, fyldte lige Spillebordene. Baronen lyttede efter et Tog, der kom fra Retningen af Roquebrune ovre mod den italienske Grænse. Nu buldrede det over Viadukten før Monte Carlo's Station og hvinede gennem Perronerne. Hjem, hjem til Sverige —.

Han standsede i Mørket før Trappen, der førte op til Bankens Vestibule. Han saa en høj, selskabsklædt Dame, ledsaget af en undersætsig Herre i Smoking, komme gaaende fra Café de Paris hen imod Hotellet. Baronen saa ikke fejl. Det var hende. Hun var ikke mere alene, ah, hun gik ved hans Arm. Hvad kunde det betyde? Hun var maaske aldeles ingen h e n d e, men en gift Kone, der nu gik ved sin Mands Side? Baronen følte nogle Trækninger i sit Ansigt af Skuffelse, Overraskelse. Hun havde jo altid dinéret alene? Var hendes Mand, hendes Ven kommet fra Paris? Han saa Parret forsvinde ind i Hotellets Restaurant. Derefter kom de tilsyne uden Overtøj inde bag de store, storesforhængte Ruder i det blege, rødligt oplyste Grillroom.

Baron Cederlén vendte sig fra Billedet af h e n d e. Han fløjtede ganske sagte i Bevidstheden om et lidt Nederlag. Aha, brændt af, Gamle. Falske Forhaabninger. Du drømte om at møde hende under Middelhavets Stjerner i det rolige, natlige Lys fra Monacos Paladser. Du saa hende træde ud som en Drøm af Mørket med Eventyret i sin Kjoles Slæb, med et Pust i sine Bevægelser af en ældgammel Romantik. Du syntes, hun kom dig imøde fra det H ø j e, fra selve det Rige af Skønhed, som vor Tro aldrig vil slippe, vor Fantasi aldrig give Afkald paa, vort Hjerte aldrig vil miste; thi da er Livet pludselig ubarmhjertigt, raat og grimt.

— Deres Kort, Monsieur — sagde Manden, der stod ved Indgangen til Spillesalen.

Baronen studsede, følte paa sine Lommer. Kortet havde ligget i den venstre, indre Frakkelomme. Har jeg tabt det? tænkte Baronen. Nej, det ligger i mit Kjolesæt. Han skyndte sig tilbage til Hotellet. Da han gik gennem Vestibulen, saa han ind i Restauranten gennem de lukkede Glasdøre.

De sad derinde. H u n sad derinde.... Han skyndte sig forbi —. Hun skulde ikke mærke, at han saa efter hende, at han gerne var standset og gaaet ind til hende, ind i det høje, dunkle Rum, der omgav hende, ind i det varme og bløde Lys, der indhyllede hende. Hun skulde ikke mærke hans Utaalmodighed, hans Længsel og Skuffffelse. Han skyndte sig ind paa sit Værelse, aabnede Skabet i Væggen og søgte efter Kortet i sit Kjolesæt, Kortet var borte. Pludselig sagde hans Instinkt ham, at nogen havde været paa hans Værelse, medens han havde været borte....-Ja! Her har været nogen.... Han ligesom savnede den Orden, han vidste var i hans Ting. Paany søgte han efter Kortet. Det var væk.

Baronen løb ned imod Elevatoren.

— Har der været nogen paa mit Værelse? — spurgte han Portiéren.

— Non, Monsieur.

Baronen gik tankefuld tilbage til Casinoet. Det maa være taget fra mig. Ligefrem taget op af min Lomme. Jeg har jo aldrig savnet det. Der manglede ikke en Avis, ikke en Kraveknap paa mit Værelse. Det ser ud, som om vedkommende har taget det blot for at faa fat i et K o r t. Baronen havde nok hørt noget om,

at Casinoet vrimlede med tvivlsomme Eksistenser, der gik ind paa falske Kort.... Jeg maa have vendt op og ned paa min Kjole i Tankeløshed og derved mistet det, tænkte Baronen. Han væmmedes ved at skulle mistænke nogen paa Hotellet for Tyveriet.

Han gik ind i Vestibulen til højre, hvor Politipræfekturet havde sit Bureau i Casinoet.

— Jeg har mistet mit Kort — sagde Baron Cederlén til en af Opdagerne og tog sine Papirer frem. — Jeg vil gerne have et nyt. —

Kontorfolkene saa paa Cederlén, bladede i nogle Bøger, søgte med deres Pegefingre i Rubrikker.

— Carl Adolphe Cederlén? Comte, Suède? —

— Oui, Monsieur — svarede Baronen.

Han skrev under paa den grønne Lap. Han kunde uhindret gaa ind i Spillesalen.

I Døren saa han, at d e t o, det unge Ægtepar, var gaaet ind umiddelbart før ham. Der gik hun høj og stille imellem Spillebordene og de tyste Rouletter. Han saa dem sætte sig ved det Bord, h u n Aften efter Aften havde siddet ved....

Baronen drev om i Salene, før han satte sig. Det morede ham at iagttage dette brogede, uudgrundelige Selskab omkring Bordene. Hvilke var deres Skæbner? Deres Stand og Herkomst? Hvorfor sad de her Dag ud og Dag ind naglede til Rouletten, Genstand for denne Pengenes malpropre Hypnose, fortæret ind i Hjertet af Lidenskaben for Spænding og Spil, hungrende efter Held, tørstende efter Fortjeneste, levende én Dag som et Aar, hver Dag som et Aar fuldt af Oplevelse, Lykke, Ruin, feberagtig Glæde og stum Forbitrelse. Udenfor

Casinoet i den stjernestille Have gik jo alle Selvmorderne igen.... Gennem Palmealléerne over de tunge Marmorterrasser, i det duftende, mørke Monte Carlo's morildlysende Nat. Her laa alle disse forkvaklede og overspændte Skæbner. Man kunde ikke se de døde, de ruinerede, de fortabte. Men selve det tunge Casino med sin plumpe og enfoldige Arkitektur stod som et indtil det uhyggelige sirligt og slikket Monument over alle de forsvundne Skæbner. Her var jo saa elegant at gaa. Her var Huset evigungt og Haven lige velplejet, lige ny og friseret, duftende af en ansvarsløs Sommer. Ligegyldig hvor mange der døde, hvor mange der spillede sig ihjel, spillede sig til Vrag, Roulettens sirlige Hus var lige sirligt, lige uplettet, lige uskyldigt. Det var selve Livets inderste isnende Stemning, der hvilede over det. Det var selve den gudløse Verdens sagte, knitrende Tone af Guld og Silke, der gik igennem det. Dette Hus var Domkirken for de gudløses Gud: P e n g e n e! Stilheden om Rouletterne var jo som Stilheden under en Altergang.... Djævlens Domkirke!

Hvem var mon f. Eks. den gamle Dame dér ved det første Bord til venstre for Indgangen? Hun saa ud til at være 90 Aar. Hendes hvide Haar laa som en klæg Kage i hendes Nakke, og over de smalle, sammensunkne Skuldre bredte sig et pragtfuldt, gammelt, fransk Sjal, der naaede fra hendes Nakke ned over Stolen til Gulvet. Hun sad og førte et underlig hjælpeløst og affældigt Regnskab, raadførende sig med Rouletten ved Hjælp af den rystende Stangbrille i Guld og Skildpadde. Det var, som om Tallene løb i hende, ilende Summer, Dyb af Beregninger hun ikke fattede. Hun var alene

i den tyste, djævelske Runddans. Tusindfrancsseddel efter Tusindfrancsseddel vandrede sammenkrammet og skælvende ud af hendes broderede Moiré-Taske. Tilsidst gav hun Sedlerne et Stød af Irritation, som naar Folk smider med en Ting. Hendes violet sminkede Kinder havde en hektisk rød Tone af hemmelig Ophidselse, alt medens hun fulgte Kuglens pianissimo Løb i Roulettens skinnende Mahogni-Arena, indtil den, tabende sin Hastighed, faldt ned i det snurrende Fad med de forvirrede, skæbnesvangre Tal. Havde hun allerede tabt en Formue? Spillede hun sine sidste Penge op? Hun syntes fordybet selv i sin høje Alder i Hasardspillets Larm af raslende Jetons, fortabt i Billedet af Kuglens fine Rullen og i Lyden af Sedlernes, Tusindfrancssedlernes Knitren.

Baronen forlod det grønne Bord. En yngre Dame, som havde siddet for Enden af det grønne Klæde, havde tabt tretten Gange i Træk. Fjortende Gang vandt hun. Men den konstante »Lige—Ulige« Indsats gav hende kun Tab. Baronen bemærkede, at en svær, ældre Herre i en graa Habit gik fra Bord til Bord strygende sig i sit lange Skæg, kastende 10 Hundredefrancs Jetons paa tilfældige Numre ved en Roulet. Baronen saa ham i Løbet af ti Minutter passere fire Borde. 4000 Francs tabt.... Mere ved et Tilfælde kom Baron Cederlén forbi Bordet, hvor h u n og h a n sad....

De sad vis à vis tæt ved Markøren. De spillede med alle Farver Jetons, hvide, brune og grønne, der stod opstillede i Stabler foran dem. Baronen saa straks, at de spillede et varsomt Beregningsspil »passe et manque«: »Højest og Lavest«. Men det gav et Sæt i ham,

da hans Øjne saa paa nært Hold faldt paa den fremmede, unge Mands Ansigt. Det var lige saa paafaldende plumpt og simpelt, som h e n d e s var regelmæssigt og kvindeligt udtryksfuldt. Der er noget l a v t over ham, tænkte Baronen. Den brede, konkave Næse, Øjenbrynenes strittende Børster, de hinanden tætsiddende Øjne og den ru, lave Pande. Det er da besynderligt, tænkte Baronen, hvad er han for en Fyr?

Han besluttede selv at spille og satte sig for Bordenden, hvor en Plads var ledig. Han saa ikke over paa h e n d e, løftede ikke Øjnene, fordi han følte sig iagttaget.... Han vilde spille »Højest og Lavest« med en jævn Indsats, varierende mellem 20 og 100 Francs. Tabte han, vilde han holde inde ved 3000 Francs Tab. Saa begyndte han.

Straks lagde han Mærke til Vanskelighederne ved at placere sine Jetons. Talrubrikkerne indenfor passe et manque-Felterne var næsten dækkede af alle Farver Jetons. Han kom derved til at se nøjere paa Spillerne, og inden ti Omgange havde han konstateret, at Ægteparret s p i l l e d e s a m m e n. Den ene spillede »Højest«, den anden »Lavest«. Hver anden Gang spillede de »Lige« og »Ulige«, og pludselig, ved et gensidigt Minespil, afbrød de denne Taktik og spillede haardt Spil paa h e l e Numre i hinandens Kontinuitet.... H u n dækkede fem Numre fra 26 til 30, han 21 til 25.

Baronen saa paa hende. Med en næsten indre Forfærdelse følte han Sandheden, der laa aabenlyst: Professionelle Spillere.

Der gik noget i Stykker i Baron Cederlén's Drøm .... »Du kom mig i Møde fra det Høje, fra selve det

Rige af Skønhed, som vor Tro aldrig vil slippe, vor Fantasi aldrig vil miste«. — Aah, det var blot noget Snak, noget Fantasteri....

Alligevel.... Hun sad jo tæt ved ham, saa tæt, at han ikke vovede at se paa hende....

Baronen passede sine Felter, men han følte intet for sine egne Tal. Han vandt vist. I Virkeligheden fulgte han med spændt Interesse Ægteparret. De tabte. Navnlig h a n tabte. Naar han var udgaaet for hvide og brune Jetons, bankede han let i Bordets Klæde, næsten umærkeligt, med Pegefingeren. Derved blev Baronen pludselig opmærksom paa Mandens grove, store Hænder og flossede, flade Negle. Gud ved, hvem han er, tænkte Baronen uroligt og forstemt og saa i et ubemærket Øjeblik paany Manden i Ansigtet.

Derpaa saa Baronen paa h e n d e. Nu skulde det være Alvor med at holde hendes Blik fast. Nu skulde det aabenbares, om hun var hans Hustru.... Og som et Lyn slog det ned i Baronen: De er ikke gifte.... Han sad saa tæt ved hende, at han til ny Uro for sit indre. Jeg kunde se, hvor snavset hendes pragtfulde Kjole var i Kanten af Nedringen. Ja, hvor var hendes Kjole underlig smudsig og slidt under Ærmerne.... Bræmmen af Strudsfjer laa saa sjasket ned over hendes Ansigt. Hvor var det graat og træt. Alligevel ikke udtryksfuldt, men netop udtryksløst. Det saa ud, som om hun havde gaaet med samme Hat i Aarevis, med de samme urensede og forjaskede Fjer. Baronen var næsten lammet af Overraskelse ved at se hende.... Hun er blot lidt træt og lidt forsømt, Stakkel, tænkte han. Men disse to Mennesker, hvem de saa end er,

spiller for Føden, for Udkommet. De simpelthen kæmper for Livet.

Hans sagte Tegn med Pegefingeren besvarede hun med en uvillig Bevægelse og et fremhvisket:

— Change.... —

Han rystede paa Hovedet, og da hun ikke parerede Ordre, saa han haardt og utaalmodigt paa hende. Baronen hummede sig helt ved dette Jernansigt.

— Change.... — hviskede hun igen.

Manden pressede Læberne sammen og lod Øjnene vandre iagttagende og stjaalent hen over de Spillende.

Baronen saa hurtigt ned paa sine Tal.

Endelig kastede hun to brune Jetons over til ham. Han greb dem behændigt, spillede og — tabte. Han saa ærgerligt til Rouletten. Nu vekslede han 1 grøn i 20 hvide. De tabte ustandseligt begge to. Han fik et ondt Udtryk i sit haarde Ansigt. Hun saa blot bekymret ud. De forlod Rouletten samtidig, begge tomhændede. Straks efter rejste Baronen sig. Han havde virkelig vundet 5000 Francs af sine 20,000 tabte tilbage. Sent om Aftenen saa Baronen de to Spillere sidde alene i et Hjørne af Hotellets Restaurant. Foran dem stod et Par tomme Kaffekopper....

Nedslaaet, uvis om, hvorvidt han skulde rejse eller blive i Monte Carlo gik Baron Adolph Cederlén i Seng.

* *
*

Hver Dag i Sæsonen løber Rouletterne uopholdeligt fra ti Formiddag til tolv Nat.

Ogsaa den følgende Dag. Casinoets berømte Salles

de Jeu var fulde af et elegant og spilleberuset Publikum. Baronen var kommet om Formiddagen, havde forladt Rouletten og spillede med stort Held paa Trente et Quarante i Salens Midte. Da han rejste sig for at gaa til Frokost, havde han paa nogle Hundrede Francs nær vundet det tabte Beløb tilbage. Ved Spillesalens Udgang blev Baronen tiltalt af en Herre: Manden med den konkave Næse og Øjenbørsterne, Manden fra Rouletten igaar. Baronen følte sig med ét ubehagelig tilmode. Hvad vil h a n mig? Hvem er h a n? Hvad nu?

— Jeg beder Dem undskylde mig, Hr. Tillad mig at præsentere hig. Mit Navn er — —.

Baronen hørte noget som Barian eller Bariat.

— Maa jeg være af den Frihed at spørge, hvem jeg taler? — spurgte Manden.

— Cederlén, Comte, Suède — svarede Baronen lidt studs over Mandens Paatrængenhed.

— Glæder mig. Je suis très heureux de faire votre connaissance. Alors.... —

Han standsede. Kiggede paa Baronen. Hvad vil du, din Fyr, tænkte Baronen varm og paa Vagt.

— Vil De, Hr. Baron, tilgive mig — fortsatte Manden med et diskret, rivende, behændigt Ordspil — naar jeg forklarer Dem, i hvilken pinlig Situation min Hustru og jeg befinder os.... Jeg maa tilstaa, at vi har tabt alle vore Penge.

Baronen var aldeles maalløs. Hvad vedkommer det mig? Hvorfor henvender han sig til m i g? Skal j e g hjælpe ham? Nu kom det:

— Jeg beder Dem, Hr. Baron, at vise mig den Tillid at laane mig 2000 Francs. —

— Jeg beklager, Monsieur — sagde Baronen — jeg kan ikke hjælpe Dem. Henvend Dem til Banken. —

— De kan hjælpe mig — udbrød Manden, glemmende Barontitlen og med næsten truende Stemme: — De har vundet alle Deres Penge tilbage.... —

— Hvad siger De? — sagde Baronen overrumplet og veg nogle Skridt fra Manden.

— Ja, Hr. Baron — fortsatte Hr. Bariat nu heftigere og ligesom mere indtrængende. — Jeg ved det, jeg ved, at De har vundet, og at det er Dem en let Sag at laane mig 2000 Francs.... —

I det samme drejede Baronen Hovedet og fik Øje paa hende —. Hun havde ubemærket nærmet sig begge Herrerne. Hun stod dér igen, høj, harmonisk af Skikkelse, og som hun traadte hen til dem, gav Dragtens Fald og Linier hende paa samme Tid Fylde og Slankhed. Baronen følte det, som om han bukkede under for det urolige, bekymrede og trætte Blik. Han mærkede, hvordan han i sit Indre maatte give Afkald paa flere og flere af sine Forestillinger om hende .. flere og flere af de barnagtige Drømme.... Hendes Øjne fik paa hemmelighedsfuld Maade Mæle. De talte til ham. De bad om Hjælp. Han greb ned i sin Vestelomme efter en lille Mappe, aabnede den og stak den Ubekendte to Tusindfrancssedler.

— Tak, Hr. Baron. Tak. Jeg skal give Baronen en Kvittering. —

— Behøves ikke. —

— Absolut. Jeg vil absolut give Baronen — —

— Behøves ikke — gentog Cederlén afbrydende.

Han mærkede h e n d e s Øjne hvile paa sig. Men han saa ikke paa hende.... Derpaa hørte han et sagte:

— Merci....

Hun ligesom sank, syntes han.... Hun ligesom gled bort fra ham.... Gled ned.... N e d.... Ned i noget lavt....

Baronen bukkede let og forlod Spillesalen.

— — —

Samme Aften skete noget for Banken uforudset. Spillesalen fik Besøg af et Par smaa, mørke, elegante Mænd, der netop var kommet fra Paris.... De gik en diskret søgende Ronde gennem Salene....

Hr. Bariat sad vis à vis sin Hustru ved en af Rouletterne. Han var begyndt at vinde.... I et Nu havde han faaet Øje paa Opdagerne, med det samme lange, mistænksomme Blik, som han lod glide Bordet rundt.... Manden med den konkave Næse, Baron Cederlén's ubekendte Debitor, samlede pludselig alle sine Jetons sammen og gav sin Dame et Vink med Pegefingeren. De forlod Salen.

Men det franske Politi er adrætte Folk.

Og samme Aften blev h a n arresteret paa Hotellet. H u n var forsvundet.

Baronen var ved at pakke sine Kofferter. Han havde besluttet at forlade Monte Carlo. Naar han saa paa sine tilbagevundne Penge, havde han tabt paa »Højest«, men vundet paa »Lavest«....

Han vilde ikke spille mere.

Det bankede paa Døren. En Mand traadte ind.

— Hénin. Opdagelsesbetjent. Er det Hr. Baron Cederlén fra Sverige? —

— Ja — svarede Baronen forbavset.

— Kender Baronen dette Kort? —

Baronen saa paa et lille, grønt Kort, Manden rakte ham.

— Ja, det er mit Adgangskort til Spillesalen....

— Det er blevet fundet i Hr. Bariats Eje. Han maa have skaffet sig Adgang til Baronens Værelse og taget det fra Dem. —

— Bariat....? gentog Baronen mekanisk. — Hvem er han? —

— Impliceret i et Juveltyveri.... Firmaet Lévy.... Paris.... Rue de la Paix....

— Ah, jeg forstaar. —

Opdageren bukkede og gik.

Da Baron Adolph Cederlén tidlig næste Morgen steg ind i Rapiden til Marseille, tænkte han ikke paa sine mistede 2000 Francs. Men paa et Ansigt, han havde set i Toget, der gik i den modsatte Retning.... Toget til Roquebrune, Ventimille, Italien....

En Kvindes Ansigt. Det havde et træt og flygtende Udtryk, som om hun selv flygtede....

Et Glimt af Waggonernes Ruder. Saa gled hun bort.

Ud.... n e d....

Baronen rejste højt, højt op mod Nord. Hjem til det høje Sverige.

DEN BLAA HERTUGINDE.

HÉLÈNE Rochon, som hver Dag tog fra Auteuil ind til det medicinske Laboratorium i Monsieur-le-Prince-Gaden for at hente sin Kæreste, den unge Dr. Haudy, plejede at snappe en Automobildrosche uden for Gadedøren for at naa ind til Boulevard St. Germain i rette Tid. Men i Dag havde hendes Forlovede sendt Bud hjem, at han maatte arbejde over, bl. a. af den Grund, at Paris var oversvømmet af Udlændinge, Flygtninge fra Berlin og Moskva i Hundredtusindvis, for en rædselsfuld stor Del syge og underernærede Mennesker, som i deres Fattigdom og Nød foretog et Fremstød mod Hospitalerne, Klostrene og Paris' barmhjertige Institutioner. For at redde Livet. De var at ligne med hin bibelske Græshoppesværm, der pludselig formørkede Luften over Ægypten og slog ned paa Markerne, paa Menneskene, paa maa og faa, overalt, overalt.

Hélène syntes, at det var rigtig uforskammet af Gaston at sende Afbud, fordi en Smule Arbejde forsinkede ham. Hun skulde altsaa ikke møde ham paa Hjørnet ud til Boulevarden, dér hvor hun elskede at staa og vente, mens Fortovets Tusinder skyllede forbi, og den høje Malakoff-Vogn kom rokkende hen ad Køre-

banen, fuld af lystigt politiserende Arbejdere og andre lykkelige Passagerer. I Dag skulde hun ikke gaa og kigge ind ad Boghandlervinduerne med alle de kloge Bøger, som hun kendte fra Gastons Reoler. Hun vidste oprigtig talt ikke, hvordan hun skulde faa Eftermiddagen til at gaa. Hun følte ingen Trang til at indlade sig med Dagens obligate Droschekusk, gyse over hans kulsorte Hænder og hans snavsede Hoved og allermindst at fornemme Fyrens udelikate Aande af Hvidløg og tilløse Aperitif'er. Hun foretrak at læse i sin Bourget, en Bog, Gaston Haudy havde foræret sin Kæreste. Ganske vist var Hélène Rochon ingen »Duchesse bleue«; men hendes tilkommende Mand var dog Læge, og er der nogen, som kan bringe det vidt i denne skrøbelige Verden, saa er det Læger. Havde Hélène ikke hørt om Læger, som baade var blevet Gesandter og Ministre, ja paa Colbert's Tid havde man hørt om Læger, som endogsaa var blevet ophøjet i Adelsstanden, og saaledes endt som Hertuger og Vicomter.... Hvem kunde vide, om hun ikke engang ad Aare fik sit eget Slot i Nærheden af Paris, ude i Sceaux eller i Fontenay aux Roses? Hvem vidste, om hun, takket være sin Mands høje Anseelse, ikke kunde blive Hertuginde .. en rigtig Duchesse bleue....?

Utaalmodig for at faa Eftermiddagens sidste Timer til at gaa og efter at komme ind til Byen lagde hun Bogen fra sig, tog sit Overtøj paa og gik ned paa Gaden. Her vinkede hun ad en Drosche og gav Chaufføren Besked paa at køre til Seinen, ad Alma-Broen over paa højre Bred, og videre ad Avenue Wilson til de indre Boulevarder. Efter Hélène Rochons

Mening var Gaderne ogAvenuerne om Triumphbuen og ved Champ Elysées det egentlige Paris, det fornemme Paris, den fine Verdens Midtpunkt. Maaske laa der i én af de stille, elegante Gader et gammelt Palæ, hvor den blaa Hertuginde engang havde resideret, holdt Hof, og samlet Tidens berømte Kunstnere og Videnskabsmænd, Digtere og Læger omkring sig .. Gaston, tænkte hun, faa har som Du Betingelser for at naa frem i Verden, kan Du ikke engang med Tiden blive Hertug .. Hvis Forholdene vil det, kan Du saa ikke — —.

Pludselig blev hun afbrudt i sine Drømme ved at Droschen gav et Ryk, den maatte have gjort en voldsom Manøvre, og Héléne lagde for første Gang Mærke til, at Chaufføren var en ung Mand. Han har naturligvis siddet og sovet, tænkte hun, eller kørt som en Forrykt. Hun blev roligt siddende, og Vognen fo'r videre .. over Seinen.

Ja, i et af disse Palæer maatte hun engang have levet, omgivet af Pragt og Rigdomme, den blaa Hertuginde....

Det forekom hende ,at Droschen kørte paa en underlig ujævn og forvirret Maade .. Fyren er fuld, tænkte Hélène, eller ogsaa sidder han stadig og sover....

— Jeg vil dog se efter — mumlede hun ved sig selv, og bøjede sig skraat fremefter for at se Chaufførens Ansigt....

Nej, han var saamænd lysvaagen. Men, tænkte Hélène Rochon, det var dog besynderligt: Jeg tror min Sandten, den unge Mand har Briller paa....

Hun saa nøjere efter, og det slog hende som noget paafaldende, at Chaufføren slet ikke havde det sæd-

vanlige snavsede Kuskeansigt. Der var noget skarpt og fint over hans Træk, ja næsten noget fornemt .. Fra Tindingerne gik en lille Guldbrille, hvis Glas var uden Indfatninger, henover Næsen, der faldt som en lige Linie smukt ned mod Munden .. Haaret var sort og blankt, kort og velplejet, og Manden havde slet ikke Droschekuskens sædvanlige, kulsorte Hænder, men derimod hvilede en fin og slank Haand om Rattet....

Chaufføren maatte have bemærket, at Hélène iagttog ham; thi med ét gjorde Vognen igen en uregelmæsig Bevægelse, som om Manden var blevet forvirret....

— Kør over Cité op ad Boulevard St. Michel — raabte Hélène og lænede sig tilbage i den snævre, lille, røde Vogn.

Manden adlød. Ud ad Rue de Rivoli gik det, mod Øen og Michel-Broen.

Hélène nærmede sig nu Kvarteret omkring det medicinske Laboratorium i Monsieur-le-Prince-Gaden. Paany kom hendes Kæreste i hendes Tanker. Nu blot det lille Stykke opad Boulevard St. Michel og saa om Hjørnet ad Boulevard St. Germain. Saa var hun ved Stævnemødets Sted, hvor Gaston altid mødte hende.

Der gik et voldsomt Ryk igennem Vognen. Hélène udstødte et lille Skrig af Skræk —. Droschen befandt sig ved Mødestedet mellem de to store, trafikerede Boulevarder, hvor Sporvogne, Omnibusser, Automobiler, tunge Kærrer og tumlende Lastvogne braser forbi hinanden i Skæringspunktet —.

— Hold stille, Mand! Forstaar De ikke, De skal holde! —

Hélène naaede lige at høre Politibetjenten, der regulerede Færdslen, raabe rasende til Chaufføren paa hendes Vogn og se ham løfte sin hvide Elfenbens-Knippel mellem Køretøjernes Tjørnehæk af Hjul og Tømmer, Rat og Piske og raabende Mænd —, da der i det samme lød et Brag ved Siden af hende ....

— Hold stille! — tordnede Politibetjenten og kom farende hen imod Chaufføren.

— For Djævlen, Mand, saa kør frem! — raabte en Kusk.

— Sidder Du og sover, din Neger? — raabte en anden og truede med Pisken.

— Det var hans Skyld! — brølede Konduktøren, hvis høje Malakoff-Vogn var ramlet ind paa Siden af Hélène's Drosche. Færdslen stod bumstille som paa et Signal. Det var, som om en stor Mekanisme var gaaet i Staa. For Chaufføren hele Verden....

Hélène var blevet bleg, men hun besvimede ikke. Vognens ene Bagskærm var bøjet, og Døren havde faaet nogle Skrammer. Intet Menneske var kommet tilskade. Hun hørte Politibetjenten tage Rapport over Chaufføren.

— Hvad Nummer har Vognen? —

— 7481. —

— Distrikt? —

— Grenelle. —

Hélène syntes at høre, at Chaufføren talte med Accent .. Var han Udlænding....?

— Navn? — fortsatte Politibetjenten.

— Dmitri Godenieff.... —

— Hvad for noget? — spurgte Ordenshaandhæve-

ren bøst og sænkede Bogen. — Hvad Nationalitet er De? —

— Russisk, — svarede Godenieff.

Betjenten fløjtede, vinkede »Kør frem« til St. Germain-Vognene. Trafiken fortsatte.

— Kør over ved Musæet og undersøg Deres Vogn. Der er en Holdeplads. —

Chaufføren adlød. Han kørte over og holdt ved Cluny-Musæet. Han var blevet ene med sin Passager. Hélène var blevet siddende i Vognen; men hun følte sig som foran et Ildebefindende....

Dmitri Godenieff sprang af Vognen og aabnede Døren.

— Jeg beder mange Gange om Undskyldning, Madame. Koblingen er i Uorden. Den er saa tung at træde ud. Det var min Skyld. Jeg haaber ikke, der er tilstødt Fruen noget? —

Hélène stirrede. En Chauffør, der høfligt giver Undskyldninger og taler som en Verdensmand, skønt med tydelig Accent? .. Pludselig kom Svimmelheden over hende....

— De er bleg, Madame. Deres Øjne er matte. Det er et Ildebefindende, foraarsaget af Emotionen.... —

Han tog hendes Puls —.

— Bliv roligt siddende, Frue. Det gaar straks over. Værsgod, aand ind af denne Flaske.... —

Han holdt en lille, afproppet Flaske op for Hélène's Mund og Næse....

— Det er en vaporøs Vædske med lidt Æter .. Jeg tager det selv, naar det — gaar for haardt til.... —

Hélène saa paa Godenieff.

— Er De — er De — —?

Hun vilde spørge, men kunde ikke.

— Jeg er Chauffør .. — sagde han. — Almindelig Droschechauffør. Jeg har ikke kunnet faa andet .. Der er mange, som misunder mig min Stilling.... —

— Jamen —?

Hélène vilde vide mere.

— Jeg er ellers Læge — .. Jeg har praktiseret i Moskva i to Aar .. — Men vi maatte flygte allesammen .. I Berlin er der ikke til at leve nu .. Forstaar De, Frue, jeg har l æ r t at køre her i Paris .. Jeg havde rigtignok haabet, at jeg skulde kunne have faaet mig en Laboratorieplads — — men — — aand ind, Frue. Træk Vejret dybt. Det er kun et lettere Ildebefindende, Madame — —.

ANDRE FORTÆLLINGER

FRUEN FRA SKOVEN.

MALERENS Hus laa i Udkanten af Plantagen og mindede om de Dage, da det havde været Bondegaard. Længerne laa alene, noget borte fra Huset. De var omdannede til Atelier, til Vaskerum og Hønsehus. Malerfamilien boede isoleret, Svend Svane havde sine Grunde til at vælge en Egn, der laa langt fra By og Jernbane, nogle Tønder Land Jord, der grænsede op til Skov og Hede. Han var ingen ensom Mand, men et Menneske, som elskede Ensomhed, i Fredens, Uforstyrrethedens og den idylliske Isolations Navn. Han malede altid i Skoven. Han havde sit Staffeli staaende milelangt inde mellem Granerne. Det stod opstillet Dag og Nat, plantet dybt i Mosset, det grønne liflige Mos, der var saa sødt og velsignet for Malerens fint indstillede og forvænte Øje. Selv sad han paa en elendig Malerstol, eller han valgte en Træstub som Sæde. Ofte stod han op foran Billedet, ja, han kunde simpelthen ikke arbejde, hvis han ikke kunde gaa fra og til Billedet, frem og tilbage, og give Lærredet de lynende, hurtige Strøg, som af en Pensel, der mere var en Pisk.... Naar Svane malede, rystede Lærredet i Rammen og Staffeliet dirrede paa spinkle Stivere. Engang, da Skovrideren gik

en Jagttur i Plantagen for at nedlægge et Par Agerhøns til Middagen, mødte han, dybt inde i den susende September-Skov pludselig Maleren, der havde sin Arbejdsplads paa en lille, aaben, varm og moslys Slette mellem Granernes høje Mure. Skovrideren blev begejstret over Billederne og over Svanes Arbejdsmetode. Han saa til sin Forbavselse to Staffelier, hver med sit Billede, begge ufærdige; men mellem et Par ensomt staaende Grantræer havde Maleren sømmet en mægtig Blændramme fast, et Lærred større end et trefags Vindue, og havde netop begyndt et Værk om Skoven .. Et Billede af Naturen! Et vidunderligt, livskraftigt Slag i Synet paa al Kubisme, Futurisme og Dadaisme.

— Hvad er det, De maler, Hr. Svane spurgte Skovrideren.

— Skoven. Et Billede af Skoven, som e r Skoven. Og er mig samtidig. De er maaske forbavset over, at jeg ikke tegner Skoven først for at faa det til at l i g n e Skoven. Men jeg skal sige Dem, Skovrider, at et godt Maleri kan aldrig komme til at ligne ved dets Tegning, men kun ved Farvens Form....

— Det forstaar jeg ikke et Muk af, sagde Skovrideren.

— Billedet skal være Farve og kun Farve. Lige indtil det blive Lys og Duft og Sødme og Bladgrønt altsammen .. Det skal udtrykke den første Fornemmelse af Friskhed ved Synet af Farven....

— Javel, sagde Skovrideren og nikkede tankefuldt. Derpaa sagde han: Vi har faaet en ny Forstkandidat paa Gaarden.

Svane hørte ikke. Han gik urolig op og ned af Mosknuderne foran det store Lærred, som om han længtes

efter at blive alene. Skovrideren saa ham klemme Farven ud af Tuberne. Paletten straalede i nyfigne, friske, hidsige Farver. Malerens Bevægelser var saa underlig bratte og forbitrede. Saa sagde Skovrideren Farvel og forlod Svanes Natur-Atelier, Kunstnerens skovgrønne Exil.

Jeg forstod ikke et Ord af, hvad han sagde, tænkte Skovrideren, da han gik videre gennem Plantagen. Han gjorde saadant et forbitret Indtryk .. Han er vist et utaaleligt Meneske .. lidt skør .. disse Kunstnere teer sig jo undertiden, som om de var gale....

Han gik længere ind gennem Skoven, længere bort fra Gaarden og Alfarvej. Han vilde paa sin Strejfjagt tilse et Stykke Planteskole, han selv havde oprettet i en Indhegning langt inde i Skoven. Myrerne var haarde ved de ny Planter, han vilde — —. Pludselig lød der et Skud i Skoven.

Skovrideren, som gik og røg, havde nær tabt Piben ud af Munden .. Han standsede og lyttede i Retningen, hvorfra han syntes Skuddet kom. Hvem i Alverden er det, der gaar paa Jagt her? Ingen anden end jeg har Ret til at nedlægge Vildt i Plantagen. Og paa denne Aarstid? Det er en Krybskytte....

Skovrideren stod ganske stille, mens han stak sin Pibe i Lommen. Han tog sin Riffel ned fra Skulderen, gjorde Remmen kort — og lyttede. Blæst og Blade raslede og buldrede omkring ham. Hans Spejden efter menneskelige Skikkelser var uden Resultat. Solen stak ham i Øjnene. Krybskytter ved højlys Dag?

De Veje, som førte igennem Skoven, havde nok deres Love, men tilsyneladende løb de hid og did i

den idyliske Forvirring, der varmt og fredfyldt udtrykker den dejlige Skov-Ensomhed. Skovrideren selv kunde have sit Besvær med at finde Vej i Vejenes løvrige Labyrinter. Thi Granskoven, Plantagen, er mere inde paa Livet af den Vandrende, end Bøgeskoven med de høje kuplede Sale. Gran og Ung-Eg snertede Skovrideren i Ansigtet, Avner og afblæst Løv, Spindelvæv og gyldne Stankelben fløj imod ham. Skovrideren nød det. Han var i sin egen Verden. I dette Øjeblik i Embeds Medfør. Thi Skuddet havde foruroliget ham.

Da han efter nogle Minutters Vandring drejede bort fra den pløjede Landevej ind paa et aabent, mosset Terræn, faldt den Tanke ham ind, at det maaske var Kandidat Bringe, som havde fyret .. I saa Fald havde hadve han begaaet en grov Uforsigtighed ved ikke at meddele Skovrideren, at han vilde gaa ud for at jage, rent bortset fra, at han aldeles ikke havde bedt om Tilladelse til Jagt i Skoven. Det ærgrede Skovrideren, at den nye Mand kunde være saa tankeløs....

Pludselig var Skovrideren standset. Hans Ærgrelse blev dyb, næsten som en Forbitrelse ved Synet af noget lyst og gult, som laa et Stykke borte i det Grønne .. Skovrideren vilde ikke tro sine egne Øjne .. En sagte Overraskelsens Ed undslap ham.

Der laa et Raadyr og blødte i Solskinnet —.

Skovrideren blev staaende, som om hans Støvler var voksede fast til Jorden. Hans mørke Mine var rettet mod det tavse Skovdyb. Hans Øjne ledte i Løvet, det lyse, som skiftede med det mørke. Det var, som om han følte Morderen uden at kunne se ham....

Hvilken Frækhed, mumlede Skovrideren. Nu har

jeg aldrig i mine livskabte Dage — —. Han tav, lyttede. Sandheden var, at Frækheden, i Fredetid at nedlægge Skovens fornemste og sjældneste Dyr, forfærdede ham. Han var øjeblikkelig klar over, at dette ikke var den nye Kandidats Værk. Her var Tale om en Forbrydelse....

Dyret var en ganske ung Hind. Det var allerede dødt. Sikkert maatte det have gaaet og græsset i Solskinnet, langs den lysegrønne Mosskrænt, og var faldet paa Stedet, uanede om den usynlige Skytte. Kuglen var gaaet ind mellem de forreste, venstre Ribben .. Den ukendte Jæger var altsaa en glimrende Skytte.

Skovrideren mærkede sig Stedet og lod Dyret ligge. Han gik hjemad i et oprørt og hævngerrigt Humør.

Mod sin Villie kom han forbi Malerens Skovatelier. Svane malede, saa Blændrammen mellem Træerne rystede....

— Fik De noget, Skovrider? spurgte han uden at se bort fra Billedet.

— Nej.

— Hvorfor ikke? De skyder da ikke forbi?

— Jeg har ikke skudt.

Svane saa paa Skovrideren.

— Det er den første Krybskytte, der har været i Plantagen i min Tid, svarede denne og fortsatte frem mod Skovridergaarden.

Maleren var kommet ud af sine Tanker og hele den Billedets Forestillingsrække, der optog ham. Han sænkede baade Pensel og Palet og saa sig om paa Sletten, forbandende den ulovlige Fredsforstyrrer.

Hvad Pokker er det for en Laban? spurgte Maleren

sig selv og grundede paa det nye, mystiske Ord i hans Bevidsthed: Krybskytten?

Med et energisk Ryk genoptog han Arbejdet. Han huggede Penslerne i Paletten og gav Lærredet nogle drøje Drag. Det blæsende Vejr irriterede ham, fordi det medførte et stadigt skiftende Lys. Farverne slog fejl for ham Gang paa Gang. Men han kæmpede for at opnaa et straalende Resultat. Nej, tænkte Svane, da han havde malet i fire Timer, det vil ikke. Det mislykkes for mig i Dag. Jeg kan ikke.

Som altid, naar et Arbejde ikke føjer sig under en Kunstners Haand, blev ogsaa Svend Svane mørk og forbitret i Sindet, naget af den Tvivl, der er som et Mareridt, ja, som selve Udslettelsen for den skabende Mand. Han smed Penslerne haardt ned i Malerkassen, slængede Paletten i Grønsværet, slog Kassen skødesløst i og forlod Frilufts-Atelieret. Det brugte han altid: at forlade Lærreder, Pensler, Ophægning og det hele. Det stod i denne Stand Natten over. Den ene Nat efter den anden. Der var aldrig nogen, som havde rørt hans Materialer og Lærreder i Nætternes Løb.

Svane gik hjem i et ondt Humør. Krybskytte, Mislykkethed, Sludren og Vrøvlen med Skovrideren .. Eftermiddagen var snart forbi. Solen og den svindende Sommer farvede alle Skovens pustende Træer gyldne med et varmt, underfuldt Glanslys....

*

Fru Thilda Svane gik i Skoven med det ældste af sine to Børn. Den yngste kunde endnu ikke gaa. For enhver, som elsker Billedet af Moder og Barn, var det en Glæde at se Fru Thilda med sin lille Søn ved Haan-

den. Der var det besynderlige ved hendes Skønhed, at den virkede mest, naar hun gik alene. Hun var barhovedet. Haaret var sat op i høj Frisure, der var stejl i Nakken og fortsatte den ranke Linje i hendes holdningsfulde Ryg. Haaret var askeblondt, men med lyse, næsten gyldne Toner. Det var sat op med en fin, dreven Haand, der forstod at give Haaret faste Bøjninger, der bevarede dets Fylde. Man kunde ligesom se paa hendes Frisure, hvorledes Fru Thilda forstod at forme Tingene efter sig, bøje dem under sig, lydende hendes Væsens store Smidighed og Villie. — Denne fyldige, sirlige Top-Frisure gav hende ikke alene Præg af en Dame og Værdighed over sig, men den næsten forklarede hendes Evne til at tøjle hendes egen Tilværelse, hendes uberegnelige, hidsige, selvoptagede Mand, hendes hjælpeløse Børn, der lagde Beslag paa Moderen baade tidlig og sildig, hendes ikke misundelsesværdige Kaar i et lunefuldt Ægteskab med en energisk, men hensynsløs Kunstner.

Hun var gaaet en Tur ind i Skoven, medens den mindste sov. Familien havde ingen Pige. Fru Thildas Hjem skinnede af Sol og Messing og fine, gyldne Rammer, hvis Profiler Svane selv havde valgt. Naar hun forlod Huset, vidste hun, at alle Stuerne var i Orden. Ogsaa det store, grove Køkken, der sled mest paa hendes Hænders Finhed og gjorde de tynde Haandled ømme. Hun havde en kølig Smag af Pebermynte i sin Mund, ind over Gummerne, hvor Tandbørsten netop havde arbejdet med hendes straalende hvide Tænder .. Hun sugede denne Smag, denne smeltende Pebermynteduft i sig. Hendes Mund var selve den velformede Rødme, det Mesterværk af faa, fine Linier, der er Sundhed og

Skønhed i samme Form. Var hendes Mand kommet hende i Møde netop nu, havde hun givet ham et langt Kys. Hans Mund plejede at stinke af Tobak, naar han, vortet og ubarberet, nærmede sig hendes liflige og svale Læber. Han kunde ogsaa gerne pleje sig lidt mere, tænkte hun som Regel. Hun fandt Trøst i den Betragtning, at hendes Mand var et lidenskabeligt Naturbarn, en glødende Elsker af Frihed og Skønhed, og for Resten af sin Kone. Han var som en Mand, der var fremmed for andre Mennesker end sin Familie. Men ét med Skoven og dens Dyr og Træer. Hun elskede ham ikke alene for hans Begavelse, men ogsaa, fordi han var et stærkt, maskulint og ærligt Menneske.

Hun gik saa lydløst med Barnet ved sin Side. Hun blussede i Ansigt, paa Hals og Arme af Nyvask, Velplejethed, Solbrændthed. Hendes Klædedragt var enkel, trods sin næsten armodige Jævnhed elegant .. Fru Thilda syede selv alt sit Tøj. Hendes Liv var blot en brun, blød Silkebluse med korte Ærmestumper, der var løse omtrent som Ærmerne paa en Kimono. Foran bestemtes dens Fald af hendes Brysters fuldendte Former. Paa Ryggen havde den hele hendes ejendommelige Holdnings stejle Fald. Statelig, det var hun. Trods sin Ungdom, netop statelig. Hendes Skikkelse havde en egen bunden Ynde, der var Hemmeligheden ved den naturlige Skønhed, der ikke alene tillod hende, men efter hendes egen Mening fordrede, at hun gik fordringsløst, ja tarveligt klædt. Med den enkle, sorte Nederdel, de stramme Strømper og de pudsige højhælede Laksko kunde Fru Thilda maaske nok siges at være aparte klædt. Men denne hendes Skikkelses aparte

Præg, hendes apokryfe Skønhed, var netop hendes Fortryllelse som Kvinde. I Modsætning til sin Mand virkede hun som et Stykke Kultur i Naturen. Hun skred frem paa Baggrund af Træerne som Barn af Verdensbyen, hvor hun var født. Som Dame. Men bare det at se Fru Thilda gaa var en Oplevelse.

Skoven drog hende med Sensommerens svale og farverige Magt. Træernes Blade forekom hende tændte af en gennemtrængende Ild. Der gik et vildt og festligt Lys, syntes hun, gennem Løvskoven. Et Lys, der gjorde Mørket mellem Granerne dybt og koldt. Hun følte gennem Skoens tynde Saal den sarte og samtidig yppige Fornemmelse af Mosset. Den Nydelse det var at træde i den bløde Skovbund, fyldte hende med Velbehag, en primitiv og ny Vellyst. Thi Skoven var ny for hende, og ny hver Gang, hun vandrede igennem den. Vinden svøbte sig sval og frisk om hende, ikke kælen, men i Stød, der æggede hende til Modstand. Den gav hendes Kjole Virkningen af et blæsende Gevandt, alt det, der igen gav hendes Gang Liv og Form. Hun førte sin Fod gennem Græsset. Fruen fra Skoven.

Der kom en Mand imod hende noget henne mellem Træerne. Hun kendte ham ikke. Han var ikke fra Egnen, syntes Fru Thilda. De saa paa hinanden. Fru Thilda med sine graa, iagttagende og dog vege Øjne. Hun holdt den Fremmedes Blik fast. Det var en ung, robust Mand i en Jakke, der lignede Skovriderens Uniformsfrakke. Han blev saa forvirret ved at møde Fru Thildas rolige, graa Øjne, at han snublede over Mospuderne ved Vejkanten. Hun vendte sig ikke om, men saa senere, at han gik i Retning af Skovridergaarden.

Paa Vejen tilbage til Huset kørte Posten forbi hende.

— Lars, sagde Fru Thilda kaldende.

Posten sprang af Cyklen.

— Hvem var den unge Mand i Uniformen?

— Den nye Forstkandidat paa Skovridergaarden.

— Nej, var det det, — sagde Fru Thilda, som om hun havde vidst og ventet, at der skulde komme nye Folk paa Egnen.

Posten kørte videre. Lars Post havde staaet som hypnotiseret af Fru Thildas frie Skikkelse. Han var ikke ældre, end at hans Hjerte bankede uroligt, mens han betragtede hende og følte Vægten af det graa, tunge Blik i hendes Øjne.

Da Svane kom hjem, var det allerede mørkt. Han saa paa sin Hustru, irriteret fordi hun havde pyntet sig.

— Jeg har aldeles ikke pyntet mig, sagde hun venligt.

— Du venter maaske Fremmede?

— Hvem skulde det være? spurgte hun.

Han svarede ikke. Han tog hende ikke i sine Arme og kyssede hende. Fru Thilda tilbragte Aftenen med at læse. Maleren præparerede Lærreder og rørte Farver ud, lukket inde i sit Atelier til sent ud paa Natten. Han var i sine Idéers og Kompositioners abstrakte Verden. Han fandt ingen Hvile for sine selviske Drømme.

Skovrideren undlod at ringe til Politiet om Krybskytten. Efter en Samtale med Kandidat Bringe besluttede de begge at eftersøge ham for at anholde ham. De søgte længe uden Resultat. Da de Dagen efter Dyrets Død vilde hente det hjem til Gaarden, var Byttet forsvundet. Skovrideren var ude af sig selv af For-

bitrelse. Derfor valgte Kandidaten at gaa i Skoven paa egen Haand.

Nogen Tid senere spurgte Skovrideren ham paa en egen Maade:

— Naa, Bringe, hvad syntes De saa om Fruen i Malerhuset?

Bringe blev rød af Overraskelse over dette uventede Spørgsmaal. Han sagde blot:

— Jeg har truffet hende nogle Gange i Skoven.

— Ja, De ser, jeg véd det. De følges jævnligt med hende. Vi kalder hende Fruen fra Skoven, fordi hun som Regel gaar alene i Plantagen. Hun dukker altid op paa en sælsom og uventet Maade, forekommer det mig. Smuk Kone, hva'? Vældig pæn Kone. Hende er han ikke snydt med.

Kandidaten tav. Han havde mest Lyst til ikke at fortsætte Samtalen.

— Kommer De hos Svanes? spurgte Skovrideren.

— Nej.

— Naa, De har maaske ikke truffet Maleren?

— Jeg har kun set ham, svarede Bringe.

— Pas De paa ham, sagde Skovrideren i en advarende Tone. Han er ikke til at spøge med.

Bringe fandt, at Skovrideren var nærgaaende. Hvorfor interesserer han sig for mit Forhold til hende? Denne Samtale gjorde, at Kandidaten levede i endnu større Ensomhed paa Skovridergaarden.

Han lukkede sig enten inde i sit Værelse, eller dybt inde i Skoven. Selv naar Vejret var daarligt og en vaad Nordenstorm tumlede Træerne sammen i en vild og tordnende Forvirring, vandrede han bort fra

Gaarden. Ingen Mennesker skulde faa Lov at se ham. Ingen skulde faa nogen Anledning til at tale om ham eller bagtale ham. Ja, han havde truffet Fruen fra Skoven. Han havde mange, mange Gange set hende gaa mellem Træerne, barhovedet i Solskinnet i det brune Silkeliv, den sorte Nederdel og de blanke Sko. Han havde fundet hendes Frisure usædvanlig, hende selv usædvanlig. Naar han gik i Skoven og tænkte paa hende, syntes han i et Øjeblik, hvor han endnu havde sin Fornuft i Behold, at han pludselig var blevet gal. — Mine Følelser for hende er i deres Pludselighed og Voldsomhed en Sindssygs. Hvad er der sket med mig? Jeg tænker paa hende baade tidlig og silde. Jeg taler ikke til nogen for at tænke paa hende. Jeg ser hende for mig. Jeg ser hendes graa, rolige Øjne, der hviler paa mig, saa alle mine Tanker knuses, og jeg er ude af mig selv af Usikkerhed og en pinefuld Forvirring. Det er ikke hende. Det er ikke hendes Skyld. Det er ikke hende, der vil mig noget, andet end at passiare med mig og følges med mig, naar vi tilfældig mødes. Hun ser blot paa mig, ikke med nogen Hensigt eller Bagtanke. Hun vil blot vise sig saa venlig og vindende, fordi hun maaske synes, at hendes Ungdom lever og fornyer sig ved de dybe Smil. Eller vil hun — mener hun — at jeg maa — at jeg kan —? Bringes Tanker arbejdede i vildt Oprør. Jeg har aldrig set en saa rank og statelig Kvinde. Hun gaar ganske roligt i Skoven uden at søge nogen Mennesker. — Og saa møder jeg hende Gang paa Gang. Hun smiler. Vi taler sammen. Det vil sige, hun taler. Thi jeg kan ikke mæle et Ord for lutter Forvirring og Kejtethed. Jeg gaar tæt op

af hendes brune, fine Arm med de gyldne, kraftige Dun. Jeg ser hendes solbrændte Hals, der er smuk og fast, og sommetider — saa — taber hun Silkelivets ene Skulderstykke — det glider ned. — Hvor er Fru Thilda dejlig! Sund og brun og naturlig: Saa haler hun med sin Haand paa ny Bluselivet op over Skulderen, indtil det glider igen. — Denne Bevægelse! Naturlig? Jeg tør ikke sige, at hun ikke er naturlig. Jeg tør ikke antage hendes Bevægelser for at være frie. — Vil hun virke forførende? Eller er denne Skødesløshed i Klædedragt og Væsen noget, Kunstnere finder almindeligt og selvfølgeligt? Jeg vil ikke møde hende mere. Jeg vil se mig om efter en anden Plads. Jeg kan ikke gøre for det, men jeg er ude af mig selv, jeg er blevet gal. Kommer jeg ikke bort fra denne Skov, sker der en Ulykke .. Jeg slæber hende ind mellem Granerne .. Jeg beder hende om ikke at raabe op .. ikke at skrige .. Jeg holder hende fast med min Mund og mine Arme, indtil jeg mærker, hun bøjer sig .. Føjer sig for mig, som jeg har maattet føje mig for hende .. Ja, netop føjet mig .. gjort, som hun har villet .. For hun vil jo simpelt hen selv....

Bringes ulykkelige, vilde og formløse Reflektioner førte ham ind i rene, raa Ræsonnementer. Han evnede ikke at give sine Tanker Form og Fornuft. Han var hjælpeløs. Han troede ganske barnligt, at Gud havde forladt ham, og at Satan hærgede ham. Var det da ondt og djævelsk at holde af hende, at elske hende? Hvis hun selv i sit Hjerte ønskede at give sig hen til ham, vilde han jo kun lyksaliggøre hende ved at føre sin Villie igennem. Maaske vilde hun være lykkelig

derved, taknemmelig? Maaske elskede hun ham igen. Manden? Maleren Ja, han var jo blot et selvoptaget Uhyre, der kun levede i og for sine Malerier. Men aldrig tænkte paa hende. Han saa ogsaa brutal og hensynsløs ud.

Pludselig kunde hans Tanker gaa en anden Vej. Hvad véd jeg om denne Mand? Vilde han ikke blive en ødelagt Mand, hvis hans Hustru var ham utro? Maaske er han en hel anden, end jeg anser ham for? Men Bringe følte alligevel ingen Lyst til at møde Maleren. Han vilde maaske bare grine af ham....

Det var midt i September. Nordenstormene var forsvundet fra Skoven. Solen varmede. Svane arbejdede i det Frie foran sine Lærreder. Han havde sømmet et stort, nyt, urørt Lærred op mellem Granerne.

Paa Skovridergaarden kom der pludselig Budskab med en Skærveslager fra Vejene, at der havde lydt et Skud i Skoven .. Han havde undersøgt Skoven i den Retning, Skuddet kom fra .. Men han havde ikke fundet andet end et blødende Raadyr inde mellem Træerne....

— Næ, nu bli'r det snart for galt, sagde Skovrideren, som sad ved sit Skrivebord med noget Taksationsarbejde. Han smed Pennen og vilde kalde paa Bringe.

— Hvor er Forstkandidaten?

— Jeg saa ham ovre ved Malerens Hus. Han gik sammen med Fru Thilda i Skovudkanten, sagde Vejmanden.

— Naa, gjorde han det, udbrød Skovrideren forbitret. Det er ogsaa Satans. Han er her snart aldrig.

Der blev sendt Bud efter Forstkandidaten med den

Besked, at han skulde hjælpe Skovrideren at jage efter Krybskytten.

Budet naaede ham ikke.

En Dag gik Svane ud til sine Lærreder i Skoven. Han skulde paabegynde et stort Billede, i Rammen, som var sømmet fast mellem Granerne. Han hastede af Sted imod Arbejdspladsen. Hans Utaalmodgihed fik ham til at løbe. Han sprang af Sted, lykkelig i Forestillingen om Løsningen af en stor Opgave. Han havde næppe haft Tid til at spise. Et Øjeblik, hvor han havde tænkt paa sin Kone, havde han syntes, at hun var saa faamælt, som om hun var vred. — Hun havde været saa underlig rød i Hovedet, syntes han. Eller havde hun slæbt meget med Maden og Børnene? Han syntes ogsaa et Øjeblik, at hendes Øjne havde været lidt forvirrede .. og Blikket ligesom nedslaaet....

Jeg maa til at tænke lidt mere paa Thilda, det Skind, mumlede han, idet han drejede fra den lille mostilgroede Skovvej ind paa Sletten, hvor han arbejdede. Jeg mærker, at jeg arbejder for meget. Ja, jeg maa være lidt mere for hende. Men dette Billede maa være færdigt først. —

I det samme faldt hans Øjne paa det store, hvide Lærred henne mellem Træerne .. Svane standsede og anstrengte sig for at se .. Hvad var det? .. Der var malet noget Rødt paa Lærredet .. Han kunde ikke se, hvad det var .. Det lignede nogle store Bogstaver .. nogle Ord....

Han gik nærmere hen imod Lærredet .. Ja, der var malet noget, skrevet noget med en stor, rød Pensel ..

Han gik hurtigt frem mod Granerne .. Bogsta-

verne kom ham ligesom i Møde paa Afstand .. Der stod:

Du skulde ikke leve.... —

Intet andet. Svanes Hjerte kom til at banke .. Han saa, nej, han stirrede paa disse Ord....

Du skulde ikke leve? Hvad var Meningen? Skal jeg ikke leve? tænkte han tørt. Hvad er det for noget Vrøvl?

Han kom til at tænke paa sin Hustru .. Hun var saa underlig i Dag ..? Alligevel forekom disse meningsløse Ord ham at maatte have en Mening. Du skulde ikke leve. Det er et øjensynligt inderligt næret Ønske af en eller anden gal Mand .. Det var selve den ildrøde Konjunktiv .. Ordene var vaade endnu .. Der var smurt tykt paa .. Der var en egen kejtet Omhu i Penselføringen .. De er skrevne med fuldt Overlæg, tænkte Svane.

Han kunde se paa Malerkassen, at nogen havde rørt ved Penslerne....

En frygtelig Ed og Forbandelse undslap Maleren .. Hans Vrede over det tilsølede Lærred bragte ham til Raseri.

Og saa denne Trusel .. lige i Synet .. denne tølperagtige Uforskammethed....

Han saa sig om i Skoven. Ingen Mennesker var at se. Han vendte sig forbitret fra Billederne og løb hjem.

Da han havde løbet nogle Minutter, genlød Skoven af nogle Skud....

Svane mødte Posten.

— Hvad er det for et Skyderi her i Skoven, Lars? spurgte han irriteret.

— De jager Krybskytten, svarede Posten og fortsatte sin Vej.

Svane traf sin Kone i Køkkenet. Hun saa overrasket paa hans Forpustethed.

— Kommer du allerede igen? spurgte hun.

Han saa paa hende. Længe og haardt. Han saa ud, syntes hun, som om han pludselig kunde kaste sig over hende og gennemprygle hende....

— Har du Tid? spurgte han lavmælt.

— Tid? gentog hun sagte og uforstaaende med en Mine næsten af Forfærdelse....

— Læg det Skidt fra dig, du har i Hænderne. Kom her ind. Jeg vil tale med dig.

Han gik ind i Stuen. Hun fulgte efter.

— Hør, Svend, sagde hun pludselig med Ro og Myndighed i Stemmen, vil du ikke tale ordentlig til mig.

Han svarede med at fortælle hende sin Oplevelse .. D u s k u l d e i k k e l e v e....

— Det er Bringe, sagde Fru Thilda straks. Ordene lød svage og sagte. Hun var rød og bleg paa samme Tid.

— Hvem? spurgte Svane.

— Forstkandidaten.

— Forstkandidaten? — Svane tog sig til sit Hoved. Jeg begriber ikke et Ord. Hvilken Forstkandidat? Ham den unge Fyr paa Skovridergaarden?

— Ja, sagde Fru Thilda. Han er ude af sig selv .. Han har snakket og snakket med mig....

Svane spilede Øjnene op og stirrede paa sin Kone.

— Kommer du sammen med ham? hviskede han.

Fru Thilda saa den Uro og Forfærdelse, der pludselig fyldte hendes Mand.

— Kære Svend, du kan nok forstaa, sagde hun, at jeg ikke — —

Han afbrød.

— Han er altsaa Idiot! Han render efter dig, med andre Ord?

— Kæreste Ven, han har saamænd ikke sagt andet til mig end netop de Ord, du anvendte, da vi var Forlovede — —

— Hvorfor i Alverden har du skjult for mig, at du omgaas ham?

— Skjult og skjult, sagde Fru Thilda. Har du ikke skjult dig for mig?

— Jeg?

— Det føler du maaske ikke selv? Altid skal du arbejde. Jeg eksisterer ogsaa.

Hun tav. Hun var allerede den rolige, den overlegne, der føjede Manden efter sig....

— Men jeg vilde ikke forstyrre dig, sagde hun. Nu har du derimod forstyrret mig....

— Hvor er han henne?

— Jeg tænker, han er paa Skovridergaarden.

— Saadan en Frækhed at oversmøre mit nye, præparerede Lærred....

— Har Lærredet taget Skade? spurgte hun med et lille Smil og mønstrede sin Mand.

— Jeg er ikke i Humør til at male mere i Dag.

— Gudskelov, sagde Thilda.

Hun tog sin Mand ind til sig og kyssede ham.

Kandidat Bringe havde Dagen i Forvejen strejfet i Skoven med Hund og Gevær. Hans Indre havde været i frygteligt Oprør. Han maatte træffe hende, tale med hende, faa Udløsning hos hende for alle sine Tanker.

Hans Hoved var fuldt af de sørgeligste Fantasterier, af myldrende Brudstykker af de banaleste Romaner. Han vilde komme med et Forslag til Fru Thilda. Han vilde bede hende opgive Hus og Hjem. Han vilde stille hende de raaeste Forslag. Han havde tabt sit sidste Fond af Beherskelse. Han ejede ingen Fornuft mere. Han elskede hende blot, elskede hende, han skulde ikke snakke om det mere, ikke bruge tilbageholdende Ord, ikke Ord overhovedet, alt det forbandede, svær-meriske Vaas, der blot dikteredes af hans Usikkerhed, hans Uvished. Nej, han vilde handle, ligegyldigt om hun troede, han var blevet gal.

Han havde mødt hende paa en af de smaa Lyng-veje i Udkanten af Skoven. Han havde set hendes Øjne....

De havde talt nogle faa Ord, da han tog hende om Livet.

Hun havde villet lempe sig løs fra ham med et Smil .. Men da hun saa hans blege, alvorlige og sinds-oprevne Mine, sagde hun:

— Nej, nej, Bringe, De maa ikke — De skal ikke.

Hendes eget Hjerte var kommet til at hamre....

Han havde ikke adlydt, men med et kraftigt Tag taget hende i sine Arme.

— Bringe!

Havde kysset hende, kysset hende længe, mange Gange. Under hendes energiske Modstand.

— Saa, Bringe. Hører De! Jeg er ikke vred. Men jeg kan blive forbitret paa Dem.

— Gid De vilde blive det .. havde han sagt, for-vildet og beruset, snublende over Ord og Kys.

Hun havde været stærkere end han. Det var Øj-

nene .. Han havle sluppet hende .. Hun havde smilet — og var løbet hjem.

To Dage senere gik Bringe i Skoven, som genlød af Skud .. Skovrideren vilde nu fange den Slyngel af en Krybskytte.

Bringe jagede....

Men han kunde ikke flygte fra sine Tanker....

Af Sted gennem Skoven, gennem Lys og Skygge, Sol og Mørke. Aah, hun er dejlig. — Hvis hun blot var alene — Du skulde ikke leve .. Du skulde ikke leve....

Han arbejdede sig gennem Buskadser, løb efter Hunden over den lyse, violette Lyng, det hvilefulde Mos, over Sand og Veje, tilgroede Hjulspor, han sprang i en Myretue, saa hans Støvle kvasede Naale og Myrer....

Hun er en blodrig, kraftig Kvinde. Du er rank, du Frue fra Skoven! Jeg begærer dig .. Jeg kunde —

Han standsede .. Han var kommet til en Aabning i Skoven.. Kun et tyndt Løvskovs-Budskads skilte ham fra Malerens Frilufts-Atelier....

Ah, han stod jo derinde — helt ovre ved Granerne — foran det store, nye Billede....

En Tanke. En Morders Tanke. Krybskytten faar Skylden, tænkte Bringe med jagende, forvildede Tanker og hamrende Hjerte, Krybskytten faar Skylden — for — for Vaadeskuddet....

Han lagde Bøssen til Kinden — Sigtede....

Skuddet slog i Løvet med et Rabalder. Han kunde ingenting se for Røg .. Han løb .. løb .. tilbage gennem Skoven med Hunden ved Halsbaandet....

Om Aftenen samme Dag blev Krybskytten arre-

steret. Det var en gammel, forfalden og fattig Husmand fra Nabosognet.

Skovrideren tog ham i Forhør.

— Et af Deres Skud har ramt Kunstmaler Svane i Skulderen. Vilde De den Mand noget ondt?

Skytten kendte ikke Svane.

— De har ikke forsætlig sigtet paa ham?

— Nej.

— Det maa være et Vaadeskud, sagde Skovrideren til Forstkandidaten, der stod ligbleg ved hans Side. De ser daarlig ud, Bringe. Er De træt?

— Ja .. stammede Bringe — lidt .. lidt træt er jeg....

Skytten blev arresteret. Skovrideren sendte en Mand op til Fru Thilda med Bud om at sige til Doktoren og hendes Mand, at det var en vagabonderende Kugle fra Krybskyttens Gevær, der havde truffet ham. Skytten skulde fremstilles for Politiet; men han var uden direkte Skyld i Ulykken....

Budet bragte Besked med tilbage til Skovridergaarden. Svane var i Bedring. Kuglen var fjernet.

Fru Thilda blev ikke overrasket ved Meddelelsen om, at Kandidat Bringe var forflyttet til en fjern Egn. Han havde selv søgt bort. Hun brændte det Brev, hvori han overfor hende tilstod sin Misgerning. Det var en fortvivlet og forvirret Mands Brev.

Fru Thilda gaar i Skoven, som om hun gemmer paa en Hemmelighed .. Hun fører sin Fod gennem Græsset og smiler med de graa Øjne, til hvem hun møder.. Hun faar ikke Lejlighed til at betro sin Mand sin Hemmelighed....

Han arbejder dybt inde i Skoven.

LUDOVICUS VIVES' HISTORIE OM EN HERREMAND.

HANS Worm var blevet valgt til Bestyrelsesmedlem i Grosserer-Societétet. Efter i lange, arbejdsomme Aar at have sanket sig Guld og Mammon i Form af en storslaaet Villa, solide Aktiebeviser, en Bankkonto, om hvis Stabilitet selv i moderne Tiders økonomiske Løsagtighed ingen kunde tvivle, efter at have sat en Formue i Varer, Materialer, Kontorhold og Løsøre og med denne store, personlige Ejendom at turde kalde sig en stenrig Mand, havde han endelig faaet Lindring for sin Længsel udadtil. Han var valgt med stor Majoritet. Han var ved at blive en anset Mand. Det larmede i hans Hjerte af Stolthed og Tilfredshed. Hans Worm kom med ét Slag paa alle Kollegers Læber, man talte om ham i Grossisternes Hjem, paa Kontorerne, i Pressen og Publikum.

Der kom en travl Tid for Hans Worm. Megen af den Energi, han hidtil havde koncentreret om sin Forretning, maatte han nu rette mod Foreningen, ofre Tid paa talløse Møder i Bestyrelsen, Udvalgsmøder og Generalforsamlinger. Han kørte fra Industriforeningen til sit Hjem, fra sit Hjem til Forretningen, og saaledes

paany Kredsløbet rundt, stundom holdende med sit Automobil uden for én eller anden mondæn Café. Af Hensyn til en udvidet Omgangskreds maatte han anskaffe sig en Del nyt Bohave, og, det var meget paa Mode, et solidt Bogskab med Klassikere og moderne Romantikere mellem hinanden, det meste samlede Udgaver i grinende Gyldenlæder .. Kastede man et Blik hen over det væghøje Bogskabs bogbugnende Hylder, stødte man paa Værker og Navne i følgende Række: Alexander Kjelland: Samlede Værker. III. Bind. Henrik Ibsen: Samlede Værker. Mindeudgave. V. Bind. Troels Lund: Dagligt Liv i Norden. XIV. Bind. P. Panum: Illustreret Lægebog. I. Bind. Illustreret Konversationsleksikon. IX. Bind. Biblen. Fabricius: Illustreret Danmarkshistorie for Folket. Oehlenschläger: S. Tvermose Thyregod, St. St. Blicher, Sienkiewizs, Alexandre Dumas, Frk. Jensens Kogebog og Bertha von Suttner: Ned med Vaabnene. Et aandeligt Butleri, der var typisk for Hans Worms løsagtige og tilfældige Forhold til Verdensliteraturen. Carit Etlar stod aabenlyst hans Hjerte nær, men et dybt, fra Bardommen bevaret, hemmeligt Forhold bestod mellem Hans Worm og Bernhard Severin Ingemann. XIII. Bind. I rødt Shirtingsbind og med en gylden Dannerkvinde med Guldfane paa Ryggen.

Hans Worms store Sorg var den, at han var barnløs, en Kendsgerning, der ofte forstemte ham dybt, og, det syntes han, vistnok havde bidraget til, at hans højtelskede Hustru havde tabt sig meget i de senere Aar, var blevet saa underlig spids og ufrugtbar at se til —. Dog var hendes Væsen lige mildt og moderligt, fuldt af Beundring og Omhu for sin energiske Mand.

Siden Hans Worm var blevet valgt ind i Bestyrelsen for Grosserer-Societétet, var han færre Aftener om Ugen i sit Hjem end tilforn. Der var kommet mere Uro over ham, en begyndende Nervøsitet .. som hans Hustru, den ædle, stille Birgitte Worm tilskrev hans forcerede og forøgede Arbejde.

Det var sket mange Gange, at Fruen var taget ind til Byen i nogle Ærinder i Grossererens Kontortid. Kun meget sjældent havde hun truffet sin Mand paa sin Vej gennem Byens Gader; men en Dag hændte det, at hun studsede ved at se sin Mands Vogn holde uden for en Kafé paa Købmagergade .. Hun blev straks overrasket, glad til Mode, men lidt efter vaagnede et skæbnesvangert Instinct i hende .. Hvorfor i Alverden holdt hans Automobil her langt hen paa Eftermiddagen? Det lignede ikke hendes Mand at benytte Eftermiddagen til at gaa paa Café. Skulde hun gaa ind? Nej, maaske blev hendes Mand vred over hendes Nysgerrighed .. Noget tvang hende til at overveje Situationen .. Hun valgte at staa op i Mørket af en høj Trappegang paa den modsatte Side af Gaden .. Hun vilde afvente sin Mands Komme....

Efter ti Minutters Forløb gik Caféens indre Dør op, derpaa Gadedøren, og en ungdommelig, elegant klædt Dame traadte ud paa Gaden, fulgt af hendes Mand .. Han aabnede Limousinens Dør for hende, steg derefter selv ind, Vogndøren faldt i som Laasen paa et Skrin, Automobilet kørte bort i Retning af Amager Torv....

Fru Birgitte fik saadan et Chock, at hun tabte sin Taske ned paa Trappegangens Flisegulv. Hun blev klam om Panden som ellers ved et Ildebefindende, maatte

støtte sig til Væggen for ikke at miste Ligevægten, og den Følelse, at hun endnu havde fast Grund under Fødderne....

Hun tog sin Taske op, bebrejdede sig selv sin pludselige, voldsomme Mistanke mod sin Mand. Hun følte et Øjeblik en heftig Skam over sig selv og de Tanker, hvormed hun havde tvivlet paa sin Husbonds Ærlighed, Renhed og Redelighed. Men hun var for svag til at fortsætte sin Vandring, da hun var kommet ned paa Gaden. Hun raabte en Autotaxa an og kørte hurtigt hjem.

Grossereren kom præcis til Middagen, oprømt som af megen Travlhed, meget Arbejde, men gode Forretninger.

Fru Birgitte turde næsten ikke se paa sin Mand, for at han ikke skulde mærke noget paa hende .. Hun vilde ikke spørge ham om noget for ikke at give ham Anledning til at tale Usandhed eller komme med bitre, i deres Ægteskab hidtil ukendte Vidtløftigheder....

— Jeg skal til Møde i Importkommissionen i Aften, sagde han, da han satte sig til Bords, uden at se paa hende....

Hun bed Tænderne sammen for ikke at komme til at græde....

— Hvad Tid? —

— Klokken halv ni. —

— Hvad Tid kommer du hjem? —

— Det kan jeg ikke sige, min Pige. Det bliver nok sent. —

Pludselig rejste Fru Birgitte sig for Bordenden. Hun havde et haardt Udtryk i Ansigtet.

— Hvorfor sidder du og lyver for mig? —

Han slap sin Ske i Suppen .. saa op....

— Hvabbehar? —

— Hvorfor sidder du og lyver for mig?

— Sidder — sidder jeg — og lyver....?

Forvirringen stod skrevet i hans runde, drengeagtige Træk.

Hun sagde ikke mere, men satte sig ned og fortsatte med at spise. Worm var blevet saa ildrød i Hovedet. Maden blev ligesom siddende i hans Hals. Han følte, hvorledes hans egen Tavshed kompromiterede ham .. Men han var ude af Stand til at sige et Ord....

— At du ikke skammer dig — sagde hun langsomt og lavmælt.

Disse Ord, denne Anklage løste Tale paa hans Tunge. Han sprang op fra sin Stol og blev staaende foran sin Kuvert.

— Maa jeg være fri! Hvad mener du? Er du blevet gal? —

— Om din Kone er blevet gal, Hans? Det er første Gang i vort Ægteskab du taler til mig i den Tone. —

— Tone eller ikke Tone — udbrød han irriteret. — Hvad mener du med det forblommede Vaas om jeg ikke »skammer mig«? —

— Hvor du forandrer dig, Hans .. Det er som nogen indvirker paa dig .. fylder dig med Heftighed .. Du er blevet saa urolig .... —

— Jeg har faaet mere at bestille. Det er Sagen. Den forbandede Forening — —

Hun afbrød:

— Jeg vil ikke tale med dig. Du skal ikke bryde

dig om at fortsætte. Hvis du overrasker mig med at være saa svagt et Menneske, at du føler dig tvunget til at fylde din Hustru med Usandheder —, maa du for Guds Skyld tie stille. Jeg vil ikke give dig Anledning til at være baade en Bedrager og en Kujon — —.

Han var maalløs. Han var klædt af....

— Hvad er det, du siger? — spurgte han langsomt, dybt overrasket og usikkert.

— Jeg kommer pludselig i Tanker om hendes Ansigt — sagde hun paa en Maade, som om hun talte til sig selv.... — Hun var nydelig .. Hun var høj og saa ikke ud til at være ret gammel .. Hun var meget elegant .. men efter min Mening, Hans, ikke saa nobel som den Kvinde, der er værdig til at gaa ved din Side, burde være.... —

Worm stirrede paa sin Hustru. Han var altfor maalløs til at sige noget. Fru Birgitte fortsatte:

— Men hun bevægede sig yndefuldt .. Hun tog sig ud — paa Gaden .. Og det syntes du vel ogsaa, Hans, at du gjorde?....

— Jeg! — raabte Grosseren. — Hvad — hvad ——

Hun beholdt Ordet; men nu var Stemmen dybt forstemt, fuld af en levende Bekymring og Uro.

— Hans — sagde hun indtrængende. — Hvem var hun? —

— Hvem hun var? — gentog Hans Worm idiotisk.

— Hun er altsaa endnu....?

Fru Birgitte tav og sukkede.

— Jeg skal gaa, — sagde hendes Mand pludselig og satte sin Stol haardt ind under Bordet. — Jeg har ingen Appetit. Tak for Mad. —

— Jeg kan jo slet ikke være sikker paa, at det ikke er første Gang i Aften, du har løjet for mig.... —

— Maa jeg være fri! Hvad er det for noget Sludder? Ja, hvad er det for noget forbandet Sludder. —

— Hans! —

— Maa jeg spørge. Du er blevet forrykt —, du er blevet gal — —

Hun gik hen imod ham.

— Kære Hans — sagde hun ømt — det gør ikke noget, at du ikke har et eneste Ord at sige til dit Forsvar .. Jeg forlanger jo ikke, du skal forsvare dig .. Allermindst at du skal finde paa nogle barnagtige Undskyldninger, som bare bekræfter for mig, at du lyver .. lyver, Hans .. Jeg forlanger bare, at du skal sige Sandheden, som den er.... —

Worm var sprunget hen til Spisebordet og havde ringet paa Pigen, som kom ind.

— Klara, vil De ta' ud. Og gi' mig mit Overtøj. —

— Ja — sagde Pigen og forsvandt.

Fru Birgitte bekæmpede sin øjeblikkelige Stemning af Krænkelse, Uro og Harme. Hvis hendes Mand vilde gaa, kunde hun ikke forhindre ham deri. Hun prøvede ikke paa at overtale ham til at blive hjemme, hun var for klog til at gøre ham ude af sig selv .. eller at appellere til hans Simpelhed .. Hun var ved at græde, da Pigen kom med Tøjet .. Men hun knyttede sine smaa, benede Hænder og forlod Stuen uden et Ord eller Godnat.

Hun hørte Entrédøren smække efter sin Mand. Da kom hun til at græde....

Hans Worm kom meget sent hjem. Fru Birgitte sov ikke. Hun vendte sig ikke i Sengen, sagde heller intet.

Om Morgenen, medens Manden endnu sov tungt og dødt med en strømmende, snorkende Aande af Vin ud af Halsen, stod Fru Birgitte op, klædte sig hurtigt paa og tog sin Mands Tøj med sig ud af Soveværelset. Hun undersøgte Jakken i Haab om at finde et Visitkort, et Navn, en Adresse, en Restaurationsregning eller et Garderobenummer, som kunde føre hende paa Sporet .. Hun fandt intet. Der var ikke en Papirstump i hans Lomme, ikke noget i hans Tegnebog, som viste Vej i den Retning, hendes Instinct pegede. Men da hun tog Grossererens Jakke op under Næsen og aandede ind, mærkede hun til sin Væmmelse og Sorg en Duft af Parfume, som ikke var Worms .. Hun syntes ogsaa med sine skarpe, husmoderlige Sanser at mærke en ubehagelig Em af Pudder og Transpiration....

Ak, lidt efter pillede Fru Birgitte nogle lange Haar af Vorms Vesteryg....

Hun blev sørgmodig og ulykkelig stemt, lagde Tøjet ind paa Stolen i Sovekammeret og satte sig ind ved Vinduet i Dagligstuen.

Hun saa i sine Tanker til sin Forfærdelse en Kvinde komme ind i hendes Stuer og trænge hende ud af Hjemmet .. Worm var i en fremmed Kvindes Vold. En Ulykke truede hendes tolv Aar gamle Ægteskab. Hun gik hvileløs omkring i Stuerne, hun vilde fatte Planer til at udrydde denne fremmede Kvinde .. Fru Birgittes gode Forstand og for en Kvinde usædvanlige sjælelige Ligevægt holdt alle Tanker om Voldsomhed borte. Her vilde ingen rygende Revolver være paa sin Plads. Her vilde ingen oprivende Scener med en uværdig Skrigen og Skænden være til nogen Nytte. Jo mere

hun forcerede sin Tænkning for at undfange en frelsende Idé, des mere fjernede hun sig fra sit Maal. Hun var allerede træt i sit Hoved. Hun vilde ikke tænke mere paa det, nu. For at hvile satte hun sig ind i Bibliotheket og tog en Bog frem. XIte Bind af Troels Lunds »Dagligt Liv i Norden«. Fru Birgitte elskede dette store, tunge og verdenskloge Værk. Det var fuldt af Middelalderens tunge Farve og tusinde, besynderlige Hændelser. Hun havde læst de ti første Bind igennem ved en systematisk omhyggelig Læsning. Selv Henvisningerne og Anmærkningerne bag i Bøgerne havde hun, til den fulde Forstaaelse af Værket, tygget igennem, slaaet op, og for ligesom at omgive sin Viden om Peder Palladius og Niels Hemmingsen havde hun ved en omhyggelig Søgen i Antikvarboghandlernes Lagre af gamle Bøger anskaffet sig adskillige af de i »Henvisninger og Anmærkninger« nævnte Bøger, f. Eks. H. Rørdam: Københavns Universitets Historie, gamle Brudetaler af den yndige Visitatz-Bog af Dr. Peder Palladius. Hun var nu kommet til XIte Binds gribende Kapiteler om »Djævlen og Ægteskab«, »Godt Samliv mellem hinanden ubekendte«, »Ægteskab er Himmerige og Helvede« —

»Og er der mange Ægtefolk, som vilde gerne værge »sig for den Ægteskabsdjævel, saa er der dog alligevel »ikke mange, som i denne fordærvede Natur kan sige »sig fri for onde Tanker og Begæringer —«

— Hvor sandt, hvor sandt — tænkte Fru Birgitte.

»— men have nok at gøre med deres Skalkeøjne, »at de endog ikke ere Folk, som man burde stene ihjel, »saa kan de dog ikke sige sig fri for at have utugtige

»Tanker og Skalkeøjne. Thi den Ægteskabsdjævel »haver vor fordærvede Natur bunden og drager den »fra een ond Lyst til en anden. Kød og Blod følger »hannem ogsaa gerne og vender Øjnene bort fra sin »egen Medhjælperinde — —«

Fru Birgitte standsede og stirrede paa Bogstaverne..

»— og ser sig langt omkring med et Skalkeøje og »tænker altid, en anden Kvinde er venligere, skønnere »og bedre end hans egen er .... — —«

Hun slugte Ordene. Det var som om Bogen talte til hende. Til hende personlig, med en rolig dyb og sand Stemme. Hun læste videre:

»— Naar den Ægteskabsdjævel haver i saa Maade »stukket sin egen Fod ind mellem Ægtefolk og adskilt »Hjerterne fra hinanden, saa stikker han siden den »anden Fod ind og vil ogsaa skille Legemerne fra hin»anden og gøre af eet Kød tvende Kød. Han kommer »dem til, at de gider ikke lide eller se hinanden, saa »at de blive kede af Gropenbrad og længes efter Vild»brad. Som man ogsaa vel forfarer, hvad Djævelen kan »udrette i denne Sag, at mangen, som havde en skøn, »dejlig og from Kvinde vender sig dog fra hende til en »slem Skarns Sæk.«

Hun lukkede Bogen....

— Ja.... —

Hun hvilede i Billedet af denne Retfærdiggørelse:

»— en skøn, dejlig og from Kvinde«.

Paany aabnede hun Bogen for at læse det efterfølgende Kapitel »Ægteskabs-Ordener«, i hvilket der forekom et Afsnit, som til hendes Forbavselse og dæmrende Glæde lød: »Hustru drager Manden til sig....« —

Hun fik lige læst denne Overskrift og Ordene:

»— Ludovicus Vives skriver en Historie om en Herremand — —.«

Hun slog Bogen i, satte den hurtigt op paa Hylden i Bogskabet. Hendes Mand traadte ind i Bibliotheket. Hun rejste sig og gik ham roligt i Møde.

— Du kommer for sent paa Kontoret i Dag, min Ven — sagde hun stille.

— Ja.... —

Hun syntes at høre ham sukke —.

— Du ser lidt træt ud. Som om du ikke var udhvilet. Du sov saa tungt i Morges, Hans. Du gjorde. —

Hans Worm trak Vejret dybt, og tav.

Hun lod sine Arme falde roligt og let om hans Nakke. Hun sagde inderligt stilfærdigt:

— Fortæl mig, hvem den fremmede Kvinde er .. —

Han vilde rive hendes Arme væk .. Hun stod fast. —

— Sig mig det, Hans.... —

Han tilstod intet, men tog paa Kontoret. Hun hørte ikke noget til ham den hele Dag. Ved Middagsbordet mælede Hans Worm ikke et Ord. Saa snart han havde spist, greb han sin Avis, sin Cigar, slugte en Whisky, og væltede tidligt i Seng....

Næste Dag: Tavshed. Adskillelse mellem Ægtefællerne. Større, dybere Afstand. Naar Fru Birgitte var alene, græd hun, ikke for sin egen Skyld, eller for Kvindens Skyld; men fordi hendes Mand begyndte at faa et plumpt og prosaisk Udtryk i Øjnene, og kom til at se daarlig ud.

En Dag ringede Telefonen. Det var Kontoret, der

spurgte, om Grossereren var syg, siden man ikke havde set noget til Grossereren hele Dagen....

— Det begynder at mærkes paa Forretningen.... — tænkte Fru Birgitte.

En Nat oplevede hun det forfærdelige, at hendes Mand slet ikke kom hjem .. Hun havde en Følelse af, at han uden selv at tænke paa det, udsatte sig for den største Livsfare .. Tyveri, Overfald, Plyndring maaske, ved saaledes at færdes ude om Natten....

Hun havde fundet Hvile i XIte Bind .. »Hustruen drager Manden til sig....« —

Hun rettede ingen Bebrejdelser imod Worm. Hun lod ham blive i sit. Men en Morgen efter lang, lang Tids Forløb, sagde hun til ham i en from, varm og kærlig Tone:

— Kære Hans. Jeg er saa uendelig bekymret for dig. Jeg er saa bange for, at der skal ske dig noget en Nat, bare for hendes Skyld. Hvis du nu vil lyde mit Raad, skal jeg love dig, at du vil være uden for al Fare: Tag hende med her hjem til mig — —.

Hans Worm rettede sine Øjne mod sin Hustru....

Hun fortsatte roligt:

— Jeg vil ikke være anderledes imod hende, end hun kan være tjent med .. Jeg vil være som en Søster imod hende.... —

Da blev hans Worm fuld af en dødelig Alvor i sit Sind. Han tænkte: Hun er ved at miste sin Forstand....

Men Fru Birgitte forsikrede stille, at han ikke skulde være ængstelig .. Hun var ved sine fulde fem....

— Vil du love mig, at du vil tage hende med dig hjem? —

Worm kæmpede med Skam og Forvirring.

— Ja .. — hviskede han.

— I Aften? —

Han nikkede, længe og tankefuldt.

Grossereren tog paa Kontoret. Fru Birgitte gav Ordre til en ordentlig Oppudsning af Stuerne. Hun tog til Byen, bestilte Dyreryg, Vin og Blomster....

Da hun kom hjem, sagde hun til Stuepigen:

— Klara, vil De dække til tre i Aften.... —

— Ja, Frue. —

Klokken var halv syv, da Worms Automobil kørte op for Døren. Hun var med....

Da hendes Mand traadte ind i Stuen med sin Gæst, saa Fru Birgitte øjeblikkelig, at hendes Haar var det blonde, hun havde fundet hin Morgen paa hans Vest....

Hun var den samme høje, slanke Dame, Fru Birgitte havde set uden for Caféen. Hun var iført et elegant Middagstoilette, og Fru Birgitte fandt, at hun i Grunden røbede mere Smag, end hun havde troet. Hendes Arme var hvide og pudrede .. men Trækkene i hendes graa Ansigt var trætte. De røbede hendes dybe Afstamning.

Wom præsenterede:

— Det er min Hustru, Birgitte Worm. — Frøken Adelheid Andersen.... —

Den fremmede Kvinde, der ved Indbydelsen til Grossererens Hjem var blevet forfærdet og havde troet, at der laa en ond List bag Fru Birgittes Indbydelse, stirrede paa Husets Frue.

Fru Birgitte gik hende i Møde.

— Goddag, De skal ikke være bange for mig. De

skal ikke frygte noget ondt af mig. Alt, hvad jeg har af godt og smukt, vil jeg dele med Dem. Jeg vil be' Dem betragte mig som en Søster. — —

Frøken Adelheid vidste ikke, hvad hun skulde sige; men hun tog Hustruens fremstrakte Haand....

De gik til Bords.

— Du har købt Blomster? — spurgte Worm.

— Ja, jeg har. Jeg syntes, jeg vilde gøre det saa festligt som muligt for os. —

— Du har købt en særlig god Vin? —

— Ja, for at Frøknen skal tro, at hun er velkommen. —

— Hvad skal alt det Lys til? —

— Nu skal du være glad — sagde Fru Birgitte roligt. — Din Gæst er jo kommen.... —

Hun vendte sig bort mod Frk. Adelheid, der sad med Øjnene hvilende paa Worm. —

— Jeg har ladet Hjørneværelset paa første Sal rydde .. Jeg haaber, De vil vise min Mand den Venlighed at blive boende hos os .... —

Frk. Adelheid løftede Hovedet.

— Nej, nej — nej Tak, Frue —

Grossereren havde øjensynlig fundet denne overruplende Ordning udmærket.

— Ja, det er der ikke noget i Vejen for....

Frk. Adelheid kom ubetænksomt til at slaa i Bordet.

— Nej, det ved Gud i Himlen jeg ikke vil, Hans .. — sagde hun med en Stemme, der havde baade Fynd og Klem.

— Ja, ja, godt Ord igen — sagde Grossereren.

Fru Birgitte bøjede sig let imod Frk. Adelheid.

— Kære Frk. Andersen.... —

— Jeg hedder Adelheid Andersen.... —

— Kære Frk. Adelheid Andersen — sagde Fru Birgitte rolig, venlig og alvorlig. — Hvorfor vil De nu ikke, som jeg tilbyder Dem? Jeg skal være saa venlig og god ved Dem, som De kan ønske Dem, at noget Menneske er imod Dem — —

Frk. Adelheid's Øjne var meget mistroiske. Hun sagde intet, men saa over paa Worm.

— Naar min Kone siger, at hun vil være venlig imod dig, kan jeg garantere for, at du kan være tjent med at bo her. —

Pludselig gav det Ryk i Frk. Adelheid. Hun brast i en skogrende Latter.... —

— Ha, ha, ha, ha. —

— Jeg synes ikke, der er noget at more sig over — sagde Worm vredt.

— Ha, ha, ha, ha. —

Fru Birgitte sagde:

— Lad du blot Frøkenen more sig.... —

— Jeg kan bare ikke fordrage den fjollede Latter — indvendte Worm irriteret.

— Skal jeg bo her? —

Frk. Adelheid raabte Ordene ud.

— Du er saa højrøstet .... — sagde Worm.

— Jeg siger mange Tak. Tak for Elskværdigheden. Tak skal De ha', Frue —. Hvad var det, De hed til Fornavn? —

— Birgitte — svarede Fru Worm.

— Birgitte! Gud, Hans, hedder din Kone virkelig Birgitte? —

— Ja — sagde Worm — er det saa besynderligt?

— Det er saa rædsom komisk.. — Gud, hvor jeg vidste, at det var saadan noget, hun maatte hedde .. — Birgitte! Hahahaha. —

Grossereren saa paa Adelheid —. Han tænkte, at Vinen allerede var begyndt at virke....

Han tænkte ikke paa sin Hustru.

Endnu. —

Frøken Adelheid blev boende i Grosserer Worms Hjem i lang Tid. Fru Birgitte var som en Søster for hende, passede og plejede hende, saa at Worm var Vidne til sin Hustrus grænseløse Taalmodighed. Frøkel Adelheid var saa klog, at hun ikke tyranniserede Hjemmet; men da nogen Tid var gaaet, var Hans Worm træt af sin Gæst. Langsomt gled hun ud af Hjemmet, langsomt blev Sporene efter hende slettet.

Worm forskød hende, og følte sig fortvivlet over, at hun nogensinde havde været inden for hans Hjems Vægge.

— Det skal du saamænd ikke være fortvivlet over — sagde Fru Birgitte en Dag. — Du skal være lykkelig, fordi du har frigjort dig fra hende. —

— Det er ikke mig selv, som har frigjort mig — sagde han. — Det er dig....

— Synes du, hun var en god Kvinde? —

— Nej, hun var slet .. Men jeg fandt engang, at hun var smuk .. — Det er din Taalmodigheds Skyld,

at jeg fik saadan en Afsky for hende .. Mere din Taalmodighed end din Trofasthed....

Hans Worm var helt bevæget....

— Sig mig en Ting, kære Birgitte — sagde han. — Hvordan kom du i Grunden paa den vise Idé at indbyde hende til vort Hjem? Og hvorfra har du faaet al den Kraft til at behandle hende med Søsterlighed og Godhed?

— Det skal jeg sige dig — svarede Fru Birgitte. — Det er fordi en gammel Vismand har haft Bud til min Kærlighed. —

— Hvorledes? Hvad mener du med det? —

— Kom — sagde hun — følg med mig. —

Hun førte ham ind i Bibliotheket.

— Sæt dig her ved Vinduet, min Ven, saa skal jeg læse en Historie for dig.... —

Han saa forundret paa hende. Hun fortsatte:

— Du har saa mange fortrinlige Bøger i dit Bogskab. Men de staar opstillet i den samme Forvirring, som behersker dig .. Nu har jeg bragt dine Bøger i Orden.... —

Han saa hen paa Bogskabet.

— Ja — sagde han indrømmende. — Det ser storartet ud, Birgitte. —

— Man kan ikke leve uden at læse — sagde Hustruen. — Thi det vilde være som at æde uden at fordøje — —. Den, som lever uden at læse, maa kaste Livet op igen — —. Thi Tanken er Sjælens Fordøjelse — —.

Hans Worm havde i Grunden aldrig tænkt paa, hvilken klog og belæst Kone han havde.

— Men det var Historien, Birgitte — sagde han utaalmodigt.

— Ja, nu skal du høre. Under min lange Ensomhed har jeg faaet Tid til at kigge i dine Bøger. Her har jeg XIte Bind af Troels Lund: »Dagligt Liv i Norden«. Jeg skal læse et Brudstykke af Kapitlet »Ægteskabs-Ordener« for dig. Det hedder: »Ludovicus Vives Historie om en Herremand« — —.

Fru Birgitte satte sig paa en Stol ved Siden af sin Mand og læste til hans Forbavselse:

»— Der var en Herremand, som om Nattetid med »stor Fare gik af sit Slot neder til sin Bole og tidt »og ofte kom i Livsfare for hende. Da hans Hustru, »som var en frommer, ærlig Kvinde, blev det var og »vidste vel, at han ikke vilde give den Bole over, gav »hun sig udi venlig Tale med Manden, som udi andre »Maader var beleven og from mod sin Hustru, og sagde: »Mandlille! Jeg haver stor Sorg for Eder, at I skulde »skændeligen omkomme en Nat for Eders Boles Skyld. »Ville I lyde mit Raad, da skulde I blive foruden al Fare. »Tager hende her op paa Slottet til mig. Jeg vil inte »anderledes have mig mod hende end mod min egen »Søster. — Han lyttede til sin Hustru og tog samme »sin Bole op paa Slottet til sig. Der hun dér kom, blev »hun meget forfærdet, at Hustruen skulde komme og se »hende og gøre hende noget ondt. Der Hustruen det »formærkte, gik hun til sin Mands Bole og sagde: Min »Søster! vær ikke ræd for mig, sky mig intet! Hvad »jeg haver, som godt er, vil jeg dele med dig. Du tørst »inte forvente dig ondt af mig. Og derefter omginges »de dagligen et helt Aar igennem, ligesom de havde væ-

»ret Søstre. Men der Aaret var ude, og Manden saa sin »Hustrus Taalmodighed, da fik han saa stor Vederstyg- »gelighed til sin Bole, at han ikke vilde sé hende, men »straks forskød hende fra sig. Og derefter fik han saa »stor Kærlighed til sin Hustru, at han hende aldrig »derefter fortørnede, men levede ærligen og kyskeligen »med hende og blev saaledes befriet fra det onde Levnet »han hængte udi.«

DE JURE.

JEG har netop faaet Brev fra min amerikanske Ven i Boston, Mr. Forster Doneman, som fortæller mig om vor fælles Digterven og Rejseven, Robert Arthur Rooper's Skæbne. Roopers' Historie i den Forbindelse, hvor jeg kender ham, begynder i Østrig i Nærheden af den czeko-slovakiske Grænse, og er, i Følge Donemans Brev til mig, endt i Rusland, han mener i Moskva. Brevets Redegørelse for visse bolschevikiske Foreteelser, der gjorde Roopers til deres ufrivillige Midtpunkt, gengiver jeg her i fortællende Form.

Jeg rejste i 1920 som Kurér for det danske Gesandtskab i Wien med forseglet Bagage fra denne By til København og fik, med beredvillig Assistance af det østrigske Udenrigsministerium og Chefstationsforstanderen paa Frant Joseph-Banegaarden i den ulykkelige By, Plads i det sidste Tog, som indenfor et Tidsrum af en Maaned afgik fra Wien paa Grund af Kulmangel. Om den frygtelige Kamp blandt de Tusinder af Rejsende for at bestorme dette sidste Tog, en regnfuld Februarnat mellem Kl. tre og fire, skal jeg ved Lejlighed berette. Den vedkommer kun de Herrer Digtere og Reportere Doneman og Roopers for saa vidt som de,

for at komme med samme Tog bort fra den mørke By, deltog i Kampen og Flugten, begge som Kurerer for den amerikanske Levnedsmiddel-Kommission, og for Robert Arthur Roopers' Vedkommende som Korrespondent for »Associated Press«s fire Millioner Læsere i Amerika.

Der var intet Lys i Toget, og vi seks Mand, som havde fundet vore reserverede Pladser i samme Kupé, kunde ikke se hinanden. Der brændte kun en ussel, støvet Gaslampe foran Dørene til tredie Klasses Ventesal; men jeg kunde høre paa de to Amerikanere, at de var glade for at komme fra Byen, og anede, at dømme efter deres megen Bagage, som for Resten ganske primitivt bestod af baade Kurve, Kufferter og forseglede Sække, at de var Kurerer. Da det lysnede op hen ad Morgenstunden og Toget sneglede sig gennem det regnsejlende, østrigske Landskab, forbi den ene forladte Krigsfangelejr efter den anden, der alle laa med en underlig graa Tugthusluft over sig, kom jeg i Snak med Amerikanerne og mine øvrige betroede Medrejsende, en Svensker, en Hollænder og en Tysker, alle Kurerer. Vi beklagede os over Pladsmanglen i Toget, navnlig til vor Bagage og over Eksprestogets utaalelige Langsomhed. Det var først i Gmünd, den czeko-slovakiske Grænseby, vi for Alvor kom i med hinanden, da det gjaldt om at faa Bagagen uaabnet gennem Tolden. Vi var de første Rejsende, der slap ud paa de store, menneskетomme Perroner paa Gmünd Station og bestormede det lille Persontog, der skulde afgaa i Retning af Prag.

Det bliver værre og værre, sagde Roopers, der hele Tiden førte Konversationen og var ligesom en Slags

Manager for vor lille, internationale Gruppe af Kurerer. Dette Tog har endnu mindre Plads. Vi er nødt til at nøjes med én Kupé.

Doneman, den lille, stilfærdige university-man og amerikanske Skolelærertype, anbragte sig kækt paa Bunden af en opretstaaende Kuffert, Roopers og Tyskeren smed sig ved Vinduespladserne. Hollænderen stod op. Vi andre satte os paa Pladserne ved Midtergangen. Pludselig sprang Roopers op og rev i Døren ind til Nabokupéen. Den var aflaaset. Han bandede den czeko-slovakiske Jernbaneadministration langt ned i Underverdenen. Han vilde have mere Plads, han snakkede ustandseligt, tændte Cigaretter, smed Tændstikken hen ad Gulvet og dampede, saa han blev hulkindet som et Kranium, og jeg saa de karakteristiske magre, trænede Træk i det ungdommelige og dumdristige Ansigt. Roopers raabte paa Konduktører og Stationsforstandere, jeg fik et levende Indtryk af hans Lyst til at indlade sig med saa mange Genvordigheder som vel muligt. Der skulde ske noget hele Tiden. Han skulde handle uafbrudt. Have noget i sin Hjerne, Indfald, Vittigheder eller Situationer, der kunde give hans fortræffelige Anlæg for Konduite noget at tænke paa. Da det ikke lykkedes ham at mobilisere Stationens samlede Personale til Raadighed, smed han sig igen ærgerlig ved Vinduet og krævede discussion.

— We have to talk about the bolschewists, sagde han.

Svenskeren, der var Socialist, mente, at den Dag maatte komme, da Europa blev nødt til at anerkende Rusland de jure.

— Ja, selvfølgelig, sagde Roopers. Men ikke Bolschevikerne.

Tyskeren var tilbøjelig til at give Svenskeren Ret. Personlig har jeg altid fundet politiske Samtaler mellem politisk umyndige komiske, men jeg valgte, af Hensyn til Underholdningen, at være enig med min skandinaviske Rejsefælle for at ægge Roopers til gemytlige Bemærkninger.

— Dette Spørgsmaal er en Undersøgelse værd, raabte Roopers. Jeg rejser til Rusland.

Doneman lo.

— Det har du gjort saa mange Gange. I din Fantasi.

— Jeg rejser, svor Roopers med en Haandbevægelse, som om han slog i et usynligt Bord. — Jeg gaar til Rusland for at tage et Interview med Lenin og de jure-Spørgsmaalet. Hvis Rusland kræver at blive anerkendt de jure, skal jeg sørge for at faa en Konference bragt i Stand.... Jeg foreslaar Amerika at mægle mellem Frankrig og Rusland .. Hvad? Ikke? Gud døde mig, jeg skal sørge for, at Lenin kommer frem paa Arenaen....

— Er De Bolschevik? spurgte Tyskeren.

— Nej!

— Saa kommer De ikke ind.

— Du kan hykle Bolschevik .. sagde Doneman med et lille Grin, som om han mente, at det var en let Sag for Roopers.

— Aldrig, svarede denne. Det behøver jeg ikke. Jeg vil gaa derind som fri Mand .. Med hele min Uafhængighed .. Mr. Lenin, I ask you for your opinion .. Tror De, den Tid vil komme, da Rusland bliver anerkendt de jure?

— Du kommer ikke ind til Lenin, bemærkede Doneman tvivlende, men med en alvorlig Mine.

— Vi faar se. Jeg havde Lyst til at vædde med dig.

— Jeg vædder ikke, naar det gælder Spørgsmaalet om en Vens Liv.

Tyskeren nikkede til Donemans Bemærkning. Meget smukt sagt, tænkte jeg. Taler man altid saadan i Amerika ..? Var det mere end en Eulogi? Jeg saa hen paa Roopers. Han sad og dampede paa sin Cigaret med en Mine af Utaalmodighed, som om han ex tempore vilde af Sted.

Det lille, vraltende Bumletog kastede sig stampende og stønnende frem igennem Bøhmens Skove. Vi havde regnet ud, at vi vilde være otte Timer om Turen til Prag.

— Fortvivlende længe, — sagde Tyskeren.

Roopers og jeg gik ud paa Vognens aabne Bagperron. Der var ingen Pære i Lampen under Halvtaget, men Himlen over Toget var pragtfuldt illumineret af flyvende Skyer af Gnister fra Lokomotivet. Det var, som om vi kørte i en Tunnel af Ildfunker, der rutschede hen over Toget som et brændende Uvejr, en Orkan fra en Ildtomt, en Storm af lysende Gløder, saa hurtige i deres Flugt, at ikke én rørte os, hvor vi stod.

— Rejser De til Rusland, Roopers? spurgte jeg.

— Ja, svarede Amerikaneren.

— Hvorledes vil De naa frem for at komme ind?

— Jeg vil gaa til den amerikanske Ambassadør i Berlin. Jeg vil gaa som Medlem af det amerikanske Røde Kors. Og spille Rollen som Mediciner .. som medicinsk Student....

— Men hvorledes vil De da interviewe Lenin?

— Det véd jeg ikke endnu — Hovedsagen er, at jeg kommer ind .. Jeg vil fortælle Amerika om Rusland de jure.

— De mener, om det egner sig til at vinde denne Anerkendelse?

— Ja.

— God Rejse, Roopers.

— Thank you.

Jeg saa op imod de flyvende Ildfunker. Roopers ligesaa. Vi stod en Stund og betragtede det raslende, smalsporede Togs underlige, ophidsede og forcerede Flugt gennem det ligesom brændende Land .. Jeg véd ikke, hvad Roopers tænkte; men jeg forestillede mig Rusland i denne dæmoniske Illuminations Skær, i dette fantastisk gnistrende Lys. Toget, der fo'r gennem et Land af Ild og Mørke, selv mørkt og hemmelighedsfuldt, læsset med Kurerernes forseglede Kufferter, de mystiske, uhyggelige Breve om Nøden i Wien, med Bønfaldelser om yderligere Hjælp, og fulde af dødelige Beretninger fra Menneskelivets sorte Underverden .. Da saa jeg i Lokomotivets flyvende Gnister selve Satans forpustede Aande....

Netop som vi paa ny havde indtaget vore Pladser i Kupéen, kom Konduktøren ind for at billettere. Han hilste med Haanden til Huen, tog en Nøgle frem og aabnede Døren ind til Nabokupéen. Jeg saa i Skæret af Lokomotivets Millioner af Gnister og Ildstriber, hele det brændende Bur udenfor Vinduerne, en lille, mørk Mand sidde mellem sine store Kufferter. I et Nu var Roopers paa Tærne.

— Ber om Undskyldning, sagde han til den Fremmede, da Konduktøren var gaaet videre i Toget. Er De alene i Kupéen?

— Det er m i n Kupé, svarede Manden kort og bistert paa gebrokkent Engelsk.

— Well, hørte jeg Roopers sige. De har god Plads. Vi andre er seks i vor Kupé. Vi ta'r en Plads.

— Det er m i n Kupé, gentog Manden med hævet Stemme. Den er reserveret. Jeg rejser som Kurér.

— Det gør vi andre ogsaa. Saa er vi paa en Maade Kammerater. Doneman, kom med et Par Kufferter. Her er god Plads.

Doneman nølede. Den Fremmede rejste sig op.

— Jeg vil være alene i min Kupé, siger jeg Dem. Jeg er Kurér .. Jeg har Tilladelse til at have en Kupé for mig selv.

— Vis mig saa Deres Tilladelse, sagde Roopers rolig og uforknyt.

— Hvad siger De? Tror De mig ikke?

— Well. What's your name, Sir?

— Hvad er D e r e s? spurgte Manden.

— Robert A. Roopers. »Associated Press«, New York. Journalist og Medlem af den amerikanske Levnedsmiddel-Kommission i Wien. Rejser til Berlin som Kurér for det amerikanske Gesandtskab i Østrig. Og Deres Navn?

Der lød et Ord, som gjorde os alle i Kupéen musestille.

— Potronieff..

— Ah, De er Russer ..? spurgte Roopers.

— Ja.

— Well. Glad to meet you, Sir, vedblev den unge

Amerikaner nærgaaende, nysgerrig og fuld af den største Frimodighed. — For hvilket Gesandtskab rejser De?

— Det russiske, naturligvis, svarede Potronieff med et lille, haanligt Smil.

— Det russiske Gesandtskab i Wien nærmere forklaret? trængte Roopers paa. Hvad er det?

— Jeg ønsker ikke at svare paa Deres Spørgsmaal.

— Jeg vidste ikke, at Sovjet havde noget Gesandtskab i Wien?

Den Fremmede hævede Stemmen, og hans kraftige, uplejede Fuldskæg stod vandret ud fra hans Mund.

— Jeg gentager, at jeg ikke ønsker at svare Dem.

— Hvilken Vej rejser De ind til Deres Land? De rejser over Berlin — Czenstochowa — Brest-Litovsk?

Hr. Potronieff svarede ikke.

Amerikaneren fortsatte med sine paatrængende Spørgsmaal.

— De ønsker ikke at svare mig? Well. Man siger, at Lenin lider af Kræft? De har selvfølgelig truffet Lenin? De kender ham personligt? Hva'behar? Rejser De med tysk Pas, eller har De ministerielt Lejdebrev?

Pludselig blev Roopers irriteret. Den passiarende og skødesløse Tone forsvandt. Han spurgte hidsigt:

— H v o r f o r vil De ikke svare mig? Er De for køn? De er Kurér som vi andre. De vilde have hele Kupéen for Dem selv. De er Kommunist og Socialist og Frihed, Lighed og Broderskab — — —

Russeren sprang op fra sin Plads. Øjnene blev hvide under Ansigtets skæggede Mørke.

— Jeg kan ikke se, at jeg skylder Dem nogen Forklaring. Jeg be'r Dem om at maatte være i Fred!

— Jeg ønsker en Samtale med Dem om Rusland.

— De tvinger mig til at hente Konduktørne.

Roopers tabte nu baade Næse og Mund af Arrigskab. Han vrængede ad Hr. Potronieff.

— You can go to hell....

Han smækkede Døren i ind til Russerens Kupé.

Doneman gabede.

— Han bed ikke paa.

— Jeg skal nok faa aabnet Munden paa ham, sagde Roopers rasende. Jeg skal nok muntre ham op....

— Hvad vil du gøre?

— Jeg vil forlange at se hans Pas.

— Det har du jo ingen Ret til, sagde Doneman tørt. Han staar i Øjeblikket under det czeko-slovakiske Jernbaneselskabs Beskyttelse.

Roopers røg igen op fra sin Plads og aabnede Døren til Russerens Kupé. Nu bliver her muntert, tænkte jeg.

— Mr. Potronieff, — begyndte Amerikaneren med værdig og alvorlig Stemme. — I Egenskab af Repræsentant for de allierede og associerede Magter, i den amerikanske Regerings Navn: Jeg anmoder om at maatte se Deres Pas.

Doneman kiggede grinende ind gennem Dørsprækken.

— Mit Pas? — spurgte Russeren perpleks og uden at forstaa Grunden til Roopers' gravalvorlige Paatrængenhed. Med hvilken Ret?

— De rejser for uautoriseret Statsmagt, der er den civileserede Verdens værste Fjende. De er ikke anerkendt de jure — — —

— De skal se, Mr. Roopers, det bliver vi nok.

— De tror? De tager fejl! Amerika vil aldrig gaa med til — — —

Hr. Potronieff afbrød.

— Det glæder mig, at De spøger. Amerikanerne er vist saare muntre Mennesker. De er Amatører i Tilværelsen og i alle Tilværelsens Spørgsmaal — — —

— Nu faar han Interviewet, — hviskede Doneman og drejede Hovedet fra Døren.

I det samme rykkede Toget voldsomt. Gnisterne fra Lokomotivet var forsvundne. Jeg kunde intet se udenfor Vinduerne, men mærkede paa rutschende Larm, at vi kørte hastigt ned ad Bakke med iukket Regulator. Der lød en Klapren af Sporskifter. Lys nærmede sig. Vi kørte ind paa en Station. Store, hvide Lyskegler fra nogle elektriske Buelamper paa høje Standere drejede ind i vor Kupé. Toget holdt med et Ryk.

Jeg kiggede efter Stationens Navn paa Stationsbygningen. Den hed noget som Wekeli Station.

Hr. Potronieff havde faaet frygtelig travt. Han rev Vinduet ned og begyndte at vælte sine Sække og Kasser ud paa Perronen. Hvad? Skulde han skifte? Da Russeren saa vore forbavsede Miner, sagde han:

— Skifte her. Der kommer et Hurtigtog til Prag. I Prag om to Timer.

Vi slog Vinduerne ned og fulgte Russerens Eksempel. Vi lod Kufferter og Sække glide ud af Waggonen, ned paa Perronen. Roopers saa paa Hr. Potronieff med en Mine, som vilde han sige: Hvis du lyver og brænder os af, saa Toget kører fra os, ved jeg ikke, hvad jeg gør ved dig.

Det viste sig, at vi havde kastet alle vore Sække, Kufferter og Kurve ned midt i et aabent Spor ved Siden af Toget; thi Perronen laa nogle Spor længere inde foran Stationsbygningen. Tyskeren blev nervøs for sin Bagage og saa sig om i begge Retninger af Frygt for kommende Tog. Saa kørte vort Tog. Der sad vi. Med al Bagagen midt i Sporet.

Men Russeren havde ikke løjet. Jeg fik Øje paa en dirrende Lokomotivlanterne et Stykke ude i Strækningens Mørke. En Jernbanemand kom løbende over imod os. Han pegede paa Bagagen og raabte noget paa et Sprog, ingen af os forstod. Vi slæbte med Kofferter og Sække i mindre end et halvt Minut, naaede netop at rydde Sporet, da det mægtige Eksprestog brusede ind paa Stationen. Store, tomme, mørke, men komfortable Boggievogne, et Par Sovevogne og Rejsegodsvogne. Vi entrede Toget i en lynende Fart. Det holdt neppe mere end ét Minut. Saa kørte vi. Ud i Mørket. Ud gennem Lygternes drejende Lys, og kun Hjulenes løbske Snurren over Skinnerne underholdt os. To Timer senere var vi i Prag.

Til Roopers Ærgrelse var Russeren forsvundet. Uden et Ord. Ingen vidste, hvor han var staaet af, eller hvad der var blevet af ham. Kurererne skiltes efter en Frokost paa »Blue star«. Doneman og Roopers var endnu i Prag, da Svenskeren og jeg forlod Byen.

Da de to Amerikanere havde afleveret Rapport hos den amerikanske Ambassadør i Berlin, glemte de Rejsens Strabadser i nogle lystige Nætter i Spree-Staden. Roopers spillede en Formue op i en Spillebank i Wilmersdorf. Doneman fulgte ham trofast i alle hans Kur-

ver og store Elipser. — Men nu var Doneman blevet utaalmodig. Han vilde hjem over Holland-England og indskibe sig i Liverpool til Amerika. Og Roopers lod Vennen rejse.

Hans egen Vej gik til det amerikanske Røde Kors i Berlin. Han vilde til Rusland. To Maaneder senere afrejste Roopers med en amerikansk Røde Kors-Afdeling til Tula med Nisjnij-Novgorod som Maal. Han var medicinsk Student. Hans Navn var Harold Campber. Han var Assistent for én af de ti Læger, der foruden fem andre amerikanske, medicinske Studenter ledsagedes af hundrede Sygeplejersker fra Staterne.

*

I den Travlhed, som herskede i Sovjet-Kommissariatet i Nikolajevsk, en lille By i Nærheden af Borodino i Midtrusland, fik Chefkommissæren, Hr. Bardjeff, ikke Tid til at se nærmere paa et Visitkort, der var leveret ind paa hans Kontor af Fuldmægtigen Alexander Tenikin. Paa Kortet stod Harold Campber, Attaché de la croix rouge américaine.

— Det er vist ham med Ansøgningen, bemærkede Tenikin.

— Hvilken Ansøgning? spurgte Chefen, Hr. Bardjeff.

— Om at maatte rejse til Moskva.

Kommissæren tog Kortet i sin Haand og læste Navnet.

— Han maa vente, til jeg har faaet Svar med Serkow, om Modieff kommer til Nikolajevsk i Dag.

— Modieff var i Borodino hele Dagen i Gaar.

— Ganske vist. Men der er nok at gøre for ham i Borodino. Han kan ikke komme tilbage til Moskva uden at have faaet Bønderne i Omegnen bragt til Ro.

I Tver er der ogsaa vanskeligt for ham at komme. Hvis Serkow bringer Bud, at Modieff kommer, gaar jeg paa Banegaarden.

Roopers maatte vente. Han befandt sig i Udkanten af Nikolajevsk i en gammel Gaard, i hvis ene Længe, hvor Landsbylæreren tidligere havde holdt Skole, Sovjet-Kommissariatet havde indrettet sit Kontor, Dommersæde og Politistation. Det var en lang, gul Bygning med store Vinduer uden Gardiner, en Dør ud til Gaarden, smykket med en gammel, slidt Stentrappe uden Gelænder. Indvendig mindede den endnu om en Skole med sit grove, uhøvlede Gulv, der var glat af Slid og Sand. I Loftet hang nogle forældede Petroleumslamper med sorte Blikskærme, baarne af nogle interimistiske, lakerede Jernbøjler. Rundt om paa Væggene var Kundgørelser, Lovbestemmelser og Vedtægter opslaaede, erstattende en svunden Tids lasede, geografiske Kort og smudsige Vægtavler. I to af Lokalets Hjørner stod to bevarede Skolebænke med Pulte, alt for smaa til de fire voksne Mænd, som, to ved hvert Bord, sad og arbejdede med nogle Papirer i den sene Eftermiddagstime. Solen, en brandgul og hed Majaftensol, faldt ind gennem Stuens snavsede Ruder og ramte den Stump Skranke, der var opstillet foran Hr. Bardieffs store Skrivebord. Kommissæren stod op bag sine Papirbunker, sine Stempler og Blækflasker. Han var mere optaget af Hr. Bardieffs Modtagelse end af at tænke paa den amerikanske Læge, Harold Campber, ude i Forstuen.

Denne var et snævert, lille Lokale, hvis hvidkalkede Vægge løb ned bag en Bænk, en Skrivepult, en Stump Knagerække og det fra Skolens Eksistensperiode stam-

mende Fodtøjsstativ, der nu tjente som en Art Arkiv fra Sovjet-Kommissæren og Depotskab. Paa Bænken sad Roopers med et utaalmodigt og anspændt, ligesom allestedsnærværende Ansigtsudtryk. Han var iført et Par solide, brune Støvler, Wicklers og Ridebenklæder og en almindelig, til den øvrige Paaklædning svarende Jakke. Han havde et Par lette, fine Guldbriller for Øjnene, Briller, hvis svagt negative Glas gav hans Blik noget nærsynet, kløgtigt, men meget fraværende over sig. Det ene Minut tilbragte Amerikaneren med at stirre ud i det fyldige, rødglødende Solskin, der farvede Gaardens Brosten og Grønsvær med en varm, blussende Tone af Guld. Udenfor Vinduet hoppede Myggene i Luften, og et let Pust af Aftenvinden gik gennem nogle gamle Birketræer, der dannede Gaardens Grænse ud mod det aabne Land. Det næste Minut lyttede han efter Kommissærens Skridt inde i Politilokalet, og om Alexander Tenikin nærmede sig Døren for at lukke ham ind. Ventetiden blev ham forbistret lang. Han rejste sig, stillede sig hen ved Vinduet og stirrede ned i den forladte Gaard, blændet af det stærke Solskin.

— Der er de, sagde Fuldmægtigen inde i Stuen og lyttede til Rumlen af en Vogn, der kørte ind i Gaarden.

Fuldmægtigen og Kommissæren løb begge hen til Vinduerne og saa ned i Gaarden.

— Ja, sagde Bardjeff. Modieff er med. Han ser alvorlig ud. Vi skal have alle Arrestanterne i Forhør. Vi faar en travl Aften. Kan du se: Han mæler ikke et Ord til Serkow.

De nyankomne steg af Vognen, en afrakket Landauer, der krængede dybt i Fjedrene, da Modieff, Ekse-

cutiv-Komitéens Udsending fra Moskva, steg ud. Han gik over mod Stentrappen.

Pludselig standsede Serkow, som fulgte bagefter sin Foresatte, midt i Gaarden og stirrede op mod Forstuens Vindue, hvor en fremmed, blond Mand stod i det hede Sollys. Det gav et Stød i ham .. Han, Serkow, syntes han kendte dette unge, angliserede Ansigt .. Hvem var han? Hvor havde han set ham før? Han huskede ikke rigtig .. Det forekom ham .. Serkow gik videre over mod Stentrappen.

Han maatte standse paa ny .. Med et Ryk og en pludselig indre, kold Bevægelse .. Amerikaneren! Amerikaneren fra Czeko-Slovakiet .. den Nat med Jernbanetoget .. Wekeli Station .. og y o u c a n g o t o h e l l....

— Journalisten .. hviskede Russeren hen for sig.

Han skyndte sig efter Kommissæren, Hr. Modieff, der allerede var steget op ad Trappen .

Da de to Russere gik igennem Forstuen for at træde ind til Hr. Bardjeff, bukkede Roopers let for begge Herrerne, slugende den første med Øjnene. Eksecutiv-Komitéen saa et Øjeblik paa den unge Amerikaner, saa traadte han ind ad Døren, som Serkow havde aabnet for ham .. sørgende for at vende Ryggen til den Fremmede....

Inde i Lokalet rejste alle de Tilstedeværende sig, mere egentlig af en fælles Indskydelse end efter Ordre. Serkow grundede sig næsten forbitret paa Amerikanerens Navn .. Hvad var det, han hed .. Roberts? Ruckton? .. Rom .. Ro.... Han k u n d e ikke huske det .. k u n d e ikke komme paa det....

— Hvem er den Herre, som venter derude i Forstuen? spurgte Modieff Chef-Kommissæren for Nikolajevsk.

Hr. Bardjeff henvendte sig til Fuldmægtigen.

— Ja, hvad er det for en Mand? spurgte han. Hvem er han?

— En amerikansk Læge, attacheret Røde Kors, svarede Tenikin Chef-Kommissæren.

— Hvad vil han? spurgte Modieff, hvis tunge Skikkelse blev staaende midt ude paa Gulvet.

— Jeg beklager, svarede Hr. Bardjeff. Jeg har endnu ikke faaet hans Ærinde at vide. Han har indgivet en Ansøgning om at faa paategnet sit Pas til Moskva. Og en Introduktions-Skrivelse til et af Eksekutiv-Komitéens betydeligste Medlemmer.

— De er alle lige betydelige, bemærkede Modieff mørkt.

— Ja, sagde Chefen, ligesom angrende sin Vending.

— Han kan tale med mig, hvis han vil os noget, fortsatte den gamle Eksecutiv-Kommissær. Han har ikke noget at gøre i Moskva.

— Her er hans Kort, sagde Tenikin og rakte det til Modieff.

Kommissæren saa paa Kortet. Serkow traadte hen til ham. Han hviskede ham noget i Øret. Modieff rynkede sine graa Bryn og sagde henvendt til Hr. Bardjeff:

— Bed den Fremmede komme ind.

Chef-Kommissæren nikkede til Fuldmægtigen, der gik hen og aabnede Døren ind til Forstuen.

— Entrez, s'il vous plait, Monsieur, sagde Tenikin med stærkt russisk Akcent.

Roopers traadte rask ind i Lokalet. Mændene havde indtaget deres Pladser. Kommissariat-Skriverne

ved deres Pulte, Hr. Bardjeff ved Bordet bag Skranken, Alexander Tenikin ved Bordets ene Ende, Modieff paa en Stol foran dets anden, med Benene over Kors og med Front mod den Indtrædende. Serkow havde stillet sig hen ved Vinduet med Ryggen til de Tilstedeværende.

— Deres Navn? spurgte Chef-Kommissæren for Nikolajevsk.

Roopers studsede ved det korte og knappe i Hr. Bardjeffs Tonefald.

— Jeg har afleveret mit Kort, svarede Amerikaneren i samme Tone, idet han saa hen paa Fuldmægtigen.

— Derfor kan De godt gentage Deres Navn, vedblev Chefen.

— Harold Champber, Attaché ved det amerikanske Røde Kors i Rusland.

— De er Læge?

— Jeg er medicinsk Student.

— Ah, De er Student .. gentog Hr. Bardjeff med et Smil.

Roopers fandt ingen Anledning til at svare. Han stod og lod sit Blik vandre fra den ene af de Tilstedeværende til den anden. Det forekom ham, at disse Mennesker iagttog ham med hemmelig Interesse og den yderste Lydhørhed. De sad allesammen, som om de voterede....

Modieff bøjede sig let mod Bordet og hviskede et Par Ord til Chef-Kommissæren. De undgik Amerikanerens Opmærksomhed.

— Og hvad er Deres Ærinde?

— Jeg har gjort Rede for mit Ærinde i min Ansøgning til Kommissariatet, svarede Roopers.

— De ønsker at rejse til Moskva?

— Ja.

— Hvad vil De i Moskva?

— Det staar i min Ansøgning.

— Er det saa vigtige Ting, at De ikke kan gentage dem for de Tilstedeværende? spurgte Hr. Bardjeff, idet han kneb Øjnene sammen og saa længe paa Amerikaneren.

— Ja!

Roopers Stemme lød kort og haard.

— De vil træffe sammen med et Medlem af den russiske Regering, et særligt Medlem af Eksecutiv-Komitéen? Hvad vil De dette Medlem?

— Jeg ønsker nogle Lempelser i Kontrollen med Medlemmerne af det amerikanske Røde Kors....

Ved disse Roopers Ord slog Chef-Kommissæren for Nikolajevsk en skraldende Latter op....

— Ha, ha, ha, ha. — Og saa tilføjede han for sig selv: Ja, disse Amerikanere....

Modieffs Ansigt var blevet tungere og mere lukket end før. Han flyttede ikke sine blyfarvede Øjne fra Roopers. Paa ny henvendte han nogle Ord til Hr. Bardjeff.

Der blev stille i Lokalet. Hr. Bardjeff sagde:

— Jeg erklærer Dem herved for arresteret....

Det gav et lille Stød ude i Roopers' Fingerspidser...

— Beg you pardon? sagde Amerikaneren og lod, som om han ikke forstod Kommissæren.

— Jeg er mere villig end De til at gentage mine Ord: Jeg erklærer Dem for arresteret.

— Hvorfor?

— Ganske simpelt fordi De staar og fører den russiske Regering bag Lyset.

— Vil De bevise Deres Beskyldning?

— De er ikke Læge. De er Journalist .. Deres Navn er ikke Campber. Men noget andet .. De arbejder ikke for at hjælpe Rusland i dets Nød mod Fattigdom og Sygdomme. Men De arbejder for en den bolschevikiske Regering fjendtlig sindet amerikansk Presse....

I det samme vendte Serkow, som hidtil havde staaet og set ud af Vinduet, sig mod Amerikaneren.

— Serkov, sagde Chef-Kommissæren, henvendt til Agenten. Kender De den Herre?

Roopers stirrede paa den sortsmudsige Russer med Bæver-Ansigtet. Han havde genkendt ham .. ham .. Potro.... Potronieff! Potronieff!

Roopers var blevet bleg. Han kunde ikke flytte sig ud af Stedet. Han kunde ikke faa Tænderne fra hinanden .. Saadan bed han dem sammen .. for at staa fast....

— Ja, jeg kender den Gentlemen, svarede Serkow roligt. Men jeg husker ikke hans Navn.

— Jeg husker D e r e s, tog Roopers Ordet. De er Mr. Potronieff.

Alle de Tilstedeværende saa paa Serkow. Denne sagde:

— Jeg k a l d t e mig Potronieff, da jeg ikke fandt, at jeg skyldte nogle tilfældige Medrejsende at oplyse dem om mit virkelige Navn.

— Meget rigtigt, bemærkede Chef-Kommissæren. Fuldstændig rigtigt. Mener du, Modieff, ikke det samme?

Eksecutiv-Kommissæren nikkede langsomt, idet han

trak sig i Skægget. Den Gamles Øjne veg ikke fra Amerikaneren....

— Well, sagde Roopers. Jeg k a l d e r mig Campber, men mit virkelige Navn er Roopers. Robert A. Roopers, »Associated Press«, New York. Journalist og Medlem af det amerikanske Røde Kors....

— I Egenskab af Journalist, nej! indskød Hr. Bardjeff. Det glæder mig, at De ønsker at tilstaa.

— Jeg har intet at tilstaa. Grunden til mit andet Navn er, at det amerikanske Røde Kors ikke er tjent med at have Repræsentanter for Amerikas Presse i dets Midte..

Paa ny slog Hr. Bardjeff en Latter op.

— Ha, ha, ha. D e t kalder jeg Frimodighed .. Og samtidig med en saadan Selverkendelse nægter De at have noget at tilstaa? De indrømmer jo .. De indrømmer jo....

Modieff lagde sin Haand paa Hr. Bardjeffs Arm og sagde noget.

— De ønsker i Deres Ansøgning at træffe sammen med et betydningsfuldt Medlem af det russiske Sovjet. Et Regeringsmedlem. Et Eksecutiv-Medlem, sagde Chef-Kommissæren til Amerikaneren. Dette Medlem, Modieff, er kommet til Stede. Det er den Herre der. De ønsker at interviewe dette Medlem. Modieff er villig til at lade sig interviewe. Men forinden forlanger han oplyst, h v o r f o r De sejler under falsk Flag og Deres Motiver til paa hemmelighedsfuld og mistænkelig Maade at nærme Dem det øverste, russiske Raad, ja selve dets Formand....

— Jeg har ingen andre Motiver end at meddele det amerikanske Folk Nyt fra Rusland.

Modieff bøjede sig atter mod Chef-Kommissæren.

— Medlemmet af Eksecutiv-Komitéen spørger Dem om, hvad De vil vide, fortsatte Hr. Bardjeff.

— Jeg ønsker at tale med Hr. Modieff alene.

— Kan ikke tilstedes, svarede Kommissæren.

— Jeg ønsker at vide, om Rusland forhandler med Ententen om Anerkendelsen d e j u r e.

— Forinden Modieff svarer Dem, vil han vide, om det er Deres Hensigt at skrive om russiske Tilstande i Almindelighed?

— H v o r f o r ønsker Hr. Modieff dette oplyst?

— Vil De svare aabent og ærligt?

— Ja, jeg vil skrive om, hvad mine Øjne ser. Jeg vil skrive saaledes, at det maa interessere det amerikanske Folk at læse om det ulykkelige Rusland.

— Meget godt. At l æ s e om Rusland. Men ikke a r b e j d e for Rusland?

— O g s a a arbejde, naturligvis, svarede Roopers, hvis Ro helt var vendt tilbage.

Hr. Bardjeff snakkede nogle Ord med den Gamle.

— Der spørges, hvilke Garantier De kan yde for, at De skriver til Ære for det bagvaskede, russiske Sovjet?

— Min Ærlighed, svarede den unge Amerikaner.

Der blev en Pause.

— Da Modieff ikke rigtig kan forestille sig Begrebet »journalistisk Ærlighed« — — —

Roopers afbrød:

— Her er ikke Tale om Ærlighed i journalistisk Forstand — —

— De maa ikke afbryde mig! sagde Chef-Kommissæren lidt irriteret — — — forlanger han, at De lægger Deres politiske Overbevisning for Dagen .. Han ønsker

følgende Spørgsmaal besvaret med et tydeligt Ja eller Nej. Er De Bolschevik?

Dette er en Fælde, tænkte Amerikaneren. De vil vide, om jeg taler fra Leveren! Eller vil de — —? Han afbrød sin egen forvirrede Tanke og valgte Oprigtigheden. .....

— Nej! svarede Roopers kort og bestemt.

Hr. Bardjeffs Ansigt formørkedes. Alle Mændene saa med faste, rolige, men fjendtlige Miner paa den amerikanske Journalist. Modieff sad ubevægelig. Chef-Kommissæren tog paa ny Ordet:

— De er Ruslands Fjende, Monsieur. De er ikke Bolschevik. De kommer for at bekæmpe os. Ikke for at hjælpe os. Da De er vor Fjende, vil alt, hvad De skriver, i bedste Fald kun kunne skade os.

— Hvem siger, at jeg er Ruslands Fjende? spurgte Roopers.

— Kommissariatet ønsker ikke at stille eller besvare Dem flere Spørgsmaal. Jeg har Ordre til at opretholde Deres Arrestation. De er anklaget for Spioneri....

Roopers stirrede paa Modieff. Denne flyttede ikke Øjnene.

Hr. Bardjeff fortsatte:

— Kommissariatets Medlemmer træder nu sammen for at fælde Deres Dom, som Modieff, Medlemmet af den russiske, revolutionære Regering, har Myndighed til at underskrive....

Mændene samlede sig hurtigt om Bordet....

Roopers følte Jorden forsvinde under sine Fødder...

Han sagde:

— Well. Men jeg anerkender ingen Domfældelse, før De fører Bevis for min Skyldighed.

— De er dømt for Deres politiske Overbevisning...

— Er dømt....? mumlede Roopers og saa paa Mændene. Hans Øjne flakkede .. Skulde han gøre Springet ud gennem Vinduet....? Skulde han slaa et Par Stykker af disse Slyngler i Gulvet....? Han tænkte paa Døren....

Der lød Skridt udenfor....

Nogle Soldater .. Skildvagterne traadte ind....

Den arbitrære Domstol dømte den Dag i Nikolajevsk en amerikansk Journalist til Døden .. Han kunde kun være til Skade for Sovjet....

Da Roopers blev ført ned i Gaarden, gav Modieff en Ordre til Mændene. Nogle Ord, Roopers ikke forstod. Han blev af Soldaterne ført ned til Jernbanestationen, ledsaget af Fuldmægtigen, Alexander Tenikin.

*

Doneman mener i sit Brev, at Roopers Dødsdom er blevet eksekveret i Moskva. Han gætter ogsaa paa Borodino eller Markerne langt udenfor Nikolajevsk.

Jeg tænker engang imellem paa Robert A. Roopers. Som Regel hver Gang jeg læser om Ruslands Anerkendelse de jure. Var Dommen over ham gyldig, saalænge Rusland lider under en ulovlig Regering? Eller gjorde hans Ærlighed den gyldig?

HAN MAATTE GØRE DET.

DER var en klog Mand, som engang sagde: »De eneste Mennesker, der er noget ved, det er dem, der er noget i Vejen med.« Er disse Ord ikke meget dristige, er de i hvert Fald meget menneskelige. Jeg begynder ikke min Broders Historie med det paradoksale Citat af en prøvet Kender af Menneskenaturen for at insinuere, at der var »noget i Vejen med« min Broder. Der var aldeles ikke noget i Vejen med ham. Han udvandrede til Amerika, fordi han m a a t t e. Det var hans Natur imod ikke at gøre det. Ja, det var netop Sagen: Han maatte gøre det. Hver Gang han fik en Indskydelse, heldig eller uheldig, saa var det bestandig dette: Han maatte gøre det.

Læser, Læserinde, De kender sikkert denne ulyksalige Menneskesjæl, der lider under en ufattelig Rigdom paa Indskydelser og Impulser. Hans Sind er et Kildevæld af springende Idéer, hans Nerver er et Skatkammer af Forehavender, og han har ingen Ro paa sig, før han har realiseret sine Idéer og fulgt sine Tilskyndelser, ja, han synes ligefrem, at hans Liv er spildt, hvis han ikke faar overkommet alt mellem Himmel og Jord. Han er ingen moderne »Stundesløs«; thi den Stun-

desløses inderste Væsen er en uhyre Forfjamskelse over ingenting at have at gøre. Men Manden, der »maa gøre det«, er rolig af Ydre, hans Sjæl er blot en Vulkan af Muligheder, han er ved at sprænges af indre Kraft og af Lyst til at arbejde, skabe, opleve og udfolde sig. I bedste Tilfælde er han et værdifuldt Menneske, der arbejder for ti, overkommer det utrolige og naar vidt i denne magelige Verden. I værste Tilfælde er han netop denne ulyksalige, umodne Sjæl, der v i l alt, men intet naar at udføre. Det maa ogsaa tilskrives pur Umodenhed for min blonde Broders Vedkommende, naar han maatte gøre alt, give sig i Lag med alt, for at prøve sig selv, for at finde sig selv. Mange Forældre er tilbøjelige til for tidligt at begræde denne Type paa en Søn, der ofte kommer i Ulejlighed paa Grund af sin impulsive Natur, fordi han netop maatte gøre det, — han kunde simpelhten ikke lade være med det. Han var i Vold af en ubændig Lyst til at handle i det givne Øjeblik, det »spændende« Øjeblik, det »psykologiske« Øjeblik. Og ofte er Typen uheldig, trættende i det lange Løb, tragisk i sin yderste Konsekvens. Han kan koste sine Forældre mange Penge, han kan krænke visse borgerlige Synsmaader, ja, han gaar ikke af Vejen for at komme i Klammeri baade med Politi og Brandvæsen, med Chauffører og Natvægtere, Opvartere, Godtfolk, Sporvognskonduktører o. s. v., Mennesker, paa hvis Bekostning Vittighederne formes i hans af Naturen lyse Hoved —, Mennesker, han enten unødigt skælder Bælgen fuld, fordi han m a a gøre det —, eller ulejliger med sine harmløse Uglspilstreger.

Denne Beretning om min Broders Ungdom begyn-

der under Krigen, da han var en ren Dreng, Gymnasiast i Borgerdydskolen, senere Flygtning fra sin Studentereksamen, blev Vekselerer i den rette Tid — altsaa en Slags Vekselererlømmel, for han var end ikke Voksen, før Pengene rullede mellem hans Hænder i stride Strømme. Han hørte en Overgang under Krigen til en meget fremtrædende Gruppe Børsmænd, der »laa« i Sukker. Og han laa godt. Han hvilede trygt i Sukker, sov længe om Morgenen, gik i Byen og vendte hjem til sin Mor med et funklende Guldarmbaand med schweiziske Rubiner. Jeg korsede mig, jeg var ung »Forfatter«, skrev Vers til 8 Kr. Fjerdingkarret, og min langt yngre Broder kom hjem med Rigdomme efter Rigdomme. Jeg tror simpelt hen, naar Talen var om at hausse et eller andet Papir, at han maatte gøre det. — Han kunde ikke lade være. Pengene, Formuerne, Rigdommene laa paa Fortovet. Kunsten var blot den at bukke sig for at tage dem op. Og Drengen maa jo i denne Henseende have været en Mester. Vi vidste Intet om hans Forhold til sit Firma. En skønne Dag, da Sukker og alt andet »droppede« og Derouten rigtig tog Fart, mødte han hjemme en Eftermiddag med et stort Smil og tomme Lommer. Han ejede ikke en Klink, havde lige klaret alt, paastod han, det viste sig senere, at han havde faaet Henstand hos en god Ven med et lille Laan, der dækkede hans Underskud ved Spekulationerne. Dermed var dette Eventyr forbi. Børsen »gav« ikke mere, det var »surt«. Nej, der maatte anden og ny Handling til. Det skal siges til min Broders Ros, at han aldrig »laa stille«. Dødvande kendte han ikke. Hvor han var, skete der noget. Hans Sind var et Orkester af Overgivenhed og

uafladelig Lyst til Spilopper, Eventyr og Gavtyvestreger. Han var virkelig ung, i evindelig Aktivitet, og hans Fond af Udholdenhed var utømmeligt. Han var f. Eks. en fortræffelig Fodboldspiller, han spillede med sjelden Elan en »venstre Haand« i Tennis og svømmede som en Delfin. Han var ogsaa et Særsyn, med Skam at melde, til at give Penge ud, selv naar han ikke ejede en Øre. Enfin, han maatte Gang paa Gang tørne ud i Tilværelsen under ny Former. I Amerika lærte han bl. a. baseball, Ridning og at deltage i en Rugby-Kamp paa Liv og Død, her var det, at det gik ham ilde, men det er kun en Del af Historien.

En kold Januar-Dag startede han til Staterne. Brevene, han sendte sin Mor, handlede udelukkende om de Ture, »Oscar II« tog i Vandet. Af hans drabelige Beretninger om den voldsomme Søgang under Overfarten fremgik det, at han førte en levende og malende Pen, der i korte Brudstykker og ukunstlet Prosa udtrykte hans ungdommelige, barokke Fantasi. Sandheden i Ære gik han over ved at skrælle Kartofler — paa sin Vis et beundringsværdigt Hverv, han tog Konsekvensen af sin Tilværelses Primitivitet og Tilfældighed, han havde ikke faa Opkastninger, døjede nok en Del i de barske Vinterdage paa Atlanterhavet, han tilstaar, han græder Taarer, Skroget bliver sentimental, flere af Brevene fra denne Rejse viser ham fra en forknyt, blid, hidtil ukendt Side. Straks ved Ankomsten til New York vaagner et frygteligt Tingel-Tangel i hans Korrespondancer, Huj og Hast, og hele New York larmer i Brevenes henrykte og hovedkulds Linier. Det er umiddelbart efter denne Ankomst til New York, at min Broder begynder Omtalen af Silliman Hills.

Hills var en f e l l o w, han maatte have truffet under de første Dages Ophold i New York. Han maa have været en Mand af min Broders Type, de er ofte sammen, følges ad i Tykt og Tyndt. Silliman Hills er en »glimrende Fyr«, en »rask Dreng«, en »god Kammerat«, og hvad ellers et sundt Menneske kan være. Desværre for Hills havde min Broder en rig Onkel i Mount Arlington, tre Timers Kørsel fra New York Central. Thi Hills bliver pludselig overladt til sig selv, han lader sig hverve paa Gaden til Hæren og kommer til Fort Slocum, medens min Broder ruller til Onklen i Mount Arlington, og under Paaskud af at skulle uddannes som Ingeniør paa Grammofonfabrikerne i R a c i n e — der, hvor der staar en Statue af en Brandmand foran Kontorbygningen — sætter Onklen ham til at være Familiens Barnepige, hvad der ærgrede min Broder dybt. Men han maatte gøre det. Det var Onklens Ønske. Han skulde bekoste Nevøens Uddannelse til Ingeniør, men fik samtidig en paapasselig Barnepige; thi min Broder elskede Børn. I Amerika er det som bekendt Kotyme, at Mænd er Barnepiger, i ret stor Udstrækning. I Hjemmene bliver Mændene de egentlige Pattebørn; — thi amerikanske Kvinder finder, at Ægtemændenes egentlige Opofrelse for den hellige Ægtestand bedst sker Fyldest ad denne ideelle Vej — — — Det tager sig saa »smukt« ud. Mændene paatager sig Barnepigernes Roller, mindre, fordi de har Lyst til det, end fordi de maa gøre det. —

Medens min Broder i denne Egenskab tilbringer et Vinterhalvaar i Mount Arlington med megen Skøjteløbning og lidt polyteknisk Lekture pro forma — be-

retter hans Breve om Silliman Hills, som min Broder savner og beklager at have mistet. Han sender i et af Brevene et Billede af Hills, en høj, lys Amerikaner med et besynderligt Modsætningsforhold mellem Skikkelsens maskuline Kraft og pompøse Firskaarethed — og Ansigtets umyndige, saa at sige buttede Barnetræk .. Han ser da storartet ud, bemærkede vor Mor. Synes du? svarede jeg. Han ser mig lidt blødagtig ud....

Og jeg læste paany Brevene, der handlede om Silliman Hills. Naar jeg saa nøje efter, var der i Grunden ingen Grænser for Silliman Hills vidunderlige Egenskaber. I Sandhed: Han maa have været et sjældent Menneske .. Hvorfor havde denne Mand aldrig ført det til noget? Han var jo dog Amerikaner? Hvorfor flakkede han rundt ligesom min Broder? Naa, jeg maatte ræsonnere logisk: Min Broder havde i Grunden heller ikke ført det til noget, saa for den Sags Skyld behøvede der jo ikke at være noget i Vejen med Sillimann Hills.

Barnepigevirksomheden i Mount Arlington holdt Nevøen ikke ud. Tilmed havde han nær gaaet hen og forlovet sig paa Tante Carrie's Foranledning. Hun havde regnet Partiet ud, stor, tyk Pige, Bunker af Penge, 47,5 i Fodtøj og en Formue i Guld i Munden. Men min Broder væmmedes, han har nu aldrig kunnet udstaa tykke Piger, som jeg derimod synes kan have deres Charme. — Han sagde Nej Tak, altsaa ikke højt, saa alle og enhver kunde høre det, men i sit Hjerte. Der lød det usvigeligt Danske, ja Kjøbenhavnske: Jeg kan holde mig .. Jeg maa i denne Forbindelse sige, at min Broder altid er blevet sit Modersmaal tro: Om det saa er »H. P. 13 Øre« forekommer dette etymologisk ubestemmelige Udbrud,

dette ophøjede Revue-Mundheld i hans ivrige Øjeblikke. Ligesaa Rariteter som: »Det si'r du ikke« og »Jeg kommer der ikke«, bortset fra, at det unge Menneske i øvrigt er en underholdende Fortæller og skriver et upaaklageligt Dansk. Nægtes kan det ikke, at det engelske Sprog begynder at spille en Rolle i hans Breve, men det er ganske bevidst, lidt Stolthed og lidt Lapsus, han siger f. Eks.: »Kald mig op i Telefonen«, han »gør Venner« o. s. v. Pludselig stikker han af fra Onklens Hus i Mount Arlington, han fabler om Rejser og Vagabondering, han faar igen »en Periode«, et »Tilfælde« af akut Oprørskhed imod Livets dødbringende Kedsommelighed og Menneskenes Evne til at udnytte hinanden. Han tager til New York, henvender sig paa N. C. S., søger og faar Plads som Jernbaneportør i Chicago. Paa denne Maade faar han gratis Rejse ind i Landet, men han springer af Toget i Nærheden af Milwauke og søger sydpaa ad Floder og Jernbaneskinner, snart som Farmer, snart som Fyrbøder paa Floddamperne. Han kommer til New Orleans, vi hører ikke fra ham længe, han er, sagt med sine egne Ord, utvivlsomt »paa'en«. Endelig, afsendt fra Pasadena, faar vi et Prospektkort fra ham, han fortæller, at han har kørt i Toget i »Ugevis«, gennem Prærierne, efter ved den meksikanske Grænse at have ladet sig hverve som amerikansk Soldat: Flyvertjeneste. Bestemmelsesstedet: Honolulu. Han er paa Vej til San Francisco for at lade sig indskibe til Hawaii. Humøret er højt, ingen Penge i Lommen, kun Billetten. Kontrakten lyder paa mindst 4 Aars Tjenestetid. Han maatte gøre det. Sandsynligvis har han ikke haft andet Valg, hvis han ikke har ønsket at dø af Sult. Det er ogsaa

muligt, at det blot er en Indskydelse, der har kostet ham fire Aar af hans Ungdom i fremmed Tjeneste....

Han begyndte som Menig, 3d Engineers, Shofield Barracks. H. T. Honolulu. Ordret. Vi faar Fotos med Knægten i fuld Krigsmaling, amerikansk Uniform, Hatten i Panden, Hageremmen er en Nakkerem. Det rygtes hurtigt, at den unge Dansker er en fortrinlig Fodboldspiller, følgelig avancerer han, bliver hurtigt Corporal, Sergeant og Staff-Sergeant efter to Aars Forløb med en Kommando paa 280 Mand. 24 Aar gammel: Stabssergent. Det er dog et Særsyn. I Danmark er Stabssergenterne efter klassisk Mønster tandløse Methusalemmer eller robuste Oldinge, pensionsberettigede, dekorerede, kan se tilbage paa 40 Aars tro Tjeneste. Paa Honolulu gaar det hurtigere. Men der er Mulighederne flere, større og livsfarligere: De hedder nemlig: base-ball, foot-ball og Rugby. Fodbold kan gaa an, selv om det sker, at en Mand brækker Benet. Base-ball er allerede værre, her gaar det paa Livet løs, Arme og Ben gaar af Led, men Rugby er det rene morderiske Haandgemæng, her sker det ofte, at en Spiller bliver slaaet ihjel. Sporten er udartet til Gladiatorer i Kamp, til Radbrækning, og vi gyser alle hjemme over Billederne, min Broder sender hjem. Han er sit Holds Fører, klædt paa med Maske, Panserhue, en Slags Gummibrynje, Skinner og Handsker. Da er det, under disse Kampe, at Silliman Hill's Navn paa ny dukker op.

Min Broder har pludselig faaet ham mellem sine Folk. Hills maa af en eller anden Grund have ansøgt om Forflyttelse fra Amerika ud til en af Besiddelserne, og tilfældigt træffer de to Venner hinanden. Men hvor

har dog Silliman Hills forandret sig. Det er, som om det barnlige er veget fra hans Træk, og det Buttede er blevet til det Brutale. — Hvad er der i Vejen? spørger min Broder. Hvad er der hændt dig i den Tid, vi ikke har set hinanden? »Hændet mig? der er ikke hændet mig noget,« svarer Hills. Men Uroen i hans Øjne siger, at han lyver. Hills er stadig Menig, han er lidt dvask i Tjenesten, kun i Rugby-Kampen lever han op. Saa kæmper han ved min Broders Side og Holdet vinder den ene Kamp efter den anden. Det er, som Silliman Hills vil glemme noget, han arbejder i base-ball som et vildt Dyr, og i Rugby er det den visse Lemlæstelse at blive hans Modstander.

En Dag i Maj Maaned kæmper 3d Engineers mod et Honolulu-Infantery-Hold, Spillet er Rugby, og under denne Kamp er det, at min Broder brækker begge sine Ben. — Men hans Hold vinder. Obersten indstiller ham til Forfremmelse til Løjtnant. Aviserne overøser starbooter (noget som Stjernekæmper«) med Hædersbevisninger. Damer i Honolulu sender ham Blomster. Men fra denne skæbnesvangre Dag kører han i Rullestol, Lægen mener foreløbig i seks Maaneder. Hans Hjem er nu paa Militærhospitalet, og Silliman Hills er blevet hans tro Oppasser.

Der gaar lang Tid; vi frygter, min Broder skal sidde i Rullestol Resten af sit Liv. Men en Dag modtager Moder et Brev, et meget langt Brev, det længste, hun nogen Sinde har modtaget fra sin Søn, og dets Indhold lød omtrent saaledes:

»Jeg er nu oppe igen, takket være den omhyggelige Pleje, jeg har faaet. Obersten har været her med min

Udnævnelse til Løjtnant, og han lover mig en stor Fremtid i den amerikanske Armé, hvis jeg b l i v e r. Men jeg bliver ikke her længere. Jeg kan ikke gøre for det — men jeg m a a noget andet nu — sandsynligvis vil jeg gaa til Indien — der har jeg aldrig været før. Af alle, som har plejet mig og vist mig Opmærksomheder under min Sygdom, har Silliman Hills været den mest opofrende. Jeg kan ikke beskrive hans Tjenstvillighed og Omhu for mig. Men ak, kære Far og Mor, det er en sørgelig Historie med Silliman Hills. Jeg skal kort fortælle Eder den.

Da jeg havde været paa Hospitalet i fire Maaneder, mente Lægen, at jeg var blevet saa rask, at jeg kunde begynde min Tjeneste igen. Jeg overtog Kommandoen paa Kontoret, og en Dag, da jeg sidder og fører en Liste over mit Mandskab, som arbejdede med noget Luftskyts ude paa Pladsen foran Barakkerne, banker det paa Døren, og to civilklædte Mænd træder ind paa Kontoret. De kom fra New York, de viste deres Skilte. Det var to P o l i c e m e n.

— Vi ønsker at tale med Jimmy Hawker, — siger den ene.

— Jeg har ingen af det Navn blandt mine Folk, svarer jeg.

— W e l l, det er ogsaa tilstrækkeligt at tale med Silliman Hills.

Da sank Blodet fra mit Ansigt .. mærkede jeg.

— Hills? Hvad vil d'Hrr. Hills? stammede jeg.

— Vi vil have ham med....

— Med?

— Til New York. Vi vil erklære ham arresteret.

— Arresteret? gentog jeg. — Hvorfor?

— Han har myrdet sin Hustru. — —

Det svimlede for mig. Hills var ikke Hills, men Hawker. Han havde myrdet sin Hustru.... Vidste jeg af, at han nogen Sinde havde været gift?

Jeg maatte gøre det. — Jeg maatte gaa ud og kalde paa Silliman Hills og sige til ham, at der var nogen, som ønskede at tale med ham. Det var en tung Pligt, der paahvilede mig, at skulle udlevere én af mit Mandskab og min Ven til Politiet. Men det var den Dag som paa saa mange andre Dage. Jeg maatte gøre det. —

Hills blev ligbleg, da han saa Politibetjentene. Han gav sig straks til Kende. Jeg vidste, hvad der ventede ham i New York .. Jeg selv blev saa ilde tilpas ved Episoden, at jeg meldte mig syg, og der gik mere end en Maaned, før jeg forvandt Indtrykket af Begivenheden. Nu er jeg snart fuldstændig rask, og saa rejser jeg til Calkutta.«

Og naar min Broder gør en Ting, er det, fordi han maa gøre det. —

FORTÆLLINGEN OM DEN OBJEKTIVE SKØNHED.

DET skete en Søndag Eftermiddag, at nogle uforbederlige Elskere af deres By, nogle typiske Kjøbenhavnere havde grupperet sig under 10-Meter-Vippen ved en Kapsvømning paa den navnkundige Badeanstalt »Helgoland«. Kompleksets Tage brødes med et Solskin, der styrtede gennem Sommerens Rum som et Vandfald af Himmerigs-Varme, som en Glans af Naturens Glæde over lykkelige og sunde Mennesker. Luften, der klang af udfordrende Blaat, bar Genlyd af Dagens dæmoniske Hornorkester, hvis metalliske Musik akkompagnerede Plaskene af kvindelige Pingviner og springende mandlige Marsvin. Sejlende paa deres udbredte Vinger gled Kvinderne som skønne og svævende Fugle ud i Rummet, i Springets bedaarende Bue, baaret af Balancens Ynde og Ro, fulgt af tusinde undrende og beundrende Øjne, hvoraf adskillige for første Gang fattede B e v æ g e l s e n s harmoniske Vidunder.

Det var ikke alle i den lille Gruppe Tilskuere, der fattede den, Baronen længtes efter Galopbanen; thi disse Kvinder bragte ham til at tænke paa springende Heste.

Grosseren ved hans Side nød Synet af sejlende kvindelig Slankhed. Han tænkte ærbødigt paa Skab-

ningens Vidunder: Hvor h u n er smuk, hvor hun s v æ v e r. Velskabt! Det er det almen-menneskelige Diplom, en Mand med Grossererens Dannelse og kulturelle Dømmekraft kunde give en Kvinde med en fuldendt Figur. Væddeløbet i Vandet mellem Mændene, som havde en brutalere og mere ophidsende Karakter end de fine, afmaalte nuancerede Spring, interesserede ham mere. Her var Kamp, Iver, Brus og Aandenød. Her var Udfoldelse af den Hastighed, som han elskede, uden at forstaa hvorfor. Han kom til at tænke paa sit nyanskaffede Automobil.

Digteren, som sad bag ved Grossereren, var gaaet ud paa »Helgoland« i det Øjemed at opdage blot et Glimt af guddommelig Skønhed ved moderne-sportslig Liv. Han havde aldrig forstaaet de evige Værdier i dette. Han følte sig anmasset af disse mange Mennesker, ensom, fraværende og nervøs. Hans egen indre Verden af arbejdende, uformelige Visioner kolliderede ustandseligt med dette sportslige Postyr —, som han ikke forstod »havde noget med Skønhed at gøre«. Men hans Ven, Kritikeren, som sad ved hans Side, sagde til ham:

— Vil du bemærke denne springende Kvindes Holdning i Luften. Disse bundne Kræfter i Ligevægt beskriver Springets Parabel, og skaber Faldets buede Ro. Sé, nu. se —.

— Ja, — sagde Digteren, — det er monumentalt. —

— Rigtigt! Den næste Kvinder deroppe, der forbereder Springet, er en levende Skikkelse, hvis Stil og afsluttede Form giver os Ret til at parallelisere hendes Holdning med Holdningen i de bedste Skulpturer —.

— Ja, — sagde Digteren straks og forstod. — Hun er et Udtryk for plastisk Liv —.

— Dér ser du — sagde Kritikeren. — Har vi Lov til i vor Søgen efter Skønhed i dens oprindelige Former, at se bort fra denne Detalje i vort mangfoldige og moderne Liv?

— Dette er ikke moderne — sagde Digteren —. Det er et Glimt af noget evigt. —

— Ved Begrebet »moderne« — sagde Kritikeren, ærgerlig over Digterens paa dette Punkt forunderlige Naivitet —, forstaas naturligvis det stedse nye, det oprindelige. Det der ikke er inficeret med den Tradition, som betyder Forsumpelse. —

Baronen lyttede irriteret. Grossereren fik for første Gang i sit Liv Traditionen at se i dens sande Lys. Han syntes han hørte noget, han aldrig havde hørt før —. Snedkersvenden, som sad med sin Kæreste paa tredie Række, lyttede fornøjet.

— Hastigheden har sin Skønhed — vedblev Kritikeren og pegede —. Se paa Svømmerne, som nu er i Opløbet. Rent malerisk set maa du beundre Vandets Lys op imod det hvide Brus, de røde, pustende Hoveder, der staar i voldsom Kontrast til de øvrige Farver. Dette er imidlertid Billedets rent overfladiske Virkning. Men hvis du vil iagttage Bevægelsen, Svømmernes nære, indbyrdes Forhold til hinanden, vil du opdage en Finhed i Virkningen mellem de arbejdende Skikkelser. Der er en dybere Rytme, der forbinder deres Bevægelser. De tegner sig frem, og deres Arme og Ben danner er formelig Knipling af Linier og Bevægelseslinier for dine Øjne, Linier, der kommer og forsvinder —. Dette er ikke Sport, min Ven.

Men det er den underbevidste Synsvirkning, der gør Svømningen smuk —. Du har vidst, at Svømningen (Bevægelsen) var smuk, men du vidste ikke, hvorpaa denne objektive Skønhed berobede. Nu véd du det.

Herpaa kunde Digteren ikke svare. Men han sad og iagttog den ædle, rene, perspektiviske Virkning mellem Badeanstaltens hvide Tage og nogle høje, damphvide Skyer .. Han begyndte at tænke i Farver, komponere et smukt Billede af Dagen i sin Bevidsthed:

Hvad er mit fattige Hjerte
mod flagrende, flammende Flag,
mod denne berusede Dag —?
Hvad er mit Indres Øde
mod blændende Skyers Liljer,
og Livet, der larmer af Viljer —
og larmer af Farver og Flag?

Er det min egen Glæde,
der løftes af Skyernes Hvælv,
og fødes igen i mig selv?
Er det en lønlig Lykke?
der vækket af Skyernes Smykke —,
vender, ak, Stykke for Stykke —,
sønderbrudt hjem til mig selv?

— — — — —

Baronen tog paa Galopbanen. Grossereren ind til Byen. Han skulde endelig spise før Teatertid. Snedkersvenden tog med sin Kæreste ud i Korups Have. Hvor de vilde se Revyen.

Hvad saa' Baronen af Strandvejens myldrende Liv? Forstod han at lytte til Cyklernes kvidrende Tog, til Klokker, til Klokker, til klingrende solfunklende Ekvi-

pager paa Vej til Hellerup og Charlottenlund, omgivet af Haver og Stakiter langs den brede, trygge Vej? Forstod han at vurdere Bevægelsen i de gamle Kastaniers Kuplen og Bølgen? Saa' han Detaillerne ved en smuk Husfacade, saa' han, hvorledes Villaerne steg op af det Grønne som gigantiske Blomster i Zinnober og Graat, med hvide, sirlige, sommerlige Vinduesrammer, probre Velkommen-Trapper og blinkende Messingdørgreb —, Havernes dybe Skygger og blad-skælvende Kroge, Solens Fald gennem Lysninger, ind mellem lykkeligt bøjede og sværmende Grene, Blomsternes hængende Paletter, Blomsternes blussende Karneval paa Murene, Eventyr Guirlander, Guirlander? Saa' han Sommerens hvide Kjoler, der med et Budskab om uvisnelig Ungdom, bølgende Ynde og evig Lyst gled ud imod Skovene, de danske Skove, Fortunen, Eremitagen, Bøllemosen og ind imod Holte og Rudersdal? Saa' han alt dette?

Men da Baronen ankom til Galopbanen, hvor Løbene var i fuld Gang, mærkede han Hasardørens Glæde i sig selv, et Pust af Anspændelsen hos ekstatiske Heste, der ligger horisontalt i Rummet, strækker som Broer af Flugt og Ynde over Hurdlerne, med de fine Hoveder søgende den førende Plads i Opløbet, som om den mærker Bifaldets Hænder-Risten. Han tænkte: Denne Kritiker har Ret. I denne Have, Dyrehaven, hvor Bøgene suser, Solskinnet regner sin Glædes-Ild mod Tribunernes Tage, mod tusinde, silkeskønne Toiletter, blomstrende Parasoller og Jockeyernes Orgie-Bluser paa denne Bane mellem flyvende Heste, Smil, Elegance, Sol, blændende Sommer, er den objektive Skønhed —. Den, mit Øje ikke saa', men lærer at se. Den, jeg aldrig har ænset

saa principielt, som jeg ser den nu. Den, der med sit Billede af dansk Natur i sit glødende Væddeløb-Zenith appelerer til m i n Sjæl, m i n Glæde, Hestene, Hestene, Hestene. Hvem ligger forrest? Denne Kritiker har Ret! Baronen var begejstret. Kan man glædes ved Synet af en Jockey, de antike Væddekørere i moderne Form? Det, Øjet ser, er en overfladisk Glæde, siger nogle. Men for os, som rækker mod Livets tusinde Nuanceringer, er den objektive Verden en spraglet Drøm, en lykkelig Oplevelse af Farver, Liv, Bevægelse og regulær Kraft. For os er Livet positiv Lov. Ve den, der kaster os Sten i Ansigtet for at splintre vort Smil.

Min Glæde den er som en snublende Storm,
der styrter mod skjulte Stene —.
Den falder og faar en forbitret Form —.
Ak, ligger jeg snublet og ene?

Min Glæde er slagen med Venskabs Ord.
Men en Rest af mig selv skal I finde,
engang naar der blodigt i Vennen bor
en Hund, min nærmeste Fjende....

Thi Glæden behøver den ringeste Røst
for at tolke en eneste Glæde —,
den, der er evigt den Slagnes Trøst,
Lykken ved ensomt at græde....

Saa blev det Aften. Skovtogene fløjtede paa Klampenborg Station. Folk med Kurve og Tasker. Folk med støvede Støvler, med brune Ansigter, i hvis Øjne Hjemmets Længsel stundom vemodigt og stundom lykkeligt ligger. Perronerne paa Klampenborg Station gemmer Stykker af vor Barndoms Historie. Vi kom, hvide i

Tøjet, med Bøgegrene i Hænderne, fest-trætte, med brogede Balloner og Skratter og harlekin-farvede Horn; thi vi havde været med vor utrættelige Fa'r og uopslidelige Mo'r paa Dyrehavsbakken. Men det var i gamle Dage, da »Bakken« var en Verden for os. Vi havde sprunget som Kid over Eremitagens Slette, vi havde gaaet hele Turen til Skodsborg! O, Barndommens hellige Skove, med forunderlig Fuglesang og Lyspletter af naadig Sol for vore Fødder, med Legens Poesi, med Boldspillets og Springenes Poesi, husker I dem? Husker I Haverne inderst i vor Bevidsthed, i Erindringens ukrænkelige Skød? O, Klampenborg, Skovtogenes Station, Barndommens Station.

— Ser du — sagde Kritikeren til Digteren, de sad inde i Haven paa Bellevue Strandhotel — Grunden til, at mange Kunstnere og Intellektuelle finder Øresunds Skønhed banal, er naturligvis den, at de ikke anlægger en stadig ny Betragtningsmaade over for den. De, for hvem Øresund er noget helligt, staar i Pagt med den historiske Naturtradition, og for dem bliver Øresund aldrig kedeligt —. Selv om vi agter og elsker Heiberg og Ploug for »Natten er saa stille« og »Dejlige Øresund —,« maa der da for Pokker findes en ny Synsvinkel, hvorfra du, uden at berøre deres, kunstnerisk set forældede Former, kan give din Glæde over denne Udsigt lyrisk Form. Du kan skildre den med stærkere, oprindelige Farver, benyt dig mere udpræget af Modsætningerne, f. Eks. de hvide Kuttere mod det blaa

Vand. Sæt Stjerner i dine Skibes Lanterner og giv Sejlene Vinger. Betjen dig af en forenklet Kolorit. Det giver Digtet, Billedet, Friskhed og Prægnans.

— Mener du det?

— For Eksempel, ja.

— Det er dit Alvor?

— Du tror jeg er Kanonfotograf eller Forbryder?

— Kære Ven — paa ingen Maade.

— Appeler til det stærkeste i dig selv. Vælg et Udgangspunkt for dit Digt ved f. Eks. at lade det faa lydlig Karakter af de tre Ord: S o l, S a n d, S ø d m e....

— Jamen M e n i n g e n? spurgte Digteren.

— Meningen kommer bagefter, naturligvis. Er du saa stort et Fæ, at du ikke kan begribe, at den første Betingelse for at kunne udtrykke en Mening er den at have et S p r o g.

Iøvrigt: Folk skal have alting ind med Skeer. Dem, der forsøger at appellere til den personlige Fantasi, hyler man »Svindlere« efter. Og imens forsumper Litteraturen. I »gængs« Sprog. Jo Tak —. Og egentlig er M e n i n g efter vore moderne Begreber jo kun, hvad man i gammel Kunst kalder M o r a l. —

— Det forstaar jeg ikke, sagde Digteren.

— Nej. Derfor: Lad os gaa.

De gik. Strandvejens Tusinder af Cyklister gled som en strømmende Illumination af St. Hansorme-Lygter ind mod den gamle By i den svale og farveskælvende Sommeraften. Digteren gik tavs ved sin Vens Side, optaget af Billedet af vor Tids karakterfulde Liv. Han var i Færd med at forme et Par Linier:

Jeg kender dem ikke, alle de der
sidder paa sagte syngende Cykler.
Jeg kender dem dog: thi de bærer min Barndom imod
mig —.
Hvor er da Lykken? — I myldrende Menneskers Midte.

Grossereren havde spist paa »Paraplyen«. Han var i Byens Hjerte. Dér havde han det bedst. Han huskede denne Mands Ord om det objektive. Ham Kritikeren. Aha, det genstandsmæssige. Velsagtens? Ja, han havde Ret: Et anseligt Fad Smørrebrød i Stjerneformat? Uforligneligt. Der var Rejer, Roastbeuf, Tomater med en egen kølig Rødme. Der var halvhuggede Sardiner, smuldrende Sild i smuldrende Æg. Radiser med røde Kinder og i grønne Kjoler. Dér var Steg, hvid som Sne, velsignet af ubeskrivelig pyntelig Agurkesalat. Tjener! Salt! Aah, hvor Grossereren spiste. I Himlen, han aad! Han fortabte sig i en saa bogstavelig Objektivitet, at han blev lykkelig, glad ved Mad. Han digtede:

Du Danskes Vej til Ros og Magt
er femten Stykker, godt belagt —.

Død og Pine! Billetterne? Var det nu »Scala« eller »Nørrebro«? Gud, hvor jeg gerne vilde se Frederik, tænkte han. Saa længe han siger sine Vittigheder, lever vi i en historisk Tid!

Og saa gik Grossereren med hele Familien i »Scala«. Det var sgu en dyr Omgang, sagde Grossereren. Men hvor var Alstrup enestaaende. Fuldkommen objektiv!

Imens gik Byen til Sommerfest. Baronen valgte

Langelinie. Han gled ind i de promenerende Menneskemasser. Hans skarpe Skikkelse skar sig af Sted. Langelinie laa smidig og smilende for hans Fødder. Sommertoiletterne flagrede ham i Møde, Kutterne kaldte med Vimpler og hvide Bove, den blaa Bølge rørte hans kolde Sind, og Stjernerne mødte hans Øjne, Kjøbenhavn omringede ham stille med Summen af Stemmer og Fodtrin.

Paa Bænkene sad unge Piger og fremmede Sømænd. I deres Huer læste man fjerne Byers og Egnes Navne. England. Amerika. Frankrig. Tyskland. Stjernerne selv glider frem som Skibe, der pejler de svundne Slægter. Augustmaanen stiger over den søde By, hvor Mund mødes med Mund —.

Saadan er Kjøbenhavn.

Snedkersvenden havde taget en Bil ud til Frederiksberg Runddel, hvor han og Kæresten spiste paa »Royal«.

Da de begav sig paa Vej ud ad Pilealléen, sagde han til hende:

— Dér kommer to Herrer, jeg kender — aah, det er dem fra »Helgoland« i Eftermiddags....

Det var Digteren og Kritikeren, der var gaaet en lang, lang Tur og nu kom ud af Frederiksberg Have paa Vej ind til Tivoli....

Snedkersvenden hørte i Forbigaaende Kritikeren sige til sin Ven:

— Den Verden, der omgiver os og omringer os med sine Mangfoldigheder af Billeder, Nuancer og Per-

spektiver, har været Stedbarn i 90'ernes Litteratur! Vi er forsumpet i subjektiv Kunst....

Det forstod Snedkersvenden imidlertid ikke. Og saa tog han og Kæresten ud i Korups Have.

Hvad var det, der laa i hans Sjæl?

Det var dette:

Aah, Valby med dine Kolonihaver med flagrende Søndagsflag, med smaabitte Idyler, agrariske Amatører, Gulerødder, Porrer, Agurker og Kartofler. Valby, med dit Folkeliv i Søndermarken, neddalede Duer af Himmerigs-Madpapir, Telte, Grundlovsdag. Valby, dine Sporvogne og dine kaglende Høns. Jeg elsker dig. Du er i mit Hjerte og mit Hjerte i Dig. Da jeg var ung, forekom dine Træer mig gamle og vise, nu, da jeg tidt føler mig gammel, synes du foraarsung. Se, det er Naturens dybeste Hemmelighed....

Og Kolonihaven skal have et Digt.

My house is my castle,
og det er du med.
Hér grønnes i Haven saa himmelsk en Fred.
Hér spirer Ranunklen ved Følfodens Fod,
og hér har den guleste Gulerod Rod.

My house is my castle,
og dér er mit Flag.
Det vajer af Lyst over Lysthusets Tag.
Det er, som mit Hjerte er hejst paa en Stang —,
og blafrer i Blæsten sin farvede Sang.

My house is my castle,
fra Morgen til Nat.
Hér blinker der Solskin. Hér lyner det brat.
Her slumrer mit Selv i en sød Harmoni,
og her gaar din Barndom i Drømme forbi.

M y h o u s e i s m y c a s t l e,
nu ved du det vel.
Hér slaar vi jublende Timer ihjel.
Hér faar vi Kaffe med duftende Malt,
og Kys af to Læber, der smager af Salt.

M y h o u s e i s m y c a s t l e,
Sé, Børnenes Flok.
Familien er frodig og tæller en Skok —,
en hvidhaaret Mand og en guldhaaret Dreng —,
der sover hos Gud i sin hellige Seng.

M y h o u s e i s m y c a s t l e,
og Haven er min.
Hér vælder i Jorden saa evig en Vin.
Hér ender min Dag i den dybeste Fred,
og Blomsterne volder jo ingen Fortræd.

M y h o u s e i s m y c a s t l e,
Sé, nu gaar vi hjem
og lukker for Laage og lukker for Lem.
God Nat, lille Lysthus og Blomsterne smaa.
Nu skal Vorherre hos Blomsterne staa.

Saa kultiveret var Snedkersvenden, at han ikke fandt »Revyen« morsom. Hvis han havde haft Ordet i sin Magt, vilde han have forklaret denne Synsvirkning af fæle Kulisser og grusomt sminkede Stakler af Pigebørn, der trampende i Tricot fo'r rundt for hans Øjne, saaledes: Hvor har Simpelheden i de smaa, hyggelige Forstadsteatre efterhaanden udryddet enhver Ynde, ethvert barnligt Smil! Hvor Vittigheden er uddød i Danmark! Hvor er den fordums Forstads-Vaudeville? Sangspillet, der netop i Kraft af sin Spinkelhed rørte det spinkle i os selv? —

— Maa vi nu bede om Revyteatrenes Renæssance,

tænkte Snedkersvenden. — Denne her gaar ikke længer. —

Melodierne og Ynden? Festligheden og Pyntelighed? Harmløsheden og de klassiske Musikanter? Hvor er alt det? Her er ligesom et Hul i vort moderne Forlystelsesliv —.

Men én Ting virkede paa det unge Tilhørerpar. Det var den R y t m e, der gik igennem de Dansende. Ogsaa her var Udgangspunktet for en uopdaget Skønhed —.

Hvem var det, der mødtes i Tivoli samme Aften? Det var saamænd Baronen og Grossereren og Snedkersvenden med sin Kæreste. De satte sig ved »Taarnpavillonen«s Borde. —

Lidt efter kom Digteren og Kritikeren og tog Plads i Kjøbenhavnernes Midte.

— Jeg har opdaget den o b j e k t i v e Skønhed — sagde Baronen til sig selv. Han tænkte paa Væddeløbshestene.

— Jeg har opdaget den o b j e k t i v e Skønhed — sagde Grossereren. Han tænkte paa Smørrebrødet.

— Jeg har opdaget den o b j e k t i v e Skønhed — sagde Snedkersvenden til sin Kæreste. Han saa' hende dybt i Øjnene —.

— Hvad er Resuméet af vor Samtale i Dag? spurgte Kritikeren Digteren.

— At der maa være Skønhed ud over vor egen Næsetip — svarede Digteren, og nikkede tankefuldt.

Saa brændte Fyrværkeriet sine Stjerner af. Det havde ikke noget med Kunst at gøre. Men det saa' i Grunden nydeligt ud.

SKYGGEPASSAGEREN.

HAN var kommet til Holstebro og skulde tage Motordiligencen til Feldborg for at besøge sin Slægt inde paa de gamle Hedeegne i Midten af Jylland. Som Barn havde han tilbragt Sommerferie efter Sommerferie paa den gamle Hedeskole, der ligger i Nærheden af Feldborg Plantage mellem Sevel og Simmelkjær. Hvert Efteraar foretog han Rejsen fra Kjøbenhavn til Holstebro for at opleve Stedsegrønheden i de store Granskove, som aldrig skiftede Farve, falmede og løvfaldt som andre Skoves sentimentale Vekslen og Visnen. I Oktober og November Maaned mødte han det barske Vejr paa Vejene, der førte hen over Heden. Enten det var Chausséen, der som en Drivrem løb igennem Landskabet med sit milevide Perspektiv, eller det var den smalle Hedesti, som albuede sig ind over Lyngen, gennem Sænkninger og over de runde, brune Bakker — begge Veje var aabne, Blæsten gik frit ind og ud af dem, kom jagende som et langt Stød i Luften, rasende i Buskene, rivende i Blomsterne, forsøgende at vælte den Vandrende omkuld. Han gik fuld af Glæde og Forventning Hedeselskabet i Møde. Hans Væsen bølgede af Utaalmodighed efter at mødes med de ensomme Ste-

der i Skoven, som han kendte fra Barndommens Strejftog i Paradiset under de grønne Træer .... Han længtes efter at gaa fra den bløde Vej, der gik ind gennem Skoven mellem Sevel og Skave og i Mil efter Mil førte gennem Træer og Aabninger i Skoven, men ikke forbi et eneste Hus.

*

Den unge Præst var taget ind paa et fint, gammelt Hotel inde i Byen. Fra sine Vinduer i Værelset paa anden Sal kunde han se Raadhuset paa den modsatte Side af Gaden, Politibetjentene i Vagtstuen, og Folk, som passerede ind og ud ad Døren ind til Raadstuen. Paa et lille Torv neden for Vinduerne holdt nogle store, grimme Droskebiler, nogle Torvevogne, og Byens Folk kom gaaende forbi Domhuset, Landboere med Pibe i Munden eller Piben stikkende op af Lommen, Folk i tunge Støvler eller i klaprende Træsko. Nu og da kørte en Vogn med Grise gennem Gaden, en lille Pige med et blaat Forklæde kom vandrende med en Kurv Æg, eller en gammel Mand kom gaaende langsomt langs Husene, støttet til sin Stok. Naar den unge Præst kastede sit Blik ud over Byens uregelmæssigt byggede Huse, saa' han en Mængde brogede, tegltækte Tage, hvis hvidkalkede Skorstene sendte Røgen af Tørveild op i den solblanke Oktoberformiddag. Enhver Ting, et Vindu med nogle Begonieplanter mellem sirlige Gardiner, et Stykke Gavl af en høj Mur, et Blink af Sol i nogle glasserede Tagsten ude over Tagene henrykte ham. Præsten var kun nogle og tyve Aar, hans Forældre var døde, da han var Barn, og han havde faaet sin Opdragelse i Resen Skole af et Par gamle Lærerfolk,

der ligeledes for længst var døde. Naar han i Tankerne gennemgik sin Slægt og sine Venner ude over Heden, kom han til det ejendommelige Resultat, at alle, hvem han kendte, var unge Folk. Denne Vished, at han selv var ung og, om Gud vilde, endnu i mange Aar skulde mødes med sine Venner og sine Nærmeste, gjorde Præsten oprømt og pludselig overgiven til Mode. Det var muligt, at han var lykkelig, fordi han var en ung Mand. Den lille Pige med det blaa Forklæde og Kurven med Æggene havde ingen Vanskelighed ved at være lykkelig. Hun var jo ung, hun var jo et Barn. Men det var et stort Spørgsmaal, om ogsaa den gamle Mand med Stokken formaaede at føle den samme Glæde over Livet og over Tingene? Det vilde Præsten imidlertid ikke tænke paa .... Han laa et Øjeblik i Vinduet og saa' ud over den lille, idylliske By. Han havde ikke mange Penge, men nok til at hygge sig med god Mad og Vin i Hotellets Restaurant.

Noget hen paa Eftermiddagen gik Præsten gennem Byens Gader for at stige op i Diligencen, som holdt paa det største Torv i Staden. Naar han saa' ind ad Butiksvinduerne, syntes han, at der var Rigdom og Velstand alle Vegne. Han lagde Mærke til, at det mest var unge Folk, der ekspederede i Forretningerne, ja, som maaske ejede Butikkerne. Varerne, som laa udstillede i en Juvelerers, en Sadelmagers eller en Trikotagehandlers Vindue, tydede paa, at Kunderne, der handlede i Butikerne, baade havde Raad til at betale og gjorde store Indkøb af solide Varer. Det var ikke disse kjøbenhavnske Godtkøbsbutiker med raabende Reklamer og frastødende Papskilte, bemalet med store Tal

og klodsede Bogstaver. Der var noget tilbageholdende, noget stilfærdigt over disse Butikers Vinduer. I saadanne Udsalg kom de unge Landboere og gjorde deres Indkøb til Forlovelser, Bryllupper og Barnedaab. Her købte de Tøj til Festklæder og tunge Silkekjoler. Her købte de Kaffestel af ægte Sølv, Skeer og Gafler med tre Taarne, fint Porcelæn og Slør til Bruden, naar hun skulde staa paa Kirkegulvet .... Her gik den unge Bonde ind for at købe Stadstøjet til sine Heste, Hynder til sin fine Fjedervogn og ny, forniklede Vognlygter, som brugtes, naar man kørte til Gilde. I disse krydrede Kolonialudsalg med bugnende Melsække, Duft af Vanille og Peber, tog Egnens Koner ind for at bestille Varer til Husholdningen, Bageprodukter til Højtidsmaaltiderne og Lys til Bordets blankpudsede Stager .... Og Mændene fra Gaardene indfandt sig for at hente Foderstoffer hjem til de runde og velnærede Kreaturer .... til Grisene og Hestene, Majs til Hønsene og Ænderne, og Korn til Duerne. Den unge Præst gik i Tanker og saa' de store Gaarde ligge lunt i Ly af Skoven eller gemt bag Bakken, med Møller paa Tagrygningerne og en idyllisk, stemningsmalende Røg op af Stuehusenes Skorstene. Han saa' de ny Lader bugne af det indhøstede Korn og Længerne stoppet med friskslaaet Hø. Han gik og drømte om alle de lykkelige Mennesker, der bar Mad til Dyrenes Munde, værnede om Hus og Hjem, plantede og pillede i Haverne og arbejdede i Marken med Omhu, Flid og Nænsomhed. Han saa' alle de unge Folk omkring paa Gaardene gaa sammen til Kirke i Solskinnet om Søndagen, samles til Sogneraadsmøder og Menighedsraadsmøder, politiske Forenings-

møder og Foredragsaftener i de smaa Byers Forsamlingshuse. Han saa' dem klæde sig paa til Fester og Familiesammenkomster og længtes efter atter at mødes med dem i deres smukke, stolte Gaarde.

Der havde allerede samlet sig en Del Mennesker omkring den store, graa Rutebil, der holdt midt paa Torvet. Chaufføren, en robust, ung Mand med Lædergamacher og et Sæt grønt Fløjelstøj, laa paa Knæ oven paa Køretøjets Tag og halede nogle Cykler og Pakker, Vognfjedre og Baandjern op fra Jorden, Ting som Passagererne rakte ham efterhaanden, som de meldte sig og steg ind i Vognen. Præsten holdt sig tilbage fra den sammenstimlende Klynge for at iagttage Livet omkring Vognen .... Mennesker fra alle Kanter af Egnen mødte her for at drage hjem til Gaardene, i Sevel og Skave, i Haderup, Feldborg, Simmelkjær og Westorp. Der var unge Piger med blussende Kinder og et ligesom forjaget Udtryk i Ansigtet. De havde cyklet den ene Vej og vendte nu hjem med Bilen. Der var unge Karle, som endnu gik i bar Figur, raske Folk med blaafrosne Hænder og Kinder, blodrige Miner og ligevægtig Holdning. Præsten fandt, at det var lutter unge Mennesker, som skulde med. Der var ikke et eneste gammelt Menneske blandt Passagererne .... Uden at kende nogen af dem satte han sig ind imellem dem med ligesom en Følelse af, at han hørte til iblandt dem, og at han var én af d e r e s, og at han aldrig havde følt sig fremmed for dem. Han kom til at sidde midt i Vognen, og inden længe var han klar over, at han var den af Passagererne, som skulde køre det længste Stykke Vej.

Saa, nu begyndte Chausséen at aabne Land. Det

sidste Glimt af Byen var en Tobaksfabrik og et stort Anlæg med store, afbladede Elmetræer og smaa, hvide Broer over et lille Vandløb gennem Parken. Der blev lysere i Vognen, da Markerne begyndte, Blæsten ruskede lidt i Ruderne, Stenene fløj ud fra Vognen, medens den hoppede af Sted over Vejen. I Begyndelsen underholdt de unge Mennesker sig livligt med hinanden, én af dem, en stor, robust Pige fra Westorp, som var skaaret godt for Tungebaandet, sad og brændte Vittigheder af sig, hun blev det muntre Midtpunkt i Vognen, og Latteren lød som en kompakt, kort Larm i Kupéens rystende og lukkede Rum. Efterhaanden som det mørknede, og Diligencen holdt stille i de første Byer, faldt Stemningen blandt de Rejsende, dels af Døsighed, dels fordi Passagererne blev færre og færre. Midt ude paa Heden holdt Chaufføren stille, tændte en Lampe inde i Vognen og Bilens store Blændlygter.

Omsider var den unge Pige med det muntre Hjerte alene i Vognen med den unge Præst.

— Jeg hører, De er fra Westorp? henvendte Præsten sig venligt til hende.

— Ja, jeg bor i Toftegaard, ved Kristian Andersen. Kender De ham? —

— Ja, det gør jeg rigtignok — svarede Præsten. — Hvordan har Kristian Andersen og hans Kone det? —

— De har det godt. De har faaet saa mange Børn, saa mange Børn.... —

— Nej virkelig. Det var da morsomt. De er alle sunde og raske? —

— Ja, det kan De tro. Det er nogle dejlige Unger. Det er saadan nogle kønne Børn, saa lyse og fornøjede. Der var Barnedaab forleden Dag.... —

— Var der det? Saa var der vel mange Gæster. —

— Hele Westorp By var inviteret .... Der var stort Gilde paa Toftegaard, de dansede til langt ud paa Natten. —

— Var Sognefogden, Lars Michaelsen, med til Festen? —

— Det var han rigtignok. Han sætter Pris paa at komme til Gilde. Han er jo ingen gammel Mand ....

— Og Mølleren, den unge Mouritsen, var han ogsaa med?

— Baade Mølleren og hans Kone. Det gaar jo saa godt med Møllen nu .... De siger, at Mouritsen er en velstaaende Mand....

— Saa? Han har vist ellers siddet i store Vanskeligheder? —

— Jamen de er forbi nu .... De har nogle kønne Unger, Mouritsens.... —

Præsten underholdt sig nu en Tid lang med Pigen om Egnens Beboere. Han blev saa taknemlig og betrygget til Mode ved at høre, at Folk omkring i Sognene gik gode Tider i Møde, overalt syntes der at herske Velstand og Velsignelse, alle Vegne kunde der meldes om Ungdom, Sundhed, Fremgang og Blomstring. Ja, det er Livets Hensigt, tænkte Præsten, det er Belønningen til de fromme, gudfrygtige Sind. Den unge Pige steg ud, og Præsten var alene i Vognen.

Han saa' ud mod Vejen, men alt var sort og uigennemtrængeligt af Aftenmørket. Foran i Vognen saa' han Silhouet'en af Chaufførens Ryg mod Lygternes hvide, flakkende Lysfelter over Vejen.

Nu kunde han fuldstændig hengive sig til sine for-

ventningsfulde Tanker om Vennerne, som han skulde gense, sin Slægt, som han skulde mødes med. Det glædede ham at høre, at Folkene i Toftegaard havde haft Barnedaab og førte et lykkeligt Familieliv. Han var lykkelig paa Møllerens Vegne over, at han havde Fremgang. Mouritsen var jo en flittig Mand, en god Familiefader og et afholdt Menneske. Præsten sad og tænkte paa det fordragelige Forhold, som herskede mellem Folkene paa Egnen, det fredsommelige Samvær paa Gaardene. Sognefogden maatte sikkert være en sympatisk og tolerant Mand.

Læreren i Feldborg Skole var en Slags Onkel til den unge Præst. Han og hans Hustru var nu aldrende Folk, men Præsten ønskede inderligt, at de maatte leve mange Aar endnu, opleve mange Foraar og Somre og trygge Vinteraftener omkring de tændte Lamper i den gamle Skole. Hvor ofte havde de ikke været samlet i de smukke Stuer, Læreren og hans Hustru, Præsten og Datteren i Huset? De havde musiceret, sunget Sange af »Danmarks Melodi-Album«, fortalt hinanden muntre Historier og leget Selskabslege. Baade Mølleren, Mouritsen, Skræderen fra Sevel, Sognefogden, Præsten og flere Gaardejere fra Egnen med deres Familier havde været paa Skolen ved højtidelige Lejligheder og talløse, tilfældige Sammenkomster. Mange, mange Aftener vilde Præsten opleve endnu med sine Venner, ofte, ofte vilde han besøge Barndomsegnen, hvor Blomsterne vrimlede i brogede Skarer om Foraaret i Enge og Kær, hvor Skovene var fulde af fortættet Solskin og summende Myg om Sommeren, og hvor Luften om Efteraaret havde en bronzeagtig Styrke og Glans, og hvor endelig

Vinteren ejede en helsebringende Renhed og ligesom streng Skønhed, naar Sneen føg ind over de frosne Marker....

Den unge Præst maatte være faldet hen i disse Betragtninger over Hjemegnens Lyksaligheder, da han pludselig fo'r op af sine Drømme ved, at Diligencen holdt og en Mand traadte ind i Vognen. Han sagde hverken Godaften eller hilste med sin store, bløde Hat, der var trukket ned over Ansigtet. Han satte sig inderst i Diligencen, i et Hjørne af den halvmørke Kupé.

Pludselig tog han Hatten af, og Præsten saa', at det var en gammel Mand .... Hans hvide Haar laa tyndt og uredt over hans ældede Hoved, hans Træk var indfaldne og havde om Munden nogle Drag, der kunde minde om Lidelser og om Forbitrelse. Af og til syntes Præsten, at den Fremmede saa' over paa ham med et ondt Udtryk i Øjnen, som om det ærgrede ham at møde Mennesker, — eller at han ikke var alene i Vognen. Præsten blev nysgerrig og begyndte at iagttage den Gamle, og han kom til det Resultat, at Passageren var klædt omtrent som han selv, maaske var Manden en gammel Præst, og i saa Fald var hans Mine af Skønhed og Bitterhed paafaldende besynderlig.

Den unge Præst glippede med Øjnene, han syntes, at Manden henne i Hjørnet sad ligesom i en Taage i Vognens dunkle Lys. Han kunde ikke klart danne sig noget Billede af den Fremmedes Skikkelse, og han gyste let ved at se Bænken igennem hans Ryg, Vinduet gennem hans Hat, da han paany satte den paa Hovedet. Derimod var Ansigtet ganske tydeligt og levende i sin forunderlige Lighed med Præstens .... Den Unge saa'

paa den Gamle, han bøjede sig let frem imod ham, og for at finde Bekræftelse paa sin Formodning om, at dette ældgamle, hvidhaarede Ansigt forekom ham bekendt .... Han maatte se og se, og til sin egen Forstenelse opdagede han, at han ikke alene kendte disse Træk, men at det var hans eget Ansigt, Linier og Former, den sælsomme Passager var den unge Præst selv, som gammel Mand .... Han mødte sin egen Alderdom i Skikkelse af en nedbøjet, forbitret Olding, der syntes at elske Ensomhed, Mørke og Forladthed og hade ethvert Menneske, han stødte paa. Urolig, overrasket og fyldt af en ubestemmelig Svimmelhedsfølelse saa' han paa sig selv, stirrede han ind i Billedet af sin egen Fremtid. Saaledes vil jeg altsaa komme til at se ud, dette er, hvad jeg har i Vente? Denne Verden af tragisk Ensomhed og ydre Forfald er, hvad et ungt, lykkeligt Menneske har i Vente? Og pludselig blev Præsten angst. Hvad er det for gudløse Tanker, jeg fortaber mig i? Hvad er det for et Dyb af Mørke, der omgiver mig? Og hvad er det for et Billede, der pludselig viser sig for mig? Hvem er denne Fremmede, som jeg kender? Dette Billede af min egen Modsætning, som samtidig er mig selv? Denne Mand kommer ind fra den mørke, natlige Landevej, og jeg genkender mig selv....

— Hvem er De? — spurgte den unge Præst sagte og saa' udforskende paa den Gamle.

— Jeg er Præsten i Haderup, — svarede Passageren.

— Hvad er De?

— Hvad jeg er? Jeg er gammel, jeg er et visnet Træ, jeg er Skovbundens raadnende Løv....

— Jeg forstaar Dem ikke — sagde den unge Præst

forvirret og lyttede til det mystiske Svar. — Præsten i Haderup er ingen gammel Mand. Jeg kender ham, han er tilmed ganske ung. —

— For mange Aar siden, ja. Da var han en ung Mand, men han blev jaget væk fra Sognet, fordi han blev Fanatiker og truede hele sin Menighed med, at den vilde ryge lige i Helvede....

— Det maa De ikke sige, De maa ikke tage det Ord i Deres Mund. —

— Han fandt, at Beboerne førte et ryggesløst Liv, forstaar De, de dansede og festede baade Nat og Dag, paastod han. De tænkte kun paa Brylluper og Barnedaab, og Højtiderne var for dem Æde og Drikke og Vellevned. De fodrede deres Kvæg med det kostbare Korn, skønt Verden er fuld af Sultne og Fattige. De tænkte kun paa at gaa i fine Klæder og Silke og sjældne Stoffer, disse Forfængelige. Alt det bebrejdede Præsten Menigheden fra Prædikestolen. Derfor klagede den over ham. Han blev afsat. Han blev jaget ud af Sognet.... Der kom mange andre Præster, men det gik dem paa samme Maade .... Jeg selv var den Gang Præst i Kjøbenhavn, jeg er født i Tastum og opdraget i Resen Skole .... Mine Forældre døde, da jeg var Barn, og Læreren i Feldborg Skole kalder jeg min Onkel .... I mange Aar prædikede jeg i Kjøbenhavn, men saa begyndte Kirkeautoriteterne at hjemsøge mig paa Grund af min rationalistiske Opfattelse af Kristendommen .... Jeg begyndte at stille Krav til Biblen, som Biblen ikke kunde opfylde .... Jeg begyndte at stille Krav til Præsterne, som Præsterne aldrig kan opfylde .... Jeg æreskændede ikke Menigheden med Paastande om dens Vellevned

eller dens materielle Ryggesløshed, forstaar De, for jeg elskede Menigheden. Mennesket er for mig Guds underfulde Skabning, som skal værne om sin Gave fra Himlen, sin Sjæl. Men hverken Biskopper eller Kirkeministre har nogen Sjæl. Det er kun nogle Slyngler, der spotter Gud med deres Nederdrægtighed, deres Embeds-Hovmod og deres Trang til ydre Pragt .... De forjog mig fra mit Embede i Kjøbenhavn, fra min Kirke, som jeg elskede, og som har lyttet til mine Taarer .... fra min Menighed, som jeg elskede, og som syntes at finde Trøst i mine Ord og vinde frem til Fromhed ved mine Tanker, min Tro paa, at der er et andet Liv end dette Menneske-Svineriets Helvede .... Menneske-Gemenhedens raa Underverden, hvori vi lever .... Jeg blev forflyttet til min Hjemegn; men det er gaaet mig som alle andre Præster .... Jeg har stillet for store personlige Krav til Kristendommen og de Kristne .... jeg blev endelig afskediget, og nu betragtes jeg som en Forbandet .... en aandelig Misdæder, der forbryder sig paa Kirkens Love, paa de hellige Samfunds englehvide Renhed .... og nu er jeg hjemløs blandt Mennesker, kun hjemme, naar jeg er paa Vandring.... —

— Hvem var det, der fik Dem afskediget? —

— Det var Sognefogeden, Lars Michaelsen. Han er nu en gammel Mand. Han ligger i Krig med hele Sognet om Møllen, som han vil tage fra Mouritsen, fordi han paastaar, at Mouritsen skylder ham Penge....

— Er Mølleren og Michaelsen blevet Fjender? spurgte den unge Præst smerteligt og forundret.

— Mouritsen er i Kløerne paa ham .... — sva-

rede den Gamle. — Han har laant Penge af ham, fordi han har haft Uheld med Møllen, Sygdom i Familien og store Sorger af sine Børn .... —

— Uheld med Møllen? —

— Ja, den løb varm en Dag, da det stormede, den nedbrændte, og for Assurancesummen forbyggede han sig og sidder nu i Gæld ....

— Har han Sygdom i Familien?

— Hans Kone, der nu er gammel, ligger paa Sanatoriet af Tuberkulose .... Hun har været syg i de sidste tyve Aar .... Hun har været en Byrde for Manden og har sin Skyld i, at Børnene er ved at gaa til Grunde.... —

— Det er dog forfærdeligt. Hvad vil det sige?

— Den ene af Døtrene blev daarlig gift. Manden var et slet Menneske, en skidt Karakter. Hun kom paa Fattiggaarden. Den anden Datter siges at være i Kjøbenhavn efter at have ført et umoralsk Liv paa Gaderne.... Og deres eneste Søn sidder i Tugthuset, straffet for Indbrud.... —

— Det maa dog have gjort et frygteligt Indtryk paa Egnens Beboere? —

— Det har ikke anfægtet dem det mindste.... —

— Hvad siger De?

— De har nok at tænke paa i Forvejen. De fleste af Egnens Folk er nemlig syge og gamle .... Mange af dem er døde, og der er kommet fremmede Mennesker i deres Gaarde .... Nogle er endogsaa blevet fattige....

— Og Kristian Andersen? —

— Han er erklæret konkurs paa Grund af fejlslagne Mosespekulationer.... —

— Og den unge Pige fra Westorp? —

— Hun har tilbragt sine sidste femten Aar paa Viborg Sindssygeanstalt .... Ulykkelig Kærlighed, haha. Som om der var noget, der hed Lykke i Kærlighed, Lykke i Sanselighed....—

— Sig mig en Ting — spurgte den unge Præst efter en Pavse.

— Ønsk ikke, at jeg skal fortælle mere. —

— Hvordan lever Lærerfamilien i Feldborg Skole?

— Ak, de er gaaet bort allesammen for længe siden .... Der er kommet ny Folk .... De vil ikke kunne kende Stedet igen, hvis De besøger det.... —

— Er det saadan at blive gammel? —

— Forfærdeligt. Det er at miste alt det, man har kendt og elsket. Det Smertelige er ikke, at det gaar bort, forsvinder, dør, men at det forandrer sig .... Tilværelsen, Tingene fjerner sig ligesom fra En, løber fra En. Lys bliver til Mørke, Glæde til Fortvivlelse, Tro bliver til Tvivl, og det er det værste.... —

— Tvivlen? Paa hvad?

— Paa, at Gud er til.... —

— Nej, nu vil jeg ikke høre mere — udbrød Præsten.

— Paa, at der ikke er noget andet Liv.... —

— Ti! Ti stille! Jeg forbyder Dem at sige mere! —

— Kun tre Ting: Mennesket fødes. Mennesket lever et Liv, som betyder Undergang. Mennesket dør. At dø betyder Udslettelse.... —

Ved disse Ord blev Præsten ude af sig selv. Han

maatte kæmpe af al Magt for ikke at kaste sig over Passageren.

— Alt vil forsvinde, den blaa Himmel og den hvide Sne. Det er noget Sludder, at Sneen er evig. Det er noget Vrøvl, at Himlen er klar. Jo mere Snavs der er i Luften, des mere blaa synes den. De røde Tage i den lille By vil forsvinde, Solskinnet, Idyllen vil forsvinde, Ungdommen, Livsglæden —

I det samme Øjeblik kastede Præsten sig over denne fremmede Djævel for at faa ham til at tie....

Det gav et Stød i Vognen. Den holdt stille.

Den unge Præst vaagnede med et Ryk.

— Hr. Pastor! Vi er i Feldborg. —

Det var Chaufførens Stemme.

Udenfor paa Vejen hørtes Lyden af oprømte Mennesker og saas Skær af Lygter —

— Hvad? Hvor? — spurgte Præsten fortumlet.

— Pastoren har nok sovet? — sagde Chaufføren.

— Sovet? Ja, jeg maa have sovet .... jeg drømte .... jeg drømte, at — —

Nogle glade Stemmer trængte paa ved Døren ind til Vognen.

— Velkommen til Feldborg, Hr. Pastor. Velkommen til Feldborg.

Den unge Præst var for fortumlet til at sige Tak. Han spurgte derimod med en egen Bestyrtelse i Stemmen:

— Hvordan har Lars Michaelsen det? —

— Sognefogeden? Han har det godt. Han sidder hjemme og glæder sig til at hilse paa Dem. —

— Og Kristian Andersen. Han er vel ikke i Pengevanskeligheder.

Der lød en Latter af unge Stemmer uden for Vognen.

— Nej, det var Synd at sige. Han har faaet saa god en Høst som ikke i mange Aar. —

— Og Mølleren? Hvordan gaar det med Mouritsen? —

— Møllen snurrer hver Dag i denne Tid. Han har fire Mand i Arbejde. Mouritsen har faaet Bil.... —

— Konen er vel ikke syg? —

— Nej, nej, hvorfor skulde hun være syg? De har Barnedaab i Morgen.... —

— Og Børnene? —

— De er her, Møllerens Børn er her. —

Der lød nogle hilsende Barnestemmer i Mørket ude paa Vejen.

— Velkommen, velkommen til Feldborg! — raabte Børnene.

— Hvordan har De det, kære Skolemester, og Deres Hustru? —

— Storartet. Vi er alle ved et godt Helbred. Og saa længe vi har god Mad i Huset og god Varme i Kakkelovnen, skal vi ikke klage. —

— Det var da underligt — sagde den unge Præst sagte for sig selv, da han steg af Vognen.

Han skottede hen i et Hjørne af Kupéen:

— Det var dog mærkværdigt —.

VALFARTEN.

EFTERHAANDEN som Sneen faldt tættere og tættere, besluttede vi os til ikke at tage hjem til vore Forældre. Skønt de ventede os ved Julefesten hos min Fader, den gamle Graver ved Vaarum Kirke, ansaa' jeg det for umuligt at forlade vort Hus, da vi ikke vilde kunne komme frem for Sne. Min unge Hustru vilde afsted, og jeg maa tilstaa, at der i denne Anledning opstod et for en Juleaften meget pinligt Skænderi imellem os. Det hed sig, Mand og Mand imellem, i Familien, at jeg, siden jeg var blevet gift, ofte havde brugt haarde Ord imod min Hustru, jeg var blevet raa, anvendte Udtryk, der gjorde Johanne opbragt, saa hun undertiden brast i Graad og svarede igen med Ord, som forfærdede mig. Den Mulighed, at det var min Skyld, at min ikke tyveaarige Hustru var bragt til en Ophidselse, der lignede Hysteri, gjorde mig skamfuld og lidende af en egen barnlig Samvittighed. Johanna havde aldrig kendt til haarde Ord, og aldrig til Skældsord. Hvor dybt maatte det ikke overraske hende at høre mig blive et Offer for en vis, tyrannisk Aabenhjertighed, der ikke kendte Skaansel eller Ligevægt. Jeg gad vidst, om der fandtes to Mennesker i Verden, som i deres Forlovelses-

tid havde været mere hensynsfulde, ømme og værdige overfor hinanden end Johanna og jeg. Hvis disse Stemmer i Familien havde Ret, og jeg pinte hende med et utaaleligt og brutalt Væsen, vil jeg forklare min Heftighed som et Produkt af min Nervøsitet paa Grund af forcerede, medicinske Studier og Misfornøjelsen med en fattig Landsbylæges ringe Udkomme. Min Nervøsitet ytrede sig derved, at jeg drømte meget. Der gik ikke den Nat, hvor mine mange Hovedbryderier, min Hjernes forvirrede Planer for Fremtiden ikke allierede sig med mit Hjertes Følelse af Ærgrelse over mig selv og gjorde mig søvnløs i ubegribelige Drømme.

Beliggende i Udkanten af Landsbyen, tæt ved Kirkegaarden, var vort Hus meget udsat, naar der kom Snestorme paa Egnen. Mangen Gang i Løbet af de fire Vintre, jeg har praktiseret i Vile By, har tunge Snedriver forhindret os i at komme uden for en Dør i dagevis. Jeg tror min Hustrus pludselige Vrede skyldtes en Forvisning om, at det skulde blive et voldsomt Vejr Juleaften. Min Hustru foreslog, at vi gik ned til Stationen med det samme; men jeg forklarede hende det unyttige deri, da min Erfaring sagde mig, at der vilde blive Togstandsning. Johanna truede trodsigt med at tage Tøjet paa, og min Flegma, da jeg ironisk raadede hende til dette, irriterede hende. Jeg følte, hvorledes mange heftige Ord og irritable Bemærkninger begyndte at blive sædvanlige i Johannas Mund. Jeg fandt i saadanne Skændsmaalets Øjeblikke, at det var længe siden, jeg havde set hende smile. Hendes Ansigt, som jeg i min ungdommelige Forelskelse engang havde sammenlignet med det ophøjede Aasyn hos én af Giorgiones

Engle —, fik et forbitret og forhastet Udtryk, som om hendes Harmes og Irritations Pludselighed slet ikke stod i Forbindelse med hendes egentlige, indre Væsen, men kun var Ytringer, fremkaldt af min Urokkelighed, min tordnende, husbondelige Myndighed og nervøse Kulde. Jeg lod hende gøre Alvor af sit Forehavende. Johanna tog Overtøjet paa. Jeg havde besluttet ikke at gentage flere Gange for hende, at jeg ingen Steder gik paa Grund af det tiltagende Snevejr. Da hun kom ind fra Entréen, sad jeg og pillede ved Grenene paa en blomsterløs Fuchsia, som stod i en rød Skaal paa Spisestuebordet. Jeg hørte Snehvirvlerne slænge den ene Regn af Fnug imod Ruderne efter den anden. Der lød som et Stormløb imod Vinduerne. Det susede og sugede og sukkede, og sommetider, naar Blæsten tav et Øjeblik, lød den dybe Segnen af Vejret derude. Tavsheden irriterede Johanna. Jeg saa nogle lodrette Furer i hendes tidligere saa lyse Pande. Jeg kendte snart disse Furer, jeg hadede dem, jeg syntes de var en Plet paa Johannas sjældne Ungdommelighed, de gjorde hende gammel, meningsløst grim, de var ligesom Ridser i hendes Træk, Revner i hendes Aasyns ellers saa ubrudte Spejl.

— Skal vi saa gaa, Jørgen — sagde hun med usikker Røst.

— Nej. —

— Jeg v i l gaa —

— Det bliver, som jeg har sagt. Der gaar desuden ingen Tog. —

— Jeg vil ikke være henvist til at sidde hér og glo en Juleaften. —

Det gjorde mig smertelig ondt at høre min Hustru

anvende det Sprog, som hun vidste var hæsligt. Jeg saa ikke paa hende, ønskede blot hun vilde tie stille. Thi jeg kunde se paa Vejret, at vi maatte tilbringe Juleaften alene. Johanna blev mere og mere opbragt, hun slængte Hat og Handsker paa Bordet, og gik frem og tilbage paa Gulvet i den tunge Kaabe. Da jeg hørte min Hustru udstøde en Ed, blev jeg ude af mig selv af Vrede og Krænkelse, sprang op og slog i Bordet, saa Fuchsiaen rystede i den røde Skaal. Hun blev ikke formildet ved min Heftighed, men svarede igen, jeg kom til at fryse ved at høre nogle forfærdelige Ord som »Idiot« og »Torsk«. Disse Mennesker i Familien, som havde sat vor ægteskabelige Lykke under Debat, maatte, hvis de havde overværet vort Skænderi, have faaet Stof til ny, nedbrydende Sladder. Det skulde komme til at hedde sig, at vi »levede daarligt sammen«, at jeg »ødelagde hende«; jeg sad, medens Johanna brugte ophidset Mund, og fantaserede over denne, triste, ægteskabelige Terminologi, der er saa uendelig uskøn og hverdagsagtig. Jeg spurgte mig selv, om disse enerverende, huslige Scener var det ordinære, ægteskabelige Resultat af en romantisk-menneskelig Forlovelsestid. Vi var som to Mennesker, der pludselig blev gamle. Vort Liv, vor Kærlighed var forbi. Uendelig modløs og sort i Sindet hørte jeg Johannas Heftighed tage til. Og det var som om tunge, bragende Dønninger af Blæsten, der slog mod Huset som et oprørt, hvidt skummende Hav, dannede en vild, harmonisk Baggrund for min Hustrus hysteriske Harme over den ødelagte Juleaften.

Pludselig gjorde Johanna en Bevægelse imod Hatten og Handskerne paa Bordet, som om hun havde taget en Beslutning. Hun vilde gaa. Alene. Hun vilde til

Toget. Hun tog ingen Notits af mine Profetier om Vejret. Hun gjorde sig færdig til at gaa og samlede Julepakkerne sammen.

— Hvad vil du, Johanna? — spurgte jeg dæmpet, lidt urolig i Stemmen, idet jeg rejste mig fra Vinduet.

— Gaa, selvfølgelig. Jeg tager afsted. —

— Der gaar ikke noget Tog. —

— Hvad ved du om det? Det er bar Dovenskab af dig, at du bliver siddende hjemme. Du gider simpelthen ikke gaa. Der er ikke morsomt nok hjemme hos de Gamle. —

— Johanna — sagde jeg dumpt og bebrejdende.

— Sig heller hvad du vil — afbrød hun mig. — Sig hellere, at du er saa led og ked af mig og længes tilbage til dine Ungkarledage. Du er saa træt, ikke sandt? Du er saa trist og alt det, hva'. Jo Tak, jeg kender dig. —

Jeg lod min Hustru snakke. Min Forbitrelse fratog mig Lysten til at forhindre hende i at gaa. Jeg stod med Ryggen til Døren ud til Entréen, som et Øjeblik efter blev slaaet i med et Brag, der overdøvede Vejrets Larm om Huset. Men jeg saa gennem Vinduet Johannas Skikkelse ude i Sneen. En Taage tog hende. En hvid Hvirvel af Fnug udslettede hendes Konturer. Jeg vilde kalde paa hende, gøre en Bevægelse imod hende, men jeg saa kun den fygende Sne. —

Hvilken urimelig, ja frygtelig Usandhed, at jeg længtes tilbage til mine Ungkarledage. Naar jeg forestillede mig min Ungdom, før de Dage, hvor jeg traf Johanna, saa jeg kun Forvirring, Ensomhed og en meningsløs Tilværelse, som end ikke Studierne gav nogen reel Mening, eller levende Idé. Hvad havde jeg at længes tilbage til? Nogle Aar paa Regensen, fulde af Ar-

mod og festløs Flid. Nogle Venner, som, hvis jeg søgte til København og Huset ved Rundetaarn, var over alle Bjerge, i Embeder, i Ægteskab, maaske paa Rejser, maaske døde. Jeg kunde med Gru mindes en Del Svir og Nattesjov, en Række frysende Oplevelser, som i Virkeligheden var plumpe, afskyelige, indhyllet i slette Minders blege Lystaage, i onde Skyer af Tobak, fremmede Kvindeansigter. Nej, naar jeg sammenlignede denne snavsede Tid med min Forlovelsestid, forekom den mig som en ond Drøm, et grotesk Helvede ved Siden af en forelsket Tids menneskelige Lykke og lyse Virkelighed. Hvor var disse Dage i Johannas første Nærhed dog forunderlige, stærke og høje, fulde af Henrykkelse og gensidig Hengivenhed. Hvor vi dog havde været glade for saa at sige ingen Verdens Ting. Blot glade, stemte som et Par Instrumenter, der følges i samme Melodi. Hvor mange var de Steder, vi havde valgt til at mødes, da min Hustru gik paa sit Artiumkursus? Snart paa Hjørnet af Fasanvej og Roskildevej. Jeg boede i Valby. Hun paa Frederiksberg. Snart i Zoologisk Have og snart i Søndermarken i den høje Allé, hvor Slottet ligger og lyser i det grønne, bag den store Fontæne. Var det barnligt af mig pludselig at mindes den Tid? Hvilken Betydning havde den for mig mere? Vi skændtes jo snart hver Dag i Aaret, vi rev og flaaede i hinandens Væsen med Stridigheder om komiske Bagateller, med Grovheder og uværdige Ord. Efter Skænderiet med Johanna fandt jeg, at det ogsaa kun var noget sentimentalt Pjat at mindes Forlovelsestiden. Jeg tænkte haardt og uforsonligt. Maaske gled Johanna og jeg fra hinanden. Det var jo ikke noget Særsyn i vor Tid. Tværtimod var der noget komisk og utidssvarende i, at to

Mennesker blev sammen hele Livet — —. Det var jo noget af en Skandale — —.

Men med ét forfærdedes jeg over Raaheden i min Tankegang. Jeg blev urolig og forpint ved at vide mig bragt til disse Betragtninger efter fire Aars Ægteskab. Som Læge havde jeg i lang Tid følt mig overbevist om Berettigelsen, den bitre Berettigelse i at betragte Ægteskabet fra dets fysiologiske Side. To Menneskers Samliv i gift Form er en uvægerlig nedbrydende Proces. At elske betyder at berøve. At elske betyder at plyndre. At elske betyder at miste. At nærme sig en Tilstand af Fattigdom, der er frygteligere end andre Savn. Havde mit Ægteskab da intet bygget op for mig? Var Barnløsheden Lønnen, fordi vi ikke havde bygget a n d e t op i vort Samliv?

Sneen laa nu i tunge Buer paa Vinduernes Rudefelter. Den lukkede for Udsigten. Det var, som om Huset sank, sank ned i en dyb, hvid Dal. Tunge Skikkelser gled forbi ude i det vaandende Vejr. Det var Sneen, der rejste en Række af dansende Spøgelser og Julegæster.

Jeg fandt det smukt og var ikke uhyggelig tilmode. En Hvile kom over mig. Var det en bitter Følelse af Glæde over at være alene? Sneen fejede ved Vinduerne. Huset laa som alene mellem Bjerge. —

Jeg lagde mig til at sove. Paa den store, grønne Sofa i Spisestuen havde jeg ofte siddet med min Hustru. Vi var blevet grebet af en fælles Træthed, og stundom var vi faldet i Søvn i hinandens Arme med Hovederne hvilende mod Sofaens polstrede Armstød. Jeg laa og tænkte paa, at hun, naar hun sov. bevarede sit uberørte Udtryk af Ungdommelighed i de skønne Ansigtstræk. Hvor var Johanna nu? Var hun paa Jernbane-

stationen? Hvis hun havde lagt Vejen over Kirkegaarden kunde hun — kunde hun — naa Toget nu — —

Da var det, som om jeg vaagnede med ét....

Jeg vilde springe op fra det Sted, jeg laa. Men jeg kunde ikke røre mig .... Mit Hoved var lænket til noget haardt. Jeg kunde aabne Øjnene og skotte til Siden. Det var alt. For at man nu skal forstaa mig og tro mig, maa jeg nøjagtig forklare Anledningen til den isnende Forfærdelse, der løb igennem mig. Jeg saa med Besvær til begge Sider og fik Øje paa en Række Gravsteder.. Der stod nogle rustne Jernkors i min Nærhed, fulde af ubegribelige Indskrifter. Ved Siden af disse nogle hvide Marmortavler, ligeledes gaadefuldt smykket med Ord og Tegn. Saa langt jeg kunde sé, saa jeg Grave. Gravsteder omgivet af Gelændere, pyntet saa fredeligt med Grus i smaa Gange, med Rosenbuske, der stod i fuldt drømmende Flor, og Busketter med Buksbom og Reseda. Det var stjerneklart. Jeg forsonede mig med den underlige Tanke: Du er begravet. Du er død. Du hviler paa Kirkegaarden i den blaa Nat, som en Evighedens Nat.

Mit Legeme laa oven paa Jorden. Ved min Side laa min Hustru Johanna. Hun sov. Hun var hvid som Marmortavlerne, og jeg gyste ved at se det ubevægelige, opadvendte Ansigt, som Stjerneskæret gjorde lyst. Jeg vilde røre mig, rejse mig; men jeg kunde stadig ikke. Vi laa begge to paa en stor flad Sten, en mægtig Marmortavle, der var lagt over vor Grav. Vore Skikkelser, vore hvilende Hoveder dannede Reliefferne som paa en Sarkofag. Vi var jordede Side om Side.

Aldrig har jeg set min Hustru saa smuk. Netop nu, hvor alt menneskeligt og pinefuldt syntes at være veget

af hendes Træk, var det som om alt det sublimt formede i hendes Profil, Panden, den lille Næse, Munden og Hagen, kom til deres fulde Ret. Alt, hvad jeg havde længtes efter at tilbagekalde i hendes barnlige Ansigt, fandt jeg her, tvunget ind under en streng og plastisk Form, der ikke syntes død, men heller ikke menneskeligt levende. Jeg mindedes et Billede af Giorgione's Engle, eller Børnene hos Mainardi's Madonna. Saa smuk var Johanna, at jeg vilde kalde paa hende. Nu maatte vi leve. Nu saa jeg, at alt det, jeg elskede, var bevaret hos hende. Jeg gjorde en Anstrængelse for at staa op. Marmoret marered mig. Jeg laa lænket til hende. To Statuer i liggende Sten.

Af al mit Hjerte ønskede jeg: Blot jeg kunde staa op! Blot jeg kunde se Johanna aabne Øjnene og se hende smile gennem de kolde Træk! Blot vi kunde leve denne Stjernenat hos hinanden, bevægede og opfyldte af hinanden, unge, som vi jo var. Jeg laa stille, med Ansigtet vendt imod min Hustru, fordybet i Englens Aasyn.

Jeg mærkede med ét, at noget faldt paa min Haand. Jeg saa mig om. Det var et Blad af Rosenbusken ved min Side. Der gik en Forløsning gennem hele mit tunge og døde Legeme. Jeg kunde rejse mig op. Og jeg stod op. Og som Lazarus gik jeg ud af min Ungdoms Grav.

Kirkegaarden laa mennesketom omkring mig. Maaske gik der et Pust gennem Rosenløvet, gennem de af Stjernerne forsølvede Birketræer. Ude i Rummet, gemt bag Ornamenter af spinkle Grene, stod en stille Maane som en lys Verden i de dødes Nat. Johanna! Du skal staa op! Kom med mig, Barn! Saadan hviskede min Tanke; men min Hustru rørte sig ikke.

Sorgen ved Tanken om, at jeg var alene, greb mig som en Raadvildhed. Jeg kunde ikke græde, men min Bevidsthed var ligesom tung af en Hulken. Jeg tænkte som en gal paa, hvad jeg kunde gøre for at opvække Johanna. For at give hende al hendes Ungdom tilbage. Jeg vilde raabe, men mit Raab blev ikke til Ord. Jeg søgte at finde Raad i de dunkle Marmortavlers ukendelige Indskrifter. Men det var, som jeg manglede Nøglen til hendes døde Ungdoms Grav.

Stjernerne fyldte Nattens Rum som en guddommelig Graad. Som en Ildstorm af Taarer, alle Levendes og alle dødes Sjæles Taarer. Jeg mærkede, at min Sjæl var uendelig ung og smertelig dyb som Himlen, og Gud var det aandende, det skælvende Alt. Maanen, den tyste Sølvsmed, fyldte Natten med magisk Lys, ikke genganggeragtigt, men ophøjet. Den gjorde Kirkegaarden til en Sølvhave, fuld af et lønligt, labyrinthisk Liv. Hvor det maatte være vidunderligt at leve! Om jeg blot kunde vandre med min Hustru gennem Kirkegaardens kilderene Paradis tilbage til Livet!

Jeg gik alene ud af Kirkegaarden.

Min Drøm varede ved. Jeg kunde ikke forklare mig selv dens Mening og Sammenhæng. Uden at tænke paa andet end min Sorg over Johannas døde Skønhed gik jeg, gik og gik, igennem Natten. Jeg mødte ingen Mennesker. Jeg spurgte ingen og intet om Vej; men det var alligevel, som om noget ledede mine Skridt....

Det blev Morgen. Jeg saa, at jeg nærmede mig København, en Junimorgen. Jeg standsede paa Hjørnet af Roskildevej og Fasanvej — —. Det var, som om noget aabenbaredes i min Erindring .... Fuglesangen lød ovre

fra Søndermarken og de første Mennesker færdedes paa Forstadsvejene mellem Frederiksberg og Valby....

Jo, det var her, jeg havde mødt Johanna første Gang. Det Sted, hvor vi havde truffet hinanden senere i vor Forlovelsestid. Var det muligt, at jeg fuldstændig havde glemt, hvad vi havde sagt til hinanden i de Dage? Dette Hjørne, hvor to Veje mødes, hvor havde det senere været mig ligegyldigt. Saadan havde mit Ægteskab sløvet mig, og udslettet min Evne til fine Drømme, min Lyst til kære Minder, min oprindelige Trang til Bevarelsen af dyrebare Forestillinger. Her var Johanna kommet mig i Møde, netop i en saadan Junimorgen. Jeg huskede hendes Kjole fra den Dag, hendes Hat, hendes Frisure, hendes Gang og hele Skikkelse. Hendes Kjole var blaa, besat med en Række Knapper, der var betrukket med Kjolens blaa Stof. Den sluttede tæt om hendes Skuldre og faldt i yndefulde Folder om hendes Ungpigeskikkelse. Hatten var en lille, enkel Straahat, der lignede en Baret, og den var uden anden Pynt end et tarveligt Baand. Haaret gled ud fra Hatten, ned over Pandens højre Side og forsvandt om i Nakken i en lav, græsk Knude. Se, hvor det altsammen blev levende for mig igen. Jeg huskede de første Ord, hun sagde til mig. Det var en Invitation til »Josty«. Paa hendes Fødselsdag nogle Dage senere. Bevæget over Gensynet med de vidunderlige, barnlige og sorgløse Dage fulgte jeg Vejene, vi var gaaet, op ad Bakken, forbi Zoologisk Have, forbi Slottet, ind i Frederiksberg Have. Jeg valfartede til Udsigtsbænkene, til Billedet af Eksercerpladsen, Tennisbanerne, Pileallé, Frederiksberg Kirke og Byen i Baggrunden i Sommerens gyldne Soltaage. Jeg gik igennem Frederiksberg Have som en Fortabt, der

vender tilbage til sit Hjem, sin unge Lykkes Land. Træerne svang deres Faner af Løv over mit Hoved, hilsende paa den Hjemkomne.

Jeg drømte og gik videre i min Drøm. En Aften mindedes jeg et Møde i Zoologisk Have. Vi sad under Træerne foran Koncerttribunen, medens Ungdommen fra Valby og Frederiksberg fyldte Promenaden omkring Dyrenes Huse. Vi hørte Aberne ruske i deres Bure, og saa dem sidde inde bag deres tykke Ruder med længselsfulde, vilde Øjne. Musikken larmede i den lange lyse Aften. Der var Mennesker allevegne, lyse, lette Kjoler, stærkt farvede Hatte og Dragter. Der var Studenter, Kornetter, Soldater, Sportsfolk og Lapse og Masser af græsgrønne, romantiske Lediggængere som vi selv. Jeg huskede, hvordan du fyldte mig til Randen af mit Væsen med din Holdning, dine Bevægelser, din Snakken, alt ved dig jog som en elektrisk Strøm igennem mig. Du var som en Bue, der strøg hen over en urørt Violin. — Ja, jeg følte mig reverenter talt som saadan en Musikkasse, fra hvis Indre der steg en Strøm af klare og ædle Toner. Jeg har aldrig været noget ædelt Menneske. Jeg har aldrig besiddet Højsindethed, Stolthed eller Renhed; men du viste mig, hvor vidunderligt det er en sjælden Gang at føle, hvordan man s k a l være.

Jeg begyndte at fatte, at jeg genoplevede de Dage, for aldrig at glemme dem. Jeg føler det som en værdifuld, alméngyldig menneskelig Lov aldrig at miste Forestillingen om de skønneste Øjeblikke i ens Liv. Thi ejer man dem, er man frelst som et levende Menneske. Min Drøm førte mig videre paa min Ungdoms Valfart. Hør, hvad jeg drømte:

Du og jeg, Johanna, fulgtes ad gennem Byens Gader. Vi veg ikke fra hinandens Side. Selv om det ikke var enestaaende dybsindige eller overjordiske Ting, du sagde, mærkede jeg dine Ord som en sval Regn i mit Sind, jeg vilde ikke have undværet dine Latterudbrud, alle dine kejtede og forvirret-henrykte Bemærkninger. Johanna, var det en frygtelig Løgn, at vore unge Sind dengang var gensidigt bevægede og betagede af hinanden? Var det ikke, som om vi opdagede nye Egenskaber i os selv? Som om vi evnede meget, meget mere godt og smukt, end hvis vi havde været hinanden ligegyldige? Den Verden af Opofrelse, af gensidig Nidkærhed og Omhu maa aldrig gaa tabt. Thi da er vi døde.

Jeg drømte, at jeg gik i Teatret med Johanna. Jeg genoplevede den Aften i det kgl. Teater til »Jeppe paa Bjerget«, hvor Johanna snublede i Logen og fik Smerter i Foden, hvor alt paa Scenen var mig uvedkommende, naar jeg saa paa min Forlovede, som sad bøjet over Logeranden, ung og elegant, illuderet af Skuespillernes Ord. Senere, kan du huske, det var hen paa Foraaret, da vi begge to havde faaet Cykler, foretog vi Ture langt ind i Sjælland, susende ad de sommerlige Veje. Du var uvant med at køre og trampede Pedalerne med blussende, hæsblæsende Besvær. Da saa jeg, hvor sund du var, og hvordan Skygger af purpurrødt Blod gled hen over dine Kinder. Vi cyklede i dagevis, alene ad dunkle Skovstier og solplettede, mennesketomme Veje. Vi sov i Kroerne, spiste i Haverne, bivuakerede i Grøftekanten, og var tindrende lykkelige som to legende Børn. Johanna, min Hustru, husker du de Dage?

Og jeg saa for mig i Drømme Lærerhjemmet i Vaarum Skole, dit Barndomshjem. Hvor mange Gange

har vi ikke boet oppe paa det lille Gæsteværelse i Gavlen, som vendte mod Syd. Ud mod Heden og de melancholsk tonende Telegrafpæle. Ud mod den store, rolige Horizont om Morgenen og Aftenen, og mod Zenith, naar Solen stod højt paa Himlen. Vi blev vækkede af Morgenandagten og din Faders gennemtrængende Forsangerrøst: »Alt staar i Gud Faders Haand —«. Ja, det var altsammen uendeligt naivt, men vi kunde lytte til Lærkesangen uden at blues, til Salmesangen uden Tvivl eller fornægtende Tanker. Hvor jeg elskede at se dig deltage i Bagningen og Vasken, i den Husgerning, som du nu finder utaalelig og kedsommelig. Johanna, vend som jeg dit Ansigt mod vore yndigste Dage. Valfart til deres Verden af uforglemmelig og barnlig Skønhed.

Ja, jeg drømte saadan. Alle de Tinder, vi begge havde bestormet, drømte jeg om. Saa heftigt, saa piskende fortvivlet, at jeg i Drømme gruede ved Forestillingen om, at du laa død paa Kirkegaarden. Da følte jeg det: Utaknemmelige! Hvad var dit Liv uden hende, uden din Ungdoms og Barndoms Kærlighed? Intet andet end Ensomhed, Selvmedlidenhed og raa Mandfolkedrømme.

Jeg vandrede og vandrede. Jeg syntes, at der gik Nætter. Ja, at der gik Aar. Jeg saa en ny Nat komme, jeg forlod Byen, gik i en Uendelighed, og naaede efter en møjsommelig Pilgrimsgang tilbage til Vile By, hvor du og jeg bode. Jeg naaede Huset i en uigennemtrængelig Snestorm. Landsbyen var næsten ukendelig paa Grund af de faldne Snemasser og det hvirvlende Vejr. Huset var lukket og jeg saa intet Lys. Heller ikke i Byens øvrige Huse. Jeg forsøgte at naa frem til Entrédøren, men den ophvirvlede Sne forhindrede mig deri. Jeg prøvede at banke Apothekeren op, men der kom

ingen til Døren. Fuld af Angst kom jeg i Hu, at Sneen maatte have skjult Marmortavlen paa Kirkegaarden og dækket dit Ansigt til. —

Ud paa Natten tav Stormen, Vejret faldt, Stjernerne viste sig, og et Maanelys forklarede den snedækte By. Jeg gik paany hjem til Huset, arbejdede mig gennem Snemasserne, fandt mine Nøgler frem og aabnede Døren. Som jeg havde ventet, var ingen hjemme, jeg følte Stuernes forfærdende Tomhed, og jeg faldt træt sammen i Sofaen tæt ved Vinduet i Spisestuen.

Mine Øjne faldt paa Fuchsiaen i den røde Skaal paa Bordet. Den var ingen Fuchsia mere. Der var sket en Forandring med den. Den stod og straalede som en Plante af det rene Sølv. Den lyste mig i Møde paa en underlig, mirakuløs Maade, og idet jeg forundret saa paa Blomsten, faldt en af dens Grene af og blev liggende paa Bordet. Den laa dér og lyste som en Sølvgren.

Var det Meningen jeg skulde tage den op? Skulde jeg benytte den til et eller andet? Betød det noget, at den faldt ned lige ved min Haand?

Jeg greb den som ved en Indskydelse, holdt den fast i min Haand, forlod Huset, men glemte at lukke Døren. Jeg skyndte mig over paa Kirkegaarden.

Det var mig ikke muligt at finde Marmortavlen. Jeg ledte og ledte, strøg Sneen af Kors og Gelændere. Det var, som om den var sunket i Jorden. Kirkegaarden laa lys af Maanen, hvid af Sneen. Alle Tuer, Tavler og Sten var som en Mængde smaa, pyntelige Hovedpuder, der indbød til Hvile. Jeg huskede i Drømme denne Stedets dybe Fred og Uforstyrrelighed. Hvor de Døde maatte være velsignede med en sælsom Lykke. — Jeg troede at kunne mærke den hemmelige Forbindelse

mellem Mulden og Maanen, mellem Stjernerne og Sneen, Jorden og Himlen. — Gik du, Gud, gennem mit Hjerte?

Stødte min Fod i det samme ikke mod noget haardt? Jeg bøjede mig ned, lod mine Hænder famle gennem den bløde, kølende Sne. — Jo, jo, det var Marmortavlen. Den laa der endnu.

Jeg strøg al Sneen bort. — Dér kom hendes Aasyn tilsyne. Jeg saa det hvilende, hvide Hoved. Det var min Johanna, min Hustru. Jeg var tilmode, som om en Graad skulde gennemryste mig. Min Elskede, staa op! Kom tilbage! Natten er vidunderlig ung og skøn, Stjernerne straaler. Det er æventyrlyst. — Lad os holde fast paa den Gave, det er at leve Livet! Hører du, Johanna, staa op!

Jeg holdt Sølvgrenen saa haardt i min Haand, at den gav mig en Idé....

Jeg rørte med Grenen ved hendes Ansigt. — Et Smil syntes at gennemstrømme de isnede, strenge Træk. Smilet blev større. Hun aabnede Øjnene, vilde rejse sig op. — Jeg vilde gribe efter hende —, hjælpe hende med at staa op fra Graven —, hendes Ungdoms Grav — —.

Det gav et Ryk i mig. Jeg sprang op. — Jeg stod i min Spisestue. Maanen skinnede ind ad Vinduet. Paa Bordet stod Fuchsiaen i den røde Skaal. Det var Maanelyset, saa jeg, der havde givet den en sølvagtig Karakter. Jeg følte paa den. Nej, den var jo ikke af Sølv. Det var noget, jeg havde drømt. Saa kom jeg i Tanke om Johanna, og blev angst. Juleaften, Snevejret, Jernbanestationen. Jeg saa paa mit Uhr. Klokken viste tre. Det var langt hen paa Natten. Hvor var Johanna? Hvad var der blevet af hende i Snestormen?

Jeg løb ud i Entréen og tog Overtøj paa. Døren ud til Vejen stod aaben. — De vældige Snedriver laa langt ind i Korridoren. Men hvad gjorde det? Blot jeg maatte finde Johanna. Langs med Muren laa vildsomme Driver og Dynger, og paa Vejen var ethvert Spor udslettet. Da jeg naaede ned til Stationen, saa jeg øjeblikkelig paa de snefyldte Spor og skjulte Skinnestykker, at der ikke var kørt noget Tog hele Aftenen. Der var intet Stationspersonale at se, men paa Perronen fik jeg Øje paa en Seddel, som var hæftet paa en rød Plade paa Væggen: »Al Trafik indstillet paa Grund af Snestormen«.

Jeg tror, at en næsten dødelig Uro kom over mig. En Art Feber af Raadvildhed; thi hvor kunde min Hustru være? Jeg gik formaalsløst frem og tilbage paa Perronen, kiggede ind i den mørke Ventesal, men al min Søgen var nervøs og planløs og uden Resultat. Store Skyer drog nu for Maanen, de rev Lyset bort af Rummet, og Blæsten tog til. Da jeg forlod Jernbanestationen, stødte Stormen i Skilte og Tagrender og Vinduer, og Sneen piskede mig i Ansigtet.

Hvile vilde jeg ikke, kunde jeg ikke. Min Hustru maatte være paa Besøg hos Mennesker i Byen. Maaske havde hun tilbragt sin Juleaften hos Apothekeren. Jeg skyndte mig op i Byen. Blæsten kom med pludselig Kraft imod mig ved Hushjørnerne. Sneen hvidnede for mine Øjne; men jeg naaede Huset med den begravede Stentrappe, og rev, støttet til Jerngelænderet, i Klokkeknappen paa Muren.

Der blev lyst i Apotheket. Det var Provisoren, der lukkede op.

— Godaften, Hr. Doktor. Glædelig Jul. Hvad ønsker Doktoren? —

— Det var — det var bare —, min Hustru er vel ikke her i Apotheket? —

— Deres Hustru? — gentog Provisoren i sin søvnige Forskrækkelse.

— Jeg kan ikke finde hende. —

— Er Deres Frue syg? —

Jeg ventede ikke paa Svar, men raabte »Godnat« gennem Blæsten og løb videre gennem Uvejret. Det stod mig uhyggelig klart, at Johanna maatte have været magtesløs overfor Orkanen, som buldrede og pustede gennem Natten. Jeg mindes ikke længe at have oplevet saa vildt et Vejr. Jeg maatte holde mig fast ved Telefonpælene for at finde lidt Læ og føle lidt Hvile; thi jeg begyndte at blive træt. Saa haard var Stormen, at den ligesom slog mit Aandedræt i Stumper og Stykker, til en Slags magtesløs Stakaandethed. Det planløse i min Søgen tiltog, og jeg saa ingen Udvej til at komme min Hustru til Hjælp.

Uden at jeg vidste af det, var jeg kommet hen i Nærheden af Kirkegaarden. — Jeg hørte Stormens Hærværk i de knagende Træer. Grenene knækkede som Straa og regnede ned omkring mig, da jeg aabnede Laagen ind til Kirkegaarden. Jeg var pludselig kommet i Tanker om min Drøm. Jeg gik instinktmæssig frem mellem Gravstederne, saa hurtigt det hvide, næsten horzontale Vejr tillod mig. I min Bevidsthed fandtes et dunkelt Billede af en Marmortavle —. Næsten kommanderet af mit Instinkt raabte jeg gennem Stormen hendes Navn:

— Johanna! Johanna! —

Jeg gik et Par Skridt og kaldte igen:

— Johanna! Johanna!

En Lyd naaede mit Øre....

Jeg løb frem af al min Kraft, stødte paa et Jerngelænder og saa gennem et Gitter af fygende Sne en høj, o p r e j s t Marmortavle halvt begravet i Sne. Jeg skimtede noget sort bag ved den —.

Omme bag Gelænderet, i Læ af den store Marmortavle, laa Johanna. — Hun var søgt ind her for Stormen. Det saa ud, som om hun havde sat sig paa Hug, men var faldet i Søvn, og derved gledet ned i Sneen. Jeg greb hendes Haand og flaaede den vaade Handske af. Hun var iskold; men hendes bankende Puls gjorde mig lykkelig. Jeg tog fat under hendes Arme —.

— Johanna! Barn dog! Vaagn op! Rejs dig op! —

Hun rørte sig ikke.

— Du maa staa op, Johanna! Hører du, Johanna! Du sidder jo og fryser ihjel! —

Jeg hjalp hende op. Hun aabnede Øjnene og blev forskrækket —.

— Ja, det er mig! Jørgen — sagde jeg. Et Øjeblik løb Sindsbevægelse og Vrede sammen i nogle Ord:

— Hvad i Alverden skal det betyde, Barn? Hvad Pokker gaar der af dig? Jeg tror, du er gal —.

Hun vilde sige noget.

— Jeg fryser, Jørgen — mumlede hun.

Støttende hende om Livet med min Arm kæmpede vi os tilbage gennem Snevejret, ned imod Byen.

— Nu ligger Korridoren fuld af Sne — sagde jeg ærgerlig, da vi naaede Huset.

— Ja, hvad gør det — sagde min Hustru. — Nu maa vi gerne sne inde. —

For første Gang saa jeg hende smile. Men det var en stor Juleaften.

VALKENDORFS GADE NR. 22

SCHMIDT & MAGNUSSEN
AMAGERTORV 10

Herm. Olsen.